

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra tělesné výchovy a sportu

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Historie skautingu na Benešovsku
History of scout movement in Benešov region

Mgr. Vanda Fílová

Vedoucí práce: PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.
Studijní program: Učitelství pro střední školy
Studijní obor: Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy a střední školy, tělesná výchova – základy společenských věd

Odevzdáním této diplomové práce na téma Historie skautingu na Benešovsku potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 5. 12. 2022

Poděkování:

Ráda bych na tomto místě poděkovala v první řadě vedoucímu mé diplomové práce PhDr. PaedDr. Ladislavu Kašparovi, Ph.D. za trpělivost, odborné rady a profesionální vedení. Dále velmi děkuji všem skautům a skautkám z celého okresu, kteří do mě vložili svou důvěru a zapůjčili mi to nejcennější z historie svých oddílů, co mohli, snažili se mi pomoci s hledáním dalších zdrojů informací a také se mnou někteří neváhali sejít k rozhovoru. Za materiály ze skautského archivu a historické konzultace děkuji Romanu Šantorovi. A v neposlední řadě děkuji své rodině za pomoc při shánění materiálů, zajištění času na mou práci a také za podporu v průběhu celého studia.

ABSTRAKT

V úvodu této práce je nastíněno téma kořenů světového skautingu se zaměřením na osobnost B.P.Powella a E.T.Setona. V další kapitole je popsána historie skautingu v Čechách před rokem 1989 s důrazem na osobnost zakladatele českého skautingu A. B. Svojsíka. Je zde také stručně charakterizována struktura skautské organizace. Tyto dvě kapitoly jsou zpracovány s ohledem na téma práce. Hlavní částí práce je historické pojednání o skautingu na Benešovsku do roku 1989 se zaměřením na oblasti doposud skautsky aktivní. V každé podkapitole je zpracována historie jednoho města či obce. Jedná se o Benešov, Vlašim, Votice, Týnec nad Sázavou, Neveklov a Vrchotovy Janovice. Již neaktivnímu středisku Dolní Kralovice je věnována krátká předposlední kapitola a v poslední kapitole jsou vyjmenovány další oblasti Benešovska, kde probíhala skautská činnost do roku 1989, ale v současnosti zde skautský oddíl neexistuje.

KLÍČOVÁ SLOVA

skauting, okres Benešov, historie, 20. století, vznik skautingu, zákaz skautingu, obnova skautingu

ABSTRACT

In the introduction of this work, the theme of the roots of world scouting is outlined, focusing on the personality of B.P.Powell and E.T.Seton. The next chapter describes the history of scouting in the Czech Republic before 1989, with an emphasis on the personality of the founder of Czech scouting, A.B. Svojsík. The structure of the Scout organization is also briefly characterized here. These two chapters are prepared with regard to the topic of the work. The main part of the work is a historical treatise on scouting in the Benešov region until 1989, with a focus on areas still active in scouting. In each sub-chapter, the history of one city or village is processed. These are Benešov, Vlašim, Votice, Týnec nad Sázavou, Neveklov and Vrchotovy Janovice. A short penultimate chapter is dedicated to the already inactive troop in Dolní Kralovice, and in the last chapter other areas of Benešov region where scouting took place until 1989 are listed, but at present there is no scouting unit here.

KEYWORDS

scout movement, Benešov region, history, 20th century, foundation of scout movement, prohibition of scout movement, renewal of scout movement

Obsah

Úvod	8
Cíle práce	10
1 Použité metody	11
2 Klíčové zdroje.....	13
3 Počátky skautingu ve světě.....	15
3.1 Robert Baden Powell	15
3.2 Ernest Thompson Seton	16
4 Skauting v českých zemích.....	18
4.1 Antonín Benjamin Svojsík.....	18
4.2 Stručná historie skautingu v Českých zemích	19
4.3 Základní organizační členění skautské organizace	22
5 Skauting na Benešovsku.....	24
5.1 Benešov.....	25
5.1.1 Počátky benešovského skautingu do roku 1916	26
5.1.2 Benešovský skauting v letech 1919-1924	28
5.1.3 Benešovský skauting v letech 1923-1933	30
5.1.4 Benešovský skauting v letech 1934-1940	32
5.1.5 Činnost benešovských skautů za války	35
5.1.6 Benešovský skauting v letech 1945-1949	35
5.1.7 Situace skautingu v Benešově v době 2. zákazu	41
5.1.8 Benešovský skauting v letech 1968-1970	41
5.1.9 Skautská činnost v Benešově po 3. zákazu.....	45
5.2 Vlašim.....	45
5.2.1 Vlašimský skauting v letech 1914-1924.....	45

5.2.2	Vlašimský skauting v letech 1925-1940.....	47
5.2.3	Vznik a počátky skautské rezervace „Měsíční údolí“	50
5.2.4	Činnost vlašimských skautů za války	53
5.2.5	Vlašimský skauting v letech 1945-1949.....	53
5.2.6	Činnost vlašimských skautů v době 2. zákazu	56
5.2.7	Vlašimský skauting v letech 1968-70.....	56
5.2.8	Skautská činnost ve Vlašimi po roce 1970.....	58
5.3	Votice.....	58
5.3.1	Votický skauting před rokem 1940	58
5.3.2	Votický skauting v letech 1945-1949.....	58
5.3.3	Votický skauting v letech 1968-1970.....	61
5.3.4	Skautská činnost ve Voticích po roce 1970.....	63
5.4	Týnec nad Sázavou	63
5.4.1	Týnecký skauting v letech 1945-1949.....	63
5.4.2	Skautská činnost v Týnci pod hlavičkou Pionýra.....	67
5.4.3	Týnecký skauting v letech 1968-1970.....	67
5.4.4	Skautská činnost po roce 1970	70
5.5	Neveklov	70
5.5.1	Neveklovský skauting v letech 1945-1949.....	71
5.5.2	Neveklovský skauting v letech 1968-1970.....	71
5.6	Vrchotovy Janovice	72
5.6.1	Přírodovědno-ochranářský kroužek v Janovicích před rokem 1968	72
5.6.2	Skauting ve Vrchotových Janovicích v letech 1968 – 1970.....	75
5.6.3	Jirova práce s mládeží po roce 1985.....	78
5.7	Dolní Kralovice.....	79

5.8 Další skautské oblasti Benešovska	79
Diskuze	81
Závěry	84
Seznam použitých informačních zdrojů	86
Seznam použitých zkratk	97
Seznam obrázků.....	98

Úvod

Skauting jako celosvětové hnutí mládeže má více než stoletou tradici nejen ve světě, ale i u nás. Historie skautingu v Čechách není přímočará a odráží se v ní mnoho dějinných problémů 20. století. I přesto, že formálně byl u nás skauting přes 40 let zakázán, jeho kořeny jsou tak pevné, že vytrvaly.

Skauting na Benešovsku má velmi dlouhou historii a některé oddíly můžeme řadit mezi nejstarší mimopražské oddíly vůbec. Dvě ze čtyř současných skautských středisek totiž sahají svými počátky před rok 1915.

O historii skautingu na Benešovsku bylo napsáno několik drobných prací a článků, ale vždy se jednalo o práce lokálně, někdy i časově omezené. Rozhodla jsem se tedy zmapovat historii skautingu na Benešovsku jako celek. Jsem sama skautkou na Benešovsku, a tak pro je pro mě lákavé zpracovat historii skautingu právě této oblasti. Vzhledem k velikosti oblasti jsem se rozhodla postihnout pouze historii do roku 1989, čímž zůstává ještě prostor pro další pokračování této práce. Do práce zahrnu i dostupné informace o skautské činnosti v době zákazů.

Aby byla historie skautingu na Benešovsku zasazena do kontextu, v úvodu se zaměřím na stručnou historii skautingu jako takového a popíši stručně strukturu skautské organizace. Zohledním přitom téma práce.

Následně se pustím do studia regionálních materiálů a pramenů. V kapitole týkající se skautingu na Benešovku se pokusím nejprve, dle dostupných materiálů a pramenů, postihnout skautské činovníky na okrese Benešov do roku 1970. Následně budu postupovat v historii jednotlivých měst a obcí od skautsky nejstarších po nejmladší. Chybějící materiály se pokusím doplnit rozhovory s pamětníky.

Při studiu pramenů jsem narazila na množství skautských oddílů i družin v obcích, o nichž jsem doposud neměla ani tušení. Tyto skautské skupiny vznikly převážně v době po 2. světové válce. Vzhledem k zaměření práce na místa skautsky aktivní nebylo v možnostech této práce postihnout historii i těchto míst. V jejich případě tedy zvolím prostý výčet.

Krátkou kapitolu budu věnovat pouze Dolním Kralovicím, v kterých bylo dokonce skautské středisko. Avšak i zde budu strohá. Pátrání je v tomto případě ztíženo faktem, že se jedná o obec zaniklou.

Svou práci jako celkem chci doplnit část regionální historie týkající se skautských oddílů a středisek, které patří mezi spolky a tím i k veřejné činnosti v obcích a městech.

Cíle práce

Hlavní cíl:

Hlavním cílem je zmapovat historii skautingu na Benešovsku do roku 1989 se zaměřením na místa, kde skauti působí dodnes.

Dílčí cíle:

Nastínit tematiku kořenů skautingu ve světě a historii skautingu v Čechách se zaměřením na téma diplomové práce.

Seznámit se základní organizační strukturou skautské organizace související s tématem diplomové práce.

Zpracovat dostupné materiály a prameny.

Doplnit získané informace rozhovory s pamětníky.

Vytvořit přehled počátků a vývoje skautských oddílů na Benešovsku do roku 1989 na základě dostupných materiálů a pramenů.

Doplnit chybějící kapitoly regionální historie.

1 Použité metody

V této práci jsem vycházela z metod historické práce. Některé metody jsem si určila předem, některé vyplývaly v průběhu práce dle získaných materiálů – např. dedukce a indukce. Při zpracování diplomové práce jsem využila tyto metody:

Induktivní metoda

Je empirická metoda při níž se přechází od jednotlivých faktů k faktům obecným. Jsou činěny závěry o společenské skutečnosti na základě jednotlivých faktů. Indukce je používána společně s dedukcí.¹

Deduktivní metoda

Tato empirická metoda umožňuje zpracovat množství nasbíraného faktografického materiálu, zorientovat se v něm a porozumět mu. V tomto případě se postupuje od obecného k jednotlivému. Dochází k zobecnění.²

Přímá metoda

Při metodě přímé jsou získávána a popisována fakta na základě konkrétních pramenů, které o skutečnosti přímo vypovídají.³

Nepřímá metoda

Nahrazuje metodu přímou, pokud chybí pramen. Nepřímá metoda nahrazuje chybějící fakta využitím analogických pramenů a vytvořením hypotézy, která se následně stává obecně platnou.⁴

Progresivní metoda

Tato metoda zachycuje události v historické posloupnosti. Starší události jsou uváděny dříve, novější později.⁵

---

¹ HROCH, M. a kol. *Úvod do studia dějepisu*. s.201.

² HROCH, M. a kol. *Úvod do studia dějepisu*.s. 202-203.

³ HAVRÁNEK, J a kol. *Úvod do studia dějepisu*. s. 67-68.

⁴ HAVRÁNEK, J a kol. *Úvod do studia dějepisu*. s. 68-69.

⁵ HROCH, M. a kol. *Úvod do studia dějepisu*. s. 209-210.

Retrospektivní metoda

Je metodou kombinující v přiměřené míře fakta dobová a novější tak, aby došlo k dostatečnému poznání určitých historických skutečností. Při této metodě posuzujeme starší události podle událostí novějších, o kterých existuje více informací.⁶

Komparativní metoda

Komparativní metoda je metodou srovnávací. Tato metoda doplňuje chybějící informace na základě analogie, avšak za předpokladu srovnávání jevů stejné kategorie.⁷

---

⁶ HROCH, M. a kol. *Úvod do studia dějepisu*. s. 211-212.

⁷ HAVRÁNEK, J a kol. *Úvod do studia dějepisu*. s. 78-79.

2 Klíčové zdroje

V první části práce (stručně shrnující počátky skautingu ve světě) jsem se opírala převážně o knihu *Skautské století* a také díla zakladatelů skautingu R.B.Powella a E.T.Setona. V navazující části (Skauting v Čechách) jsem čerpala opět z knihy *Skautské století* a dále z knihy *Skautská paměť* a děl českého zakladatele skautingu A.B. Svojsíka *Český skaut* a *Základy Junáctví*.

Nejdůležitějšími zdroji informací pro práci o skautingu na Benešovsku byly kroniky a zápisníky jednotlivých oddílů a družin. Zásadním zdrojem byly také dochované registrace oddílů a středisek a sepsané vzpomínky členů. Tyto zdroje nejsou uloženy jednotně, nýbrž v archívech jednotlivých oddílů či u konkrétních členů. Z některých období a v některých oddílech tyto materiály chybějí, což je dáno zákazy činnosti a možným stíháním členů Junáka v jednotlivých obdobích.

Nejucelenější řada kronik byla dochována v oddíle Vrchotovy Janovice, kde zahrnovala i činnost vůdce oddílu v době oficiálního zákazu. Na kroniky bohatý je i archiv oddílu v Týnci nad Sázavou. Nejvíce ostatních pramenů (korespondence, dokladů, sepsaných vzpomínek...) mají nejstarší skautská střediska Benešov a Vlašim. Registraci z posledního období se mi podařilo získat ze středisek Benešov, Vlašim a Votice. Dá se předpokládat, že některé prameny byly v průběhu času úmyslně či nedopatřením zničeny nebo uschovány na neznámém místě. Historie postihnutá v mé práci tedy může být velmi pravděpodobně v budoucnu doplněna o další nalezené zdroje informací.

Dalšími důležitými zdroji informací byly také benešovské almanachy a články, které byly o historii jednotlivých oddílů napsány. Jelikož zde však často nejsou uvedeny zdroje informací, v případě dohledání staršího pramenu jsem brala jako primární tento zdroj. Informace v almanaších a člancích jsem ověřovala a kriticky hodnotila. V případě oddílu Vlašim byly klíčovými zdroji i předchozí práce členů oddílu – vůdcovská práce Marka Bacha a práce Barbory Vrbové v rámci středoškolské odborné činnosti. Zde opět platí, že jsem upřednostňovala prameny jako primární zdroj.

Neopomenutelným zdrojem informací byly rozhovory s pamětníky, kteří doplnili některé chybějící informace. Tento zdroj informací byl však ovlivněn časovými možnostmi i množstvím pamětníků.

Posledním zdrojem informací pro regionální část byly články ze skautských časopisů, materiály Skautského archivu a materiály Státního oblastního archivu. Články ve skautských časopisech mi někdy doplňovaly historickou mozaiku chybějící z regionu. Materiálů ve skautském archivu nebylo mnoho a byly spíše kusé. Ve státním archivu bylo pouze pár dokumentů vázaných přímo ke skautské činnosti, samostatnou složku spolku zde má pouze Sdružení junáků a spolků ve Vlašimi. Nalezené materiály se týkaly převážně pronájmu objektů. Zápisy v obecních kronikách týkající se skautingu byly spíše vzácné. Množství zápisů v kronikách bylo výrazně ovlivněno osobou kronikáře i politickou situací v obci. V Týnci nad Sázavou jsem například skauty dlouho hledala pod organizací ČSM a z náznaků a jmen usuzovala, že se jedná o činnost oddílu, abych následně v kronice z roku 1968 našla zpětný zápis o skautingu v letech 1945-49.

3 Počátky skautingu ve světě

Skauting patří jednoznačně mezi výchovné organizace a jako takový má kořeny již v dávných dobách. Jistě se nebudu mýlit, když uvedu jako myšlenkové zdroje skautingu řecký ideál - kalokagathia (harmonie duše a těla) nebo středověké rytířství. Mezi autory, kteří inspirovali skauting patří Francois Rabelais, Jean Jacques Rousseau či Henry David Thoreau. Přestože jako světový zakladatel skautingu je brán R. B. Powell, v Čechách jako zakladatele vnímáme i E.T.Setona.

3.1 Robert Baden Powell

Počátek skautingu je neodmyslitelně spojen se jménem Robert Baden-Powell.

Tento původní profesí voják se inspiroval svou službou v armádě, kde zažil mimo jiné zapojení hochů při obraně Mafekingu. Mladí hoši - kadeti se po výcviku zapojili do obrany města a i přes velká rizika s oddaností pracovali jako pozorovatelé, průzkumníci a doručovatelé. To inspirovalo Powella mimo jiné k práci s mládeží.

Obrázek č.1: Robert Baden Powell⁸

---

⁸ Robert Baden Powell, dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Robert_Baden-Powell#/media/Soubor:Baden-Powell_USZ62-96893_\(retouched_and_cropped\).png](https://cs.wikipedia.org/wiki/Robert_Baden-Powell#/media/Soubor:Baden-Powell_USZ62-96893_(retouched_and_cropped).png) [online] [cit. 2022-10-7].

Z armády si pro svou výchovnou metodu – skauting vzal Powell smysl pro řád a povinnost, odvahu, vlastenectví i schopnost pozorování. Skauty připodobňuje také k hraničářům. Další velkou inspirací byla Powellovi lesní moudrost spolu s tábornictvím, znalostí přírody a stopařením. A opomenout nemohu ani rytířství a s ním spojené hodnoty jako čest, věrnost, slušnost, ochota pomoci, ochrana před nepřáteli, ale třeba i péče o své zdraví a zdatnost.⁹

Po odchodu z armády začal Powell pracovat na skautské výchovné metodě, kterou následně nabídl k vyzkoušení organizaci Boys' Brigade. V případě, že by ji přijala, mohlo být se skautingem vše jinak. Tato organizace však nabídku odmítla, a tak se otevřela v roce 1907 cesta k prvnímu táboru na ostrově Brownsee. Zde vyzkoušel R.B.Powell své metody v praxi. Původně týdenní tábor se stal desetidenním a nadšení R.B. Powella pro výchovu mládeže se jen podpořilo. Zpětným pohledem právě na ostrově Brownsee vidíme počátky skautského hnutí. Po tomto, pro skauty prvním, táboře následovalo dokončení příručky Scouting for Boys doplněné o hry a rámcový příběh. K vydání prvního dílu tištěné příručky Scouting for Boys došlo v lednu 1908 a spolu s přednáškou o nové skautské výchovné metodě bylo 24. ledna R.B. Powellem oficiálně vyhlášeno skautské hnutí.¹⁰

3.2 Ernest Thompson Seton

Ještě před vznikem skautingu začalo na americkém venkově vzkvétat hnutí lesní moudrosti. Spisovatel Ernest Thompson Seton se ve snaze najít klid přestěhoval na venkov, kde jej ale rušili mladí výrostci neustálým poškozováním plotu. Místo kárání však Seton pozval chlapce na své pozemky a pomalu s nimi začal pronikat do tajů života v souladu s přírodou. Chlapce učil táboření, stopování, ale také hodnotám jako je odvaha, čest, laskavost a samostatnost.¹¹

V roce 1902 tak vzniká hnutí Woodcraft Indians. Jako návodnou příručku píše Seton Svitky březové kůry a Knihu lesní moudrosti a v roce 1902 pořádá také první tábor.¹²

Hnutí je inspirováno životem indiánů jakožto učitelů lesní moudrosti. V indiánovi (ideálním divochu) viděl Seton proroka života v přírodě, mistra lesní moudrosti, ke které patří síla,

---

⁹ POWELL, R.B. *Scouting for Boys*.

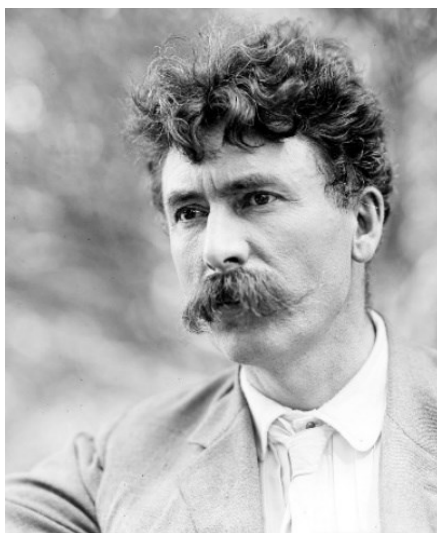
¹⁰ ŠANTORA, Roman, ed. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. s.16.

¹¹ Tamtéž, s. 14-15.

¹² Tamtéž, s. 15.

rychlost, obratnost, odvaha, znalost přírody a života v souladu s ní a také hledače krásy uvnitř sebe i ve všem kolem.¹³

Některými Setonovými myšlenkami se inspiroval i B.P.Powell, avšak zvolil jinou formu, než volný indiánský život.

*Obrázek č.2: Ernest Thompson Seton*¹⁴

---

¹³ SETON, E.T. *Kniha lesní moudrosti*. s. 9-11.

¹⁴ Ernest Thompson Seaton, dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Ernest_Thompson_Seton#/media/Soubor:Ernest_Thompson_Seton.jpg. [online] [cit. 2022-11-18].

4 Skauting v českých zemích

Pro český skauting je typické, že se inspiroval jak láskou k přírodě, lesní moudrostí a romantikou Ernesta Thompsona Setona, tak skautingem Roberta Baden Powella a jeho smyslem pro řád, kázeň a organizaci. A nakonec přidal něco svého. Pedagogiku.

4.1 Antonín Benjamin Svojsík

Antonín Benjamin Svojsík se narodil v roce 1876 v Praze. Měl tři sourozence a již ve 3 letech přišel o otce. Profesí byl středoškolský učitel tělocviku a již od mládí se aktivně zapojoval do Sokola i Českého pěveckého kvartetu.

Svojsík, který se zajímá o výchovu mládeže a o skautingu již dříve četl se v roce 1911 vydává na cestu do Anglie. Tam má příležitost vidět tábor anglických skautů naživo. Svojsík je nadšen. Ihned po návratu kontaktuje R.B.Powella a začíná s překladem *Scouting for Boys*, ze kterého přebírá pasáže vhodné do českého prostředí. Některé prvky ihned zkouší na chlapcích z okolí a po prázdninách vytváří pokusnou družinu. Začíná s propagací skautingu. Mimo jiné pořádá přednášky pro pedagogy i veřejnost. V květnu 1912 vydává *Základy Junáctví*. Téhož roku pořádá první tábor u Vorlovské myslivny.¹⁵

Obrázek č.3: Antonín Benjamin Svojsík ¹⁶

---

¹⁵ ŠANTORA, R, ed. *Skautské století: Dobrodružný příběh českého skautingu*. Praha: Junák – TDC: Mladá fronta, 2012. s.32.

¹⁶ A.B.Svojsík, dostupné z: <https://www.gewiki.cz/Soubor:ABSvojsik.jpg>. [online] [cit. 2022-10-07].

Svojsík okamžitě rozpoznal, že skauting není jen rozšířením tělesné výchovy, ale ucelenou výchovnou metodou. Jako vzor skautingu bere Svojsík v české krajině chodské hraničáře.

Podstatu skautingu vidí v častém pobytu v přírodě a zájmu o přírodu, v umění pozorování, táboření, v práci, pohybu a výchově k hodnotám jako je pravda, čest, pomoc bližnímu, odvaha, sebekázeň, přátelství i služba vlasti. Prostředkem je mnohdy hra.¹⁷

4.2 Stručná historie skautingu v Českých zemích

Cesta českého skautingu byla velmi kostrbatá. Za rok vzniku bereme rok 1911, kdy Svojsík podnikl cestu do Anglie. V roce 1912 kromě tábora u Vorlovské myslivny proběhl i tábor dívek pod vedením Popelky Biliánové (i když zatím ještě ve zděné budově) a také putovní tábor chlapců z Domažlic spolu s Jaroslavem Seifertem.¹⁸ Zpočátku se skauti registrují pod Svazem českých spolků a přátel pro tělesnou výchovu mládeže, v červnu 1914 je založen Junák-Český skaut.¹⁹ Na počátku nebylo skautské hnutí veřejností vnímáno kladně. První družiny a oddíly často vznikaly jako školní volnočasové aktivity, jak uvidíme i v případě Benešova. Po pozvolných začátcích, kdy bylo mimo jiné úkolem i informovat o skautských metodách a celém hnutí, aby nebyl skauting vnímán jako tuláctví, byla rozpoutána 1. světová válka. Ta často skautskou činnost přerušila, nebo alespoň omezila.

I přes válečné problémy se skautské hnutí rozvíjelo, rostla informovanost veřejnosti a její zájem. Do 20. let probíhaly první skautské tábory, rostly první klubovny i skautské základny. Tvořila se struktura organizace, její stanovy a řád. Vlivem poválečné obnovy a také názorových sporů ve vedení nebyla organizace jednotná. Vzniká Svaz junáků-skautů Republiky československé (dále svaz) sdružující skautské organizace jako jediná mezinárodně uznávaná organizace u nás. Bylo zde ale i mnoho dalších organizací – např. Československá obec psohlavců, Děti svobody, Skauti besídkového Svazu a další. Některé

---

¹⁷ SVOJSÍK, A.B. *Základy Junáctví*. s. 41-51

¹⁸ ŠANTORA, R, ed. *Skautské století: Dobrodružný příběh českého skautingu*. Praha: Junák – TDC: Mladá fronta, 2012. s. 35

¹⁹ PLAJNER, R. *Úsvit českého Junáctví*. Praha: Junácká edice, 1992. s. 112-114

organizace působily pod svazem, jiné ne. Po dalším roztržení vznikla Federace československých skautů jako druhá velká organizace sdružující skauty.²⁰

Po krizi dochází v 30. letech k rozkvětu. V roce 1931 se v Praze koná slovanské jamboree²¹ známé jako „Tábory slovanských skautů“. Čeští skauti se v roce 1933 účastní jamboree v Maďarsku. Všeobecně je rozvíjena spolupráce se zahraničními skauty. Jako důsledek snahy skautek o větší samostatnost se v roce 1935 mění název svazu na Svaz junáků-skautů a skautek RČS. V roce 1938 má svaz doposud nejpočetnější členskou základnu, 65 tisíc členů.²²

Postupně se však stahují mračna. Pod vlivem politické situace a v předtuše událostí budoucích je rozpuštěn svaz a v lednu 1939 vzniká organizace Junák – ústředí junácké výchovy.²³ S postupem času organizace stále více ustupuje politickému vedení země. V říjnu roku 1940 byla organizace Junák-ústředí skautské výchovy (sdružující největší československé skautské organizace) zakázána jako nepřátelská a její majetek byl nacisty zabaven. Skončilo nejdelším obdobím českého skautingu před listopadem 1989.²⁴

V době okupace i přes zákaz skautingu probíhala některá skautská činnost. Část skautů se sdružovala v klubech Mladého Hlasatele, v Klubu českých turistů, Sokolu, pod sportovními kluby i pod jinými organizacemi. Někteří se sdružovali v trampských osadách. Někteří skauti se podíleli na odbojové činnosti a část z nich za to zaplatila i životem. Zmocněnci protektorátu vytvořili jako ideovou výchovnou organizaci Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě.²⁵

Záhy po osvobození v květnu 1945 se rozjíždí nová skautská činnost na místech, kde již dříve probíhala. Skauti se okamžitě zapojují do pomoci jako spojky a záchranáři. Činnost v oddílech se rozbíhá také velmi brzy, jen tábory jsou vzhledem k pokročilému datu vzácně. Místo nich je častější pomoc skautů s poválečnou situací na venkově a v pohraničí. Toto

---

²⁰ ŠANTORA, R, ed. *Skautské století: Dobrodružný příběh českého skautingu*. Praha: Junák – TDC: Mladá fronta, 2012, s. 74-75.

²¹ Mezinárodní sjezd skautů

²² ŠANTORA, R, ed. *Skautské století: Dobrodružný příběh českého skautingu*. Praha: Junák – TDC: Mladá fronta, 2012. s. 97-101.

²³ *Cestou k pramenům*. Praha: Junácká edice, 1994. s.27-28.

²⁴ ŠANTORA, R, ed. *Skautské století: Dobrodružný příběh českého skautingu*. Praha: Junák – TDC: Mladá fronta, 2012. s. 118.

²⁵ Tamtéž, s. 121-122.

období je spojeno s velkým poválečným nadšením, které se promítlo i do vůbec největší členské základny za celou historii skautské organizace. Hodnoty a dovednosti, které skauting prezentuje jsou vnímány jako důležité a smysluplné pro širokou veřejnost.

JUNÁK-ústředí skautské výchovy v Praze (jak je česká organizace pojmenována), se po nátlaku stává kolektivním členem Svazu Československé mládeže, avšak za odmítnutí stranicko-politické činnosti.²⁶ S postupujícím časem dochází k větší polarizaci společnosti. Po únoru 1948 a plánovaných změnách v Junáku rezignuje Plajner na post náčelníka a je nahrazen Akčním výborem Junáka s komunistickým vedením. V březnu 1948 je Junák plně začleněn do ČSM a krátce na to přeměněn na výhradně dětskou organizaci. Dospělí se mají registrovat v ČSM, jinak budou jejich oddíly k poslednímu září formálně rozpuštěny. Postupně sílil tlak na vedoucí a ubývalo i členů. V dubnu se uskutečnil slučovací sjezd SČM a byla oficiálně založena pionýrská organizace. Junák fungoval formálně do konce roku 1950, ale reálně již jen velmi málo. Definitivně zrušen byl v lednu 1951 na základě převzetí jeho role pionýrskou organizací.²⁷

Někteří skauti se v období po jaře 1948 podíleli opět na skautské či odbojové činnosti. Díky znalosti terénu působili skauti i jako převaděči. Nemalé množství skautů bylo v tomto období zatčeno a v politických procesech odsouzeno, někteří byli i popraveni. Běžnou praxí bylo neumožnění studia či výpověď v zaměstnání. Neoficiální skautská činnost probíhala pod hlavičkami jiných organizací, někdy i Pionýra. Skauti opět zakládali tábornické, turistické i jiné oddíly. Tvořila se trampská společenství a také Klub přátel Jaroslava Foglara.

V roce 1968 dochází k další obnově Junáka. Na začátku roku nastává krize ČSM a osamostatňuje se z ní Pionýr. Představitelé Psohlavců a Junáka vycítí uvolnění a následně píší „Junácký manifest“, v němž vyzývají k pomoci s obnovou Junáka opět hlásícího se k životu. Role Psohlavců při obnově byla značná. V listopadu se schází sněm Junáka, čímž je obnova potvrzena. Z velkých akcí se pořádá Svojsíkův závod²⁸ a tzv. „Milion hodin republice“ – akce zapojující členstvo do různých, veřejnosti prospěšných činností. V celém tomto období byla skautská činnost velmi ovlivněna politickou situací. Po opatrném začátku

---

²⁶ *Cestou k pramenům*. Praha: Junácká edice, 1994. s.30

²⁷ ŠANTORA, R, ed. *Skautské století: Dobrodružný příběh českého skautingu*. Praha: Junák – TDC: Mladá fronta, 2012. s. 142-143, 158-160

²⁸ Závod hlídek družin ve skautských disciplínách

nastalo nadšení, které však v případě informovaných činníků zase velice rychle zhaslo. Po celou dobu obnovy byli uvnitř organizace někteří komunisté. S postupujícím časem vznikla organizovaná kontrola nad činností Junáka upravením vyšších organizačních jednotek (krajů a okresů). Opatrnost byla cítit na každém kroku.²⁹

Již v srpnu 1969 byly ze strany ústředí Junáka jasné zprávy o nejisté situaci Junáka a také o snaze udržet skautskou činnost i přes jistá omezení. „*Blíží se konec srpna a není vyloučeno, že mohou se objevit pokusy o narušení společenského pořádku. Víte, že situace je vážná, každý neuvážený a neodpovědný čin směřující proti úsilí strany a vlády o politickou, hospodářskou a společenskou konsolidaci by nezasáhl pouze úzké okolí, nýbrž v případě naší organizace by znamenal ohrožení práce a nadějí nás všech. Nenechte se nikým vyprovokovat k akcím, které by byly v rozporu se společenským charakterem a politickým zaměřením naší země a v rozporu s jejími zákony.*“³⁰ V té době přitom některé oddíly teprve začínají poprvé po dvaceti letech tábořit. V únoru 1970 jsou i do Ústřední rady Junáka dosazeni v rozporu se stanovami někteří komunisté. Rezignace Rudolfa Plajnera byla na jaře odmítnuta. Činnost Junáka byla ÚRJ ukončena na schůzi 1. září 1970.³¹

Po definitivním ukončení nastala opět činnost neoficiální. Někteří skauti fungovali pod hlavičkou Pionýra či jiné organizace (turistické oddíly mládeže, sportovní kluby, přírodovědné a táborské kroužky), někteří se scházeli tajně.

4.3 Základní organizační členění skautské organizace

Již od počátku je organizace ve skautu založena na existenci malých skupin – družin. Družina má obvykle cca 4-8 členů a v jejím čele je družinový rádce. Ideálním je, aby se jednalo o dospívajícího člena oddílu, ale zvláště u mladších věkových skupin tuto roli zastávají i dospělí členové oddílu. Družinový rádce se věnuje schůzkám, vycházkám a výletům (výpravám), často mívá k ruce ještě pomocníka - podrádce. Družiny jsou spojeny v

---

²⁹ ŠANTORA, R, ed. *Skautské století: Dobrodružný příběh českého skautingu*. Praha: Junák – TDC: Mladá fronta, 2012. s. 178-182.

³⁰ Oběžník Ústřední rady Junáka zaslaný s dopisem z 7. srpna 1969, pozůstalost J. Gruntové, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.1.

³¹ ŠANTORA, R, ed. *Skautské století: Dobrodružný příběh českého skautingu*. Praha: Junák – TDC: Mladá fronta, 2012. s. 182-183.

oddíl. V čele oddílu je vůdce oddílu, ale existuje i role zástupce vůdce oddílu a oddílového rádce. Vůdce oddílu a jeho zástupce musí mít dosažené skautské vzdělání – tzv. vůdcovskou zkoušku. Více oddílů je propojeno ve skautské středisko, které má opět svého vůdce/starostu, ale i řadu dalších činovníků³², kteří zajišťují dění střediska (zástupce, hospodář, výchovný zpravodaj...). Jednotlivá střediska se spojují do okresů. V čele okresu je předseda Okresní rady Junáka a je zde opět několik dalších činovníků. Vyšší funkce se v průběhu historie skautingu proměňovaly. Ještě vyššími funkcemi jsou funkce krajské a ústřední. Ty jsou však pro mou práci nedůležité a nebudu je tedy rozvádět.

V rámci organizace rozlišujeme několik věkových kategorií. Mladším skautům na prvním stupni říkáme vlčata, mladším děvčatům říkáme světlušky³³, pro druhostupňovou kategorii je běžné označení skaut³⁴ a skautka, skautům nad 15 let říkáme roveři, skautkám rangers a dospělým členům, kteří nemají činovnickou funkci říkáme oldskauti. Oddíly světlušek se v praxi označují roj, oddíly vlčat smečka. Obecně je mezi skauty běžné oslovení bratr či sestra.

---

³² činovníci jsou dospělí členové, kteří se podílí na fungování oddílu, střediska či dalších organizačních jednotek a mají v nich vymezenou funkci

³³ do roku 1939 nebyly prvostupňové dívky světlušky, ale šotci

³⁴ dříve také Junák

5 Skauting na Benešovsku

Pokud chceme uchopit skauting na Benešovsku je nejjednodušší vyjít z členění Junáka na skautské okresy. V současnosti do okresu Benešov z pohledu skautského hnutí řadíme 4 skautská střediska a to Benešov, Vlašim, Votice a Kamenice. Středisko Benešov, přesněji Středisko Fr. Konáše Benešov zahrnuje 4 skautské oddíly – 1. oddíl skautů Benešov, 4. oddíl Sázava, 7. dívčí oddíl Benešov a 10. oddíl Neveklov. Ve středisku Vlašim najdeme 1. a 2. smíšený oddíl Vlašim, 3. oddíl Louňovice pod Blaníkem, oddíl oldskautů a oddíl rodinného skautingu. Středisko Úsvit Votice má pod sebou 1. oddíl Votice, 2. oddíl Vrchatovy Janovice a oddíl oldskautů. Do střediska Kamenice patří skautský oddíl LIKAM z Kamenice, 3. smíšený oddíl TYSAN z Týnce nad Sázavou, skautský oddíl Pyšely a oddíl oldskautů.

V průběhu 20. století se uspořádání středisek lišilo. Prvním střediskem bylo středisko Benešov, poté středisko Vlašim, po roce 1945 bylo středisko ve Voticích, Týnci nad Sázavou a také Dolních Královicích. Jelikož bylo středisko Kamenice založeno až v roce 1991, není pro účely této práce důležité.

Ke vzniku skautské organizační struktury došlo postupně. V předválečných letech byl hlavním okresním zástupcem okresní zpravodaj, v posledních letech okrskový velitel. Po válce okrskový velitel a později Okresní junácká rada.

Co se týče skautského okresu Benešov, víme, že okresním zpravodajem v roce 1921 pro okres Benešov byl Josef Dušátko a okresním zpravodajem v tom samém roce pro okres Vlašim byl František Kulík.³⁵ Od roku 1926 byl dle zprávy v časopisu *Vůdce* okresním zpravodajem za Benešov br. Pitšman.³⁶ Od roku 1937 do přerušení skautské činnosti nacisty vykonával funkci okresního zpravodaje v Benešově br. Dobruský.³⁷

Po válce byl od 1.3. 1946 okrskovým velitelem Zdeněk Slavík.³⁸ Do roku 1947 byla okrskovou velitelkou Ludmila Tůmová – Hellerová.³⁹ Okrskový velitel a velitelka byli nahrazeni v roce 1947 Okresní Junáckou radou. 5.9. 1947 byl předsedou Okresní junácké

---

³⁵ Seznam zpravodajů. *Vůdce*. 1921, roč.2, čís. 5, s. 74.

³⁶ Organisační. *Vůdce*. 1926, roč. 7, čís. 8, s.126.

³⁷ *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s.10.

³⁸ Dopis Z. Slavíka M. Veselého. nedatováno. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fily, Neveklov, nestr.

³⁹ Střeh, oběžník střediska Junáků a skautek Benešov, č. 2. 1948. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fily, Neveklov, nestr.

rady byl zvolen br. Vnouček – Muki, okresní náčelní se stala s. Bičíšřová, okresním náčelníkem br. Mottl-Móřa. Na podzim roku 1947 zorganizovala ORJ Beneřov závod skautských hlídek - Zikův memoriál, na počest beneřovského skauta Zdeňka Zíky a také rádcovský kurz.⁴⁰ Ve Voticích byl po vzniku okrsku v roce 1946 okrskovým velitelem Standa Vejvara.⁴¹

Co se týče situace na okrese v třetím období skautingu shrnuje situaci 16.6. 1969 okresní výbor národní fronty takto: „*Má své okresní vedení v jehož čele je dr. řvimberský z Vlařimi, počet členů 450-500, v čele je Okresní rada Junáka a jejím předsedou je MUDr. řvimberský. Organizace Junáka je soustředěna do 5 středisek /Beneřov, Vlařím, Votice, Týnec n.S. a Dol. Královice./Okresní organizace nemá žádného uvolněného pracovníka. Počítá se v případě souhlasu, že Junák bude jednou ze zakládajících organizací Okresní federace.*“⁴² Bohumil řvimberský byl dle dostupných informací předsedou Okresní rady Junáka od 1. února 1969.⁴³ Místopředsedy byli Jana Pavlíčková, Frantiřek Klápa, MUDr. Novák a Helena Fantlová.⁴⁴

5.1 Beneřov

Město Beneřov, svého času okresní, leží asi 40 km jižně od Prahy a má v současné době asi 16 tisíc obyvatel. Na počátku 20. století bylo toto město mimo blízkostí Prahy ovlivněno také návštěvami následníka habsburského trůnu na Konopiřti. Ve městě působila vojenská posádka. Mimo základních škol zde najdeme i školy střední, včetně gymnázia.

---

⁴⁰ Střeh, oběžník střediska Junáků a skautek Beneřov, ř. 2. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleře Fíly, Neveklov, nestr.

⁴¹ PECHAN, E. Kronika mého skautování. u M. řustrové, Votice, s.3.

⁴² Zpráva o strukturálních změnách společenských organizací v řSM, Svazarmu, řSTV a RCH. ř.j. 382-Pr./1969, pozůstalost J. Gruntové, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleře Fíly, Neveklov, s. 3.

⁴³ Zápis - okresní rada Junáka, Beneřov u Prahy, zvolena dne 1.11.1969. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleře Fíly, Neveklov, nestr.

⁴⁴ Zápis - okresní junácká rada zvolená 1.2. 1969. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleře Fíly, Neveklov, nestr.

5.1.1 Počátky benešovského skauting do roku 1916

U počátku skautingu v Benešově stojí právě mladý profesor na zdejšího gymnázium - František Konáš. A díky němu se právě z řad studentů zdejšího gymnázia zrodili první benešovští skauti.

František Konáš organizoval se studenty v letech 1912-1914 vycházky do okolí, které je již v lednu 1913 možné označit jako skautské. Dle dochovaných zpráv víme, že se první skauti věnovali pochodovým cvičení, stopování, práci s mapou, hrám, zpěvu i táboření.⁴⁵ 6. března 1913 se uskutečnila v hotelu „Pošta“ v Benešově přednáška prof. Ant. B. Svojsíka „O junácích – českých skautech“.⁴⁶ A zajímavostí je, že už na počátku mají benešovští skauti některé krojové součásti, v té době ještě dovážené z Anglie.⁴⁷

Mezi účastníky vycházek z řad studentů byl v roce 1914 i Jaroslav Srdínko, který vzpomíná takto: *„První naše skautská vycházka se uskutečnila v květnu nebo červnu 1914, bylo to v neděli, a proto ještě před odchodem na tábořiště jsme se museli zúčastnit mše za exhortu v piaristickém kostele. To bylo podmínkou k povolení vycházky. Pak teprve jsme se mohli vypravit na tábořiště v Párysově údolí u potoka na tzv. Staré valše. Byla to loučka na břehu potoka vedle nějakého zbořeného stavení, kde asi podle názvu se bělilo plátno. Nyní tam byla hromada kamení zarostlá ostružiním. Nesli jsme s sebou velký, těžký stan, kterého užíval cestovatel Vilém Němec, benešovský usedlík, za svých výprav do Egypta a Afriky. Byl tak těžký, s podpurným středním kulem, že jsme se museli vždycky čtyři střídat v jeho nesení. Konečně na místě byl stan vztyčen, zapálen oheň a jako oběd byly na programu šklubanky s mákem, mé ne právě oblíbené jídlo. Ale bylo to docela vhodně organizováno, protože při přípravě oběda /loupání brambor/ se všichni zúčastnili.“*⁴⁸

První putovní tábor, i když ve výroční zprávě vedený jako delší skautská výprava, se uskutečnil 14. – 22. července 1913 a směřoval přes Ledec, Lipnici a Příbyslav do Dolních Kralovic.⁴⁹ V roce 1914 proběhl druhý putovní tábor na Šumavě. Tábor, stejně jako celá

⁴⁵ Výroční zpráva gymnázia v Benešově, šk. rok 1912-1913, SOA Benešov. PS 163/1912-13, s.40-42.

⁴⁶ Skautský archiv. Plakát k události: Přednáška prof. Ant. B. Svojsíka z Prahy „o junácích – českých skautech“. 1913.

⁴⁷ SRDÍNKO, Jaroslav. *Několik příspěvků ke skautskému hnutí v Benešově*, prosinec 1972. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.1.

⁴⁸ Tamtéž. s.1.

⁴⁹ Výroční zpráva gymnázia v Benešově, š. rok 1913-1914, s.41. SOA Benešov. PS 163/1913-14. str. 41.

činnost skautingu v Benešově, byl bohužel ukončen mobilizací. Mobilizovaný František Konáš odjíždí 15. srpna na frontu, kde 8. září umírá.⁵⁰

K oživení skautské činnosti dochází díky Rudolfu Blánovi, majiteli soukromé obchodní školy a kantoru židovské synagogy. Klubovnou mají skauti díky němu v obchodní škole v Zámecké ulici a sporé táborové vybavení dědí pravděpodobně po skautech Fr. Konáše. Zapojují se i někteří členové Konášovy družiny.⁵¹ Jeden z nich - Robert Chmelík vede družinu, druhé družiny se ujímá František Vnouček.⁵²

Obrázek č.4: Rudolf Blán⁵³

Byť v Almanachu k 90. výročí skautingu v Benešově je uvedena skautská činnost až od roku 1916, z článku v Junáku vyplývá, že k činnosti docházelo již v roce 1915. O své činnosti zde píší sami benešovští skauti: „Po smrti našeho vůdce, p. prof. Františka Konáše na jižním bojišti ujal se vedení skautů p. učitel Rudolf Blán. Toho roku konali jsme vycházky půldenní i dvoudenní. O prázdninách vypraven putovní tábor do Německého Brodu. Letos konáme pravidelné vycházky, cvičíme signalisování, stopování, plížení a j. Vypomáháme též při různých dobročinných slavnostech. Za klubovnu slouží nám místnost propůjčená vůdcem, kdež za nepříznivého počasí konáme schůze. Pro prázdninové táboření máme najato místo

⁵⁰ 90 let skautingu v Benešově: 1912-2002. Benešov: Junák, 2002, s.3.

⁵¹ NIGRÍN, KAREL. K počátkům organizovaného skautingu v Benešově – do roku 1918. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

⁵² 90 let skautingu v Benešově – 1912-2002, 2022, s.3.

⁵³ Skautský archiv. fotografie Rudolf Blán.

na Hlásce u Senohrab. Jsme sice malý oddíl (přes 20 skautů), ale z dosavadních prací získali jsme dosti zkušeností, abychom mohli docílit v nejbližší době příznivých výsledků ve všech oborech prací skautských.“⁵⁴ Malý pětistanový tábor na kopci u zlenické Hlásky v červenci 1916 byl však z důvodu nepřízně počasí předčasně ukončen. Po táboře činnost oddílu pomalu zhasíná.⁵⁵ Původní nadšení Rudolfa Blána pro skauting a veřejnou činnost vůbec uvadá. Dle vzpomínek jeho dcery vlivem problémů se zásobováním, ale také znechucením některými benešáky, kteří mu předhazovali židovský původ. V době 2. světové války byl Rudolf Blán kvůli původu umučen v koncentračním táboře.⁵⁶

5.1.2 Benešovský skauting v letech 1919-1924

První poválečná nadšená a spontánní skautská výprava proběhla na jaře 1919 do Týnce nad Sázavou a na Zbořený Kostelec a to bez účasti vedoucích. Této výpravy 12-14-ti letých chlapců se účastnili chlapci Nigrínovi, Kolerovi, Červených a další.⁵⁷

Oficiální skautský oddíl registrovaný ve Svazu junáků skautů zakládá v Benešově roku 1919 odborný učitel Dušátko. V sokolovně je uspořádána přednáška o skautingu a spolu s informovaností roste i zájem o skauting. Do oddílu přichází kolem 30 chlapců a 15 děvčat. Vedení děvčat se ujímá učitelka Eliška Přerovská⁵⁸

Současně vznikala v Benešově družina starších válečných skautů, kterou se Dušátkovi podařilo začlenit do oddílu jako družinu Havranů. Patří do ní Skočdopole, Krupař, Zeman, Srdínko, Kořan, Soudný a K. Nigrín.⁵⁹ Tato družina podnikla v roce 1919 letní táboření u Velkého Dárka na českomoravské Vysočině. Na tento „tábor“ vzpomíná Jaroslav Srdínko: „Bylo nás celkem 6. Byl to tábor více méně improvizovaný. Neměli jsme ani stany, ani kotlík na vaření. Zachránili nás skauti z tehdejšího Něm. Brodu, kteří byli znechuceni dlouhým

---

⁵⁴ Benešovští skauti. *Junák*. 1916. roč II, číslo 7, vydáno 15.7.1916. s. 112.

⁵⁵ NIGRÍN, KAREL. K počátkům organizovaného skautingu v Benešově – do roku 1918. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

⁵⁶ Dopis J. Pavlíčkové R. Plajnerovi, 9.10.1972. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

⁵⁷ PAVLÍČKOVÁ, JANA. *K historii skautování v Benešově*. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.6

⁵⁸ Tamtéž, s.6,

⁵⁹ Tamtéž, s.7.

*nepříznivým počasím a rozhodli se vrátit domů. Zapůjčili nám stan, vlastně velkou vozovou plachtu a kotlík na vaření.*⁶⁰

Klubovnu získaly skautské oddíly v rekonvalescentních vojenských barácích díky ochotě bývalého učitele a legionáře Pavlíka. K užívání byla skautům až do jejího zbourání v roce 1922. Po prázdninách v roce 1920 je v Benešově již organizované skautské hnutí včetně několika dívčích družin.⁶¹

Rok 1921 byl rokem velmi aktivním. Mimo běžné skautské činnosti se v únoru 1921 benešovští skauti zúčastnili sjezdu Junáka, v červnu 1921 proběhl ukázkový skautský den na Konopišti i s krojovaným průvodem z Benešova a skauti se též podíleli na zajištění oslav Svatopluka Čecha v Ostředku. Došlo k rozšíření oddílů na 3, ale v oddílech chyběl dostatek dospělých činovníků.⁶² V únoru přichází do Benešova bratr Hron.⁶³ Dívčí i chlapecký oddíl společně tábořil pod Čerchovem na Domažlicku.⁶⁴ Zároveň měl proběhnout dle Jaroslava Srdínka i tábor v podsadových stanech pod vedením br. Maxery V říčkách blízko Písku s 19 účastníky.⁶⁵ Tuto informaci ale nemohu potvrdit z jiného zdroje.

V roce 1922 jsou v Benešově dle registrace členy Svazu skautů republiky Československé dva chlapecké oddíly a jeden dívčí.⁶⁶ Nově vzniká vlčácký oddíl pod vedením L. Pánka. Bratr Dušátko v tomto roce z Benešova odchází, ale oddíl vede dál bratr V. Hron. V létě 1922 proběhl tábor v Jižních Čechách a také putovní tábor na Slovensku.⁶⁷ Na konci srpna 1922 navázali benešovští skauti spolupráci s mladou čs. armádou při prvních armádních manévrech, které se konaly v okolí Benešova a Sedlčan. Nicméně i přes vzornou práci a pochvalu velitelství (akci byl věnován článek i v 2. čísle časopisu Junák z roku 1922⁶⁸)

---

⁶⁰ SRDÍNKO, JAROSLAV. Několik příspěvků ke skautskému hnutí v *Benešově u Prahy*, prosinec 1972. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.2.

⁶¹ PAVLÍČKOVÁ, JANA. *K historii skautování v Benešově*. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.7.

⁶² Tamtéž, s.7.

⁶³ *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s.8.

⁶⁴ PAVLÍČKOVÁ, JANA. *K historii skautování v Benešově*. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.6.

⁶⁵ SRDÍNKO, JAROSLAV. Několik příspěvků ke skautskému hnutí v *Benešově u Prahy*. prosinec 1972. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.2.

⁶⁶ Počet oddílů registrovaných ve svazu RČS k 1. květnu 1922, s. 1, archiv skautského institutu

⁶⁷ PAVLÍČKOVÁ, JANA. *K historii skautování v Benešově*. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov. s.7-8.

⁶⁸ U naší národní armády. *Skaut Junák*. IX. ročník, číslo 2, s.38.

nebylo toto propojení vnímáno jednoznačně kladně. Někteří byli na rozpacích, aby nebyl militarismus včleňován do skautingu.⁶⁹

5.1.3 Benešovský skauting v letech 1923-1933

Možná i vlivem předchozí události dochází k roztržtění benešovského skautingu na více vojenskou linii R. B.Powella zastoupenou Svazem Junáků Skautů a linií blízkou Setonovu woodcraftu. Část skautů odchází do Ligy lesní moudrosti.⁷⁰ Skauti přichází o klubovnu a pomalu začíná v organizaci nelehké období.

V této době přichází do Benešova br. Dobruský: „Začínal jsem v červnu 1923. Tehdy vedli skauting v Benešově br. Hron s br. Pičmanem. Byly tu dva oddíly, chlapecký a roverský, vedený br. Jirkou Dvořákem. Tito bratři mne tenkrát požádali, abych se ujal funkce sborového velitele po br. Dušátkovi. Podmínky byly těžké, nebyla klubovna, nebyly hmotné prostředky. Jen nadšení. Zakládá se tu i dívčí oddíl pod vedením s. Dobruské. V třiatvacátém roce jsem byl na svém prvním táboře. Tábořili jsme na Kačáku, oba kmeny, dívčí i chlapecký, společně.“⁷¹

V létě 1923 se uskutečnil i zájezd skautských oddílů z Prahy a blízkého okolí do Budvy v Jugoslávii. Účastnili se i skauti z Benešova spolu s vedoucím Karlem Nigrínem. Společně tábořili šest týdnů se skauty z Kladna. Původně zdařilá akce skončila tragicky. V táboře propukla úplavice, na kterou na místě zemřel bratr Novák.⁷²

Dle vzpomínek Jaroslava Srdínka byl v roce 1924 pod vedením br. Dušátka uskutečněn tábor 25 skautů ve Spižské Nové Vsi na Slovensku.⁷³ O této informaci se však jiné zdroje nezmiňují, nemohu ji tedy plně potvrdit.

Stále více dochází k ochlazení činnosti. V následujících letech jsou informace o činnosti kusé a tvrzení a zprávy si ne vždy odpovídají. Místní situace zde odráží celkovou náladu Junáka.

---

⁶⁹ Starověk benešovského skautingu. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.2

⁷⁰ Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s. 9.

⁷¹ Tamtéž.s. 9-10.

⁷² SRDÍNKO, JAROSLAV. Několik příspěvků ke skautskému hnutí v Benešově u Prahy, prosinec 1972. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.2.

⁷³ Tamtéž, s. 3

Na konci roku 1924 odchází z chlapeckého oddílu br. Pičman.⁷⁴ a v roce 1925 také br. Hron.⁷⁵ Dle zprávy v časopisu *Junák* zorganizoval v létě 1925 třetí chlapecký oddíl putovní tábory Českým Rájem, Krkonošemi a Orlickými horami.⁷⁶ Informaci o táborech ale opět nedokážu potvrdit z jiného zdroje. V oddílech zůstávají bratr Dobruský a sestra Dobruská. Pro nezáměr rodičů dochází v roce 1926 dle Dobruského k přerušení činnosti skautů v Benešově. Bratr Dobruský pokračoval ve skautské činnosti ve Vlašimi.⁷⁷ Skutečnost o ukončení činnosti v Benešově je možné doložit potvrzením o převodu finančních prostředků benešovského Sboru Junáků Skautů na sbor ve Vlašimi k datu 27.6. 1925.⁷⁸

Vzhledem k roztržitému stavu skautských organizací se jednalo pravděpodobně o ukončení činnosti Svazu Junáků Skautů, ale jiné organizace nadále pokračovaly.

Ze vzpomínek Ladislava Hrušky víme toto: „*Po mém návratu do Benešova (1927), mne požádal tehdejší vedoucí benešovského skautingu br. Pičman, abych převzal vedení jeho oddílu, tehdy jediného. Ujal jsem se toho úkolu. Navázal jsem též styk s tehdejším okresním zpravodajem Kulíkem ve Vlašimi.*“⁷⁹ Byl tedy br. Pičman mimo Benešov nebo nikoli? A nejednalo se jen o krátké období, kdy nebyl v oddíle aktivní? Pro druhou variantu hovoří i zpráva z časopisu *Vůdce* z roku 1926, kde je informace o jmenování bratra V. Pičmana z Benešova okresním zpravodajem.⁸⁰ Dle almanachu z roku 1947 navíc proběhly i v tomto období tábory: v roce 1926 na Zvíkově a v roce 1928 u Hostišova.⁸¹ Tuto strohou informaci však nedokážu ničím podložit a jak probíhala činnost této skupiny dále se můžeme pouze domnívat.

V roce 1929 však alespoň družinová činnost pod vedením bratra Dobruského probíhala. Na její začátky vzpomíná br. Dobruský „*V roce 1929 mne požádalo 7 benešovských studentů, abych z nich vytvořil skautský oddíl a stal se jejich vedoucím.*

---

⁷⁴ Radiotelegrafické zprávy skauta-junáka. *Junák*. 1924, roč. 11, čís. 3, s. 38.

⁷⁵ *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s. 10.

⁷⁶ Pozdrav zasílají z prázdninových táborů. *Junák*. 1925, roč. 12, čís. 1, 1925, s. 16.

⁷⁷ *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s.10.

⁷⁸ Potvrzení o převodu finančních prostředků SJS Benešov na SJS Vlašim, 1932. v klubovně v Poděbradově ulici.

⁷⁹ *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s.9.

⁸⁰ Organizační. *Vůdce*. 1926, roč. 7, čís. 8, s.126.

⁸¹ *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s. 11.

Protože jich bylo málo, byli registrováni ve vlašimském oddíle.⁸² A náznaky změny, ale i vykreslení situace čteme na stránkách časopisu Junák v roce 1930: „Bratr učitel Cidlinský zakládá nový oddíl v místě, kde mudrováním o heslech místo práce bylo skautské hnutí po několik roků brzděno.“⁸³ Činnost tedy i v letech 1929 – 1934 probíhala, jen byla možná zredukována pouze na činnost 1 družiny. Nejasnost celé situace v Benešově v tomto období si vysvětlují roztržitostí skautských organizací v této době.

5.1.4 Benešovský skauting v letech 1934-1940

K výraznějšímu rozvoji skautingu došlo až v roce 1934, po příchodu bratrů Obdržálka a Marxe. Skautská družina br. Dobruského se tak mohla opět registrovat v Benešově.⁸⁴ Klubovna byla ve dvoře jednoho z domů v Zámecké (nyní Tyršově) ulici.⁸⁵ Byly vytvořeny dva chlapecké oddíly – 1. oddíl vedl br. Vilém Marx, 2. oddíl br. Obdržálek. Později se přidal ještě 3. chlapecký oddíl pod vedením br. Vojtěcha Jelena. Tento oddíl byl v roce 1939 přeměněn na oddíl cyklistický. V této, pro skauting úspěšné, době vznikl v Benešově ještě 4. oddíl br. Jaroslav Sirového. Jeho trvání však bylo krátké a později se začlenil mezi dříve vzniklé oddíly.⁸⁶ V roce 1937 bratr Marx z Benešova odchází.⁸⁷

Kolem roku 1935 se v Benešově utvořily i dva dívčí oddíly. 1. dívčí oddíl vedla Ludmila Hellerová (Tůmová). 2. dívčí oddíl vedla s. Marxová. Po jejím odchodu v roce 1937 převzala 2. dívčí oddíl Marie Dobruská.⁸⁸ K tomuto oddílu nově vznikla i družina světlušek.⁸⁹

Jelikož byl počet skautů v Benešově velmi vysoký, rozhodl se vedoucí 2. chlapeckého oddílu br. Obdržálek sestavit z řad skautů v roce 1938 pro účely skautských pochodů vlastní dechový orchestr tzv. Trubačský sbor.⁹⁰ Na počátky vzpomíná Jan Křivánek: „Kapela

---

⁸² Tamtéž, s. 10.

⁸³ Ze skautského světa. *Skaut-Junák*. 1930. roč. 16, č.5, s.83.

⁸⁴ *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s. 10.

⁸⁵ Lilie se psí hlavou – k historii skautingu v Benešově, Antonín Bouška. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, str. 1.

⁸⁶ *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s. 10.

⁸⁷ BOUŠKA, Antonín. Lilie se psí hlavou – k historii skautingu v Benešově. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.2.

⁸⁸ TYWONIAKOVÁ, Jana. Co si pamatuji, sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.1.

⁸⁹ PAVLÍČKOVÁ, Jana. *K historii skautování v Benešově*. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.10.

⁹⁰ BOUŠKA, Antonín. Lilie se psí hlavou – k historii skautingu v Benešově. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.2.

vznikla v září 1938 a protože začátky byly slibné, obstaralo vedení benešovského skautingu větší množství peněz a začátkem roku 1939 zakoupilo u firmy pana Červeného, výrobce plechových nástrojů v Hradci Královém, nástroje vhodné pro dětskou kapelu.⁹¹ Tento dvacetičlenný orchestr byl velmi úspěšný. Vystupoval v Benešově, ale v době konání tábora i v bechyňských lázních.⁹² Sláva skautského orchestru byla násilně přerušena nacisty v roce 1940 spolu s celou skautskou činností. Nástroje byly rozkradeny.⁹³

Obrázek č.5: Trubačský sbor⁹⁴

V těchto předválečných letech proběhlo také několik táborů. V roce 1936 tábořili chlapci na Želivce u Borovska.⁹⁵ Stejně tak v roce 1937 1. chlapecký oddíl a s nimi vlčata.⁹⁶ V letech 1937 a 1938 proběhly dva putovní tábory na Slovensku.⁹⁷ Cyklistický oddíl absolvoval v roce 1938 cyklistický putovní tábor do Moravského krasu.⁹⁸ V roce 1939 tábořila smečka

⁹¹ Vzpomínky Jana Křivánka. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

⁹² *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s. 10.

⁹³ Kopie rodinné kroniky Jaroslava Černého. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s. 104.

⁹⁴ *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s. 10.

⁹⁵ PECHAN, Eman. Kronika mého skautování, u M. Šustrové, Votice, s.l.

⁹⁶ *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s. 11.

⁹⁷ Dopis S. Haase M. Veselého. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

⁹⁸ BOUŠKA, Antonín. Lilie se psí hlavou – k historii skautingu v Benešově. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.3.

vlčet na Homolce u Soutic, blízko soutoku Želivky a Sázavy.⁹⁹ V roce 1939 proběhl chlapecký tábor v Senožatech u Bechyně.¹⁰⁰ Poslední předválečný tábor vedený bratrem Franclem proběhl v červenci 1940, ale byl předčasně ukončen.¹⁰¹

Tábořily i benešovské skautky. V roce 1937 na Želivce¹⁰², v roce 1938 tábořily dokonce oba dívčí oddíly (1. dívčí pod vedením Ludmily Hellerové-později Tůmové a 2. dívčí oddíl vedený M. Dobruskou) u Horního Hodrušského jezera na Slovensku.¹⁰³ V roce 1939 se konal již pro dívky poslední předválečný tábor 1. dívčího oddílu pod vedením Lídy Hellerové na Šumavě ve Strašíně. Tento tábor byl již méně početný.¹⁰⁴

Na úplně poslední tábor na Homolce u Soutic vzpomíná František Klápa: „*V roce 1939 odjžděli jsme na další tábor opět na Homolku. Bezmála ve stejném složení jako minulý rok. Jen vůdcem tábora byl tentokrát Zdeněk Slavík. Ani tento tábor jsem celý nedokončil. Asi po dvou týdnech spokojeného táborového života jsme byli na výletě ve Zručí n./Sáz. Po návratu z výletu tábor neexistoval. Naše věci byly sbaleny, stany strženy a podsady srovnány. Br. Vůdce nám oznámil, že přišla zpráva, že po toku Sázavy a Želivky jde Hitlerjugend, likviduje skautské tábory a zabavuje všechn majetek.*“¹⁰⁵ I přesto, že je u tábora uveden letopočet 1939, domnívám, že došlo k chybné dataci a jedná se o rok 1940. Tomu odpovídá i text almanachu z roku 1947 a práce Jany Pavlíčkové.

Skautování se chýlilo k další nucené pauze. Na úplně poslední tečku za předválečným skautingem vzpomíná bratr Dobruský: „*Jednoho listopadového odpoledne v roce 1940 jsem byl předvolán na místní gestapo spolu s br. Obdržálkem a br. Dvořákem, předsedou SPJ. Tam jsme se dozvěděli o rozpuštění skautské organizace*“¹⁰⁶

---

⁹⁹ KLÁPA, František. Sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.1.

¹⁰⁰ Kopie rodinné kroniky Jaroslava Černého. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, str.95.

¹⁰¹ *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s. 10.

¹⁰² Seznam účastnic tábora v roce 1937. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹⁰³ Seznam účastnic tábora v roce 1938. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov

¹⁰⁴ Účastnice tábora ve Strašetíně na Šumavě, 1939. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov

¹⁰⁵ KLÁPA, František. Sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.1.

¹⁰⁶ *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. s.10.

5.1.5 Činnost benešovských skautů za války

Válka s sebou přinesla mnoho těžkých chvil. V době odmlky přišel 2. oddíl v Benešově o vůdce Zdeňka Zíku neboli Zuzana, člena, který byl i v dobách okupace věrný skautským ideálům a skautskému slibu a bohužel za to zaplatil svým životem.¹⁰⁷ „*Za heydrichiády 11. června 1942 byl zatčen a po výsleších na Pankráci deportován začátkem ledna 1943 do Osvětimi, kde 17. února zemřel.*“¹⁰⁸ Dalším vedoucím, který byl za války zatčen a popraven byl Jaroslav Sirový, který vedl před válkou družinu vlčat.¹⁰⁹ Z členů se pak z koncentračních táborů nevrátili Jirka Klein, František Fůrth a František Hůbsch.¹¹⁰ K trestu smrti byl gestapem odsouzen i v benešovském oddílu dříve působící Karel Nigrín, který žil v Uherském Hradišti. Z vězení se mu však podařilo uprchnout a dostat se do exilu ve Francii. V roce 1949 byl Karel Nigrín opět odsouzen k trestu smrti, který byl nakonec změněn na doživotí. Po pobytu v Leopoldově byl propuštěn v roce 1963 na amnestii.¹¹¹

I přes velmi smutné události, s kterými se válka pojila, se někteří členové oddílu stále scházeli. Vzpomíná na to František Klápa: „*Zakládali jsme čtenářské kluby Foglarova Mladého hlasatele, v jejichž stanovách bylo mnoho skautských myšlenek, pěstovali různé sporty a poznávali další kamarády, příští potencionální skauty.... Toužebně jsme očekávali konec války.*“¹¹²

Temné válečné období tedy skauting v Benešově poznamenalo, avšak neumlčelo. Uvnitř skautských duší možná spíše přiživilo touhu po svobodném skautském životě.

5.1.6 Benešovský skauting v letech 1945-1949

Poválečná obnova skautské činnosti v Benešově byla rychlá. Hned ráno 9. května, tedy den po osvobození Benešova, zavlála na Malém náměstí z okna, ještě předchozího dne Kuratoria

---

¹⁰⁷ Kronika 2. oddílu, 1945-1947. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹⁰⁸ Článek z novin v kronice 2.oddílu. 1945-1947. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹⁰⁹ HAAS, Stanislav. Paměť nebývá vždy nejlepším svědectvím. Dopis S. Haase M. Veselé. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov. nestr.

¹¹⁰ 90 let skautingu v Benešově: 1912-2002. Benešov: Junák, 2002, s.9.

¹¹¹ Nigrín Karel, dostupné z: <https://kicbenesov.cz/memory/nigrin-karel/> [online] [cit. 2022-11-10].

¹¹² KLÁPA, František. Sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.1.

pro výchovu mládeže, středisková vlajka Junáka Benešov. Skauti se okamžitě začali scházet na středisku a hlásit do „služby mládeže“ pod vedením bratrů Francla, Kubína, Slavíka a Vnoučka. František Klápa vzpomíná: „*Zdeněk Slavík mi předal zapečetěnou obálku z vojenského velitelství, kterou jsem měl předat na vojenském velitelství v Bystřici. Jel jsem na kole s československou vlajčkou na řídítkách. Pro informaci: Benešov byl sice svobodný, ale městem procházeli němečtí vojáci částečně ozbrojení a mimo město se pohybovaly celé jednotky SS směrem na západ. Jak já se bál! Ale obálku jsem předal a zdárně se vrátil do Benešova.*“¹¹³

Začíná nejživější období skautingu v Benešově. Všeobecně vládne velké nadšení a chuť do práce. Na samotné obnově Junáka se podíleli jak starší členové, tak členové noví.

První výprava, byť v kronice nedatována, proběhla na „Mravenčí skálu“.¹¹⁴ Aby mohl být zajištěn běžný chod oddílu bylo nutné zajistit klubovnu. Původní klubovna totiž 10.5.1945 vyhořela.¹¹⁵ Skauti se společnými silami pustili do stavby klubovny nové, opět v Žižkově ulici. A k dispozici dostali i menší venkovní prostranství na vybudování hřiště.¹¹⁶ Podzimní dokončení stavby bylo pro oddíl velkou událostí a bylo oslaveno junáckým večírkem.¹¹⁷

Dle vzpomínek Jany Pavlíčkové byla klubovna místem, kde to stále žilo. A to i v době mimo schůzky. Vždycky tam někdo byl, samozřejmě i z dospělých. V době, kdy klubovna nefungovala sloužily jako klubovna různé jiné objekty. Chvíli to byla místnost v průjezdu mezi náměstími, jindy budova u kluziště pod Klášterkou.¹¹⁸

---

¹¹³ KLÁPA, František. Sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.2.

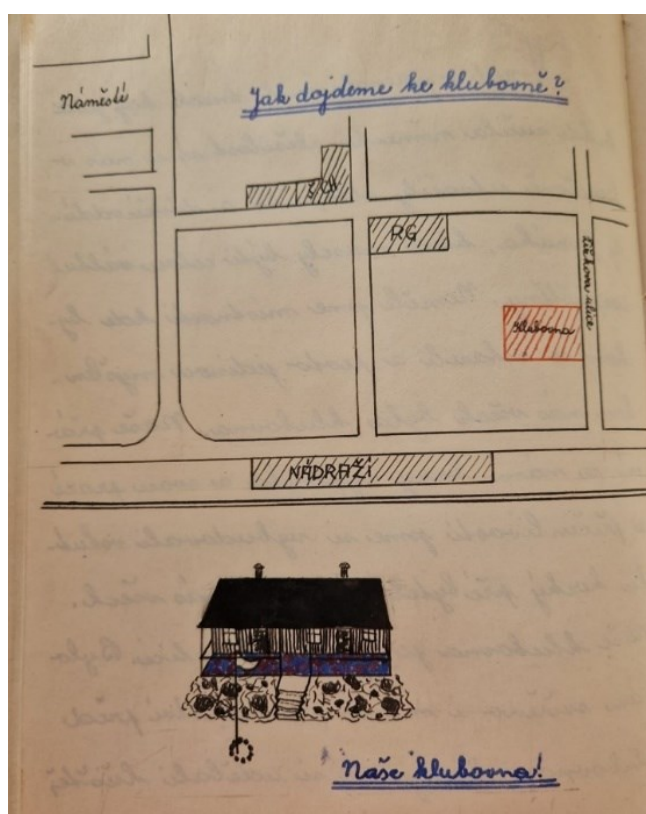
¹¹⁴ Kronika 2. oddílu. 1945-1947. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹¹⁵ Paměť nebývá vždy nejlepším svědectvím. Dopis S. Haase M. Veselého. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov. Nestr.

¹¹⁶ Kronika družiny Blatouchu. 1946. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹¹⁷ Kronika 2. oddílu. 1945-1947. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹¹⁸ Ústní sdělení Jany Pavlíčkové, 18.11.2022

Obrázek č.6: Náskres umístění klubovny z Kroniky družiny Blatouchu, 1946 ¹¹⁹

Do dívčích i chlapeckých oddílů se rychle hlásili noví členové. Na pořádání letních táborů bylo ale ještě brzy. V létě 1945 odjíždí pouze starší skauti na výpomoc se sklizní sena do pohraničních Arnultovic.¹²⁰ Po dokončení klubovny se v oddílech rozjela pravidelná skautská činnost. Nejen skautky se čile pustily do plnění nováčkovské zkoušky a také skládání slavnostních slibů. Na první slib vzpomíná kronika Blatouchu: „Děvčata utvořila kruh a držely se za ruce, které měly zkřížené levou přes pravou. Uprostřed byla židle, na které byl praporek a na něm rozevřená kniha s odznakem Junáka. Každá slavnostně přistupovala a vážným hlasem odříkávala slib, slib který je na celý život.“¹²¹ První poválečný slibový oheň 2. chlapeckého oddílu vzplál v Měsíčním údolí u Poříčí 2.11.1946.¹²²

¹¹⁹ Kronika družiny Blatouchu. 1946. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹²⁰ KLÁPA, František. Sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.

¹²¹ Kronika družiny Blatouchu. 1946. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹²² Kronika 2. oddílu. 1945-1947. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr..

V čele střediska je od podzimu 1945 Sláva Kubín (Slim). Vzniká již třetí chlapecký oddíl. Druhý chlapecký oddíl vedl br. Motl (Mót'a).¹²³ Jak dokazuje kronika, mezi činnosti 2. oddílu patřily v roce 1946 a 1947 oddílové i družinové výlety, účast na sportovních i střediskových závodech, sportovní turnaje, junácké večery, mikulášské nadílky, oddílové schůzky a oddílové hry. Do činnosti oddílů patřila stejně jako v předchozím období i práce. Aby si mohli členové 1. a 2. oddílu pořídit dva nové stany, pustili se společně do sběru lahví. Na závěr školního roku byly společnými silami vytvořeny nové podsadové stany. Použity byly hned 1. – 28. července na táboře na Želivce u Hulic¹²⁴.

Všechny skautky tábořily v létě 1946 společně v Měsíčním údolí u Vlašimi. Děvčata se o tábořiště dělila ještě se skautkami z Vlašimi a Slaného.¹²⁵ Chlapci tábořili na Blanici u Libže.¹²⁶ Na problémy spojené s prvními poválečnými tábory vzpomíná F. Klápa: „*Byl to rok po válce, veškeré potraviny byly na lístky. Bylo samozřejmé, že příděl na měsíc na účastníka museli rodiče předat vůdci k dispozici, ale ani to k nasycení 13-14ti letých kluků, kteří jsou celý týden v pohybu a na čerstvém vzduchu nestačilo. Bylo tedy nutné, aby rodiče poskytli něco ze svých skrovných zásob.*“¹²⁷

V novém školním roce (1946/1947) vzniká již 4. chlapecký oddíl, zároveň jsou i dva oddíly dívčí, smečka vlčata, roj světlušek a oddíl old-skautů. A právě na popud oldskautů vzniká v Benešově tzv. SPJ, neboli „Spolek přátel Junáka“. Organizace zaštiťující bývalé členy rodiče a příznivce Junáka. Tento spolek v čele s br. Jaroslavem Nigrínem vypomáhá s materiálním zajištěním potřeb skautského střediska a je také iniciátorem k získání pronájmu selského dvorce v Antýglu na Šumavě (u řeky Vydry, mezi obcí Srní a Modrava).¹²⁸ Antýgl získali oldskauti v roce 1946, hlavně díky B. Woitschovi, Nigrínovi a Slivečkovi, do nájmu na 99 let za roční poplatek 1 Kčs. Přes léto tam jezdili hlavně oldskauti a členové SPJ. Po roce 1948 se tam však mohlo už jen na propustku a v roce 1949 byl objekt

---

¹²³ KLÁPA, František. Sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselé, u Aleše Fíly, Neveklov.

¹²⁴ Kronika 2. oddílu. 1945-1947. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹²⁵ Kronika družiny Blatouchu. 1946. Benešov. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹²⁶ Táborový deník. 1947. soukromý archiv Renaty Procházkové, Benešov, nestr.

¹²⁷ KLÁPA, František. Sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s. 4.

¹²⁸ Tamtéž, s. 6.

zabrán SČM.¹²⁹ Nicméně tábor zde postavil v roce 1948 i 2. chlapecký oddíl a objekt byl přístupný během roku všem oddílům.¹³⁰

Obrázek č.7: Skautská základna Antýgl¹³¹

V roce 1947 probíhala opět živá skautská činnost. Vzniká 2. smečka vlčat pod vedením br. Honzy Nováka a také 5. chlapecký oddíl pod vedením br. Haška. Největší vícedenní akci roku 1947 byl sjezd I. oblastního sněmu v Konopišti.¹³² Tento sjezd byl spojen s oblastním kolem Svojsíkova závodu, skautskou přehlídkou a nechyběl ani taneční večer. Celá akce byla velmi úspěšná a účastnilo se jí bezmála 2000 skautů a skautek z benešovské, pražské a táborské oblasti.¹³³

V létě 1947 tábořil 2. chlapecký oddíl na Lužnici u Kácova.¹³⁴ Skauti 3. a 5. chlapeckého oddílu tábořili na soutoku Lužnice a „Židovské strouhy“. Asi o 5 km dále tábořila 2. smečka vlčat. Oldskauti a roveři tábořili v Antýglu.¹³⁵ 2. dívčí oddíl spolu se světluškami tábořil pod

---

¹²⁹ Dopis S. Haase M. Veselé. v pozůstalosti M. Veselé, u Aleše Fíly, Neveklov.

¹³⁰ KLÁPA, František. Sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.6.

¹³¹ Fotografie v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹³² Kronika 2. oddílu Benešov. 1945-1947. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹³³ KLÁPA, František. Sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.7.

¹³⁴ KOHLÍČEK, J. Vzpomínka na Benešovský skauting. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.

¹³⁵ KLÁPA, František. Sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.7.

Zvíkovem za vedení Jany Tywoniakové.¹³⁶ Všechny vzpomínky na tábory v roce 1947 mají stejný rys, byly pro účastníky radostné a bezstarostné.

V roce 1948 tábořilo z benešovského střediska 10 oddílů na 6 tábořištích.¹³⁷ Rozvoj skautingu v Benešově byl až neuvěřitelný. I když dospělí činovníci už měli hlavu plnou starostí, mladí členové si užívali schůzky, výpravy i tábory plnými doušky.

Na zhoršující se politickou situaci Junáka vzpomíná F. Klápa: „*Na podzim r. 1947 začaly prosakovat zvěsti, že se chystá začlenění Junáka spolu s ostatními mládežnickými organizacemi po jednotného SČM /Svazu české mládeže/. Dost nás to znepokojovalo, protože jsme věděli, že SČM je ovládán komunisty. Nicméně jsme pokračovali v dalším skautském životě.*“¹³⁸ 17. 11. se stal novým střediskovým vůdcem bratr Mottl a jeho zástupci bratr Hašek Jar a bratr Muki.¹³⁹ Po událostech v únoru 1948 došlo k změnám na ústředí Junáka, ale činnost oddílů běžela dál.

Letní tábor 3. a 5. chlapeckého oddílu proběhl od 3.7. do 20.7. 1948 na Lužnici v Hodonicích u Bechyně.¹⁴⁰ Atmosféra však byla na rozdíl od pohodového předchozího roku nervózní a ovlivněná politickou situací. Oldskauti a roveři tábořili opět v Antýglu, kde přibýly častější a nepříjemnější kontroly.¹⁴¹ Na poslední táboření 2. dívčího oddílu vzpomíná Jana Tywoniaková: „*Tábor v Souticích byl také hezký, ale neměli už jsme tak dobrou náladu: bylo to po únorovém převratu a budoucnost byla nejistá. Snad proto si nic bližšího nepamatuji. Po úředním začlenění Junáku do Socialistického svazu mládeže jsme se v Benešově pokusili o záchranu alespoň něčeho tím, že jsme všechny členy mobilizovali k účasti na volbách předsedy místní organizace a prosadili tak svého kandidáta, spolehlivého oldskauta. Bylo to však marné, veškerá skautská činnost byla zakázána.*“¹⁴²

---

¹³⁶ TYWONIAKOVÁ, Jana. Co si pamatuji, sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.4.

¹³⁷ Střeh, oběžník střediska junáků a skautek Benešov č. 2, r 1948

¹³⁸ KLÁPA, František. Sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.8.

¹³⁹ Kronika 2. oddílu Benešov, 1945-1947. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹⁴⁰ Táborový deník v Hodonicích, 1948, soukromý archiv Mileny Macháčkové, Benešov, nestr.

¹⁴¹ KLÁPA, František. Sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.8.

¹⁴² TYWONIAKOVÁ, Jana. Co si pamatuji, sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, s.5.

5.1.7 Situace skautingu v Benešově v době 2. zákazu

Po ukončení činnosti skautingu v Benešově byl v květnu 1949 zatčen a popraven oldskautský člen št. kp. Vratislav Janda. Politickým vězněm se stal i Stanislav Haas, který vedl v letech 1945-6 družinu Racků v 3. oddíle v Benešově.¹⁴³

Žádná skautská činnost nebyla dle pamětníků z důvodů represí možná.¹⁴⁴ Na malém městě, kde každý skautské činovníky znal se nešlo ukrýt pod hlavičkou jiné organizace ani fungovat ilegálně. Ve městě byli všichni příliš na očích a bylo zde nemálo lidí připravených k udávání.

5.1.8 Benešovský skauting v letech 1968-1970

V roce 1968 se probudila skautská činnost v Benešově již potřetí. Činnost k obnově Junáka započala svolávacím dopisem s kontaktem na Miroslava Skopce. „*V pátek 19. dubna v 19.-hodin se sejdou v salonku hotelu „Pošta“ /býv. „Myslivna“/ bývalí členové, činovníci a přátelé Junáka k první poradě, na které bude projednána možnost obnovení činnosti Junáka v Benešově. Vyzýváme proto všechny bývalé příslušníky Junáckého kmene k účasti, na kterou se těší“.*¹⁴⁵ Na této schůzce se sešlo 36 skautů a skautek. Po úvodním slovu bratra br. Nigrína došlo k domluvě několika bodů pro zahájení další činnosti. Přítomní se domluvili na přivedení dalších členů oddílů, na vytvoření nástěnky na Malém náměstí na domě sester Kloudových, na zjištění možností propůjčení klubovny či získání pozemku na novou klubovnu, na shromáždění příruček pro přípravu schůzek a také na oznámení ústředí Junáka, že je obnovena skautská činnost v Benešově.¹⁴⁶

Na následující schůzce 3. května se sešlo už 85 členů. Díky bratru Hanelovi bylo přislíbeno zapůjčení dočasné klubovny v kabinách na zimním stadionu. Dále bylo mimo jiné rozhodnuto o vzniku oddílu oldskautů a oldskautek, oddílu nováčků a také registraci.¹⁴⁷

---

¹⁴³ HAAS, STANISLAV. Paměť nebývá vždy tím nejlepším svědectvím - dopis M. Veselého. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly. nestr.

¹⁴⁴ Ústní sdělení Hany Bouzkové, 19.11. 2022

¹⁴⁵ Zvací dopis k první poradě 1968. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov. nestr.

¹⁴⁶ Zápisy střediska Benešov, 19. dubna 1968. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov. nestr.

¹⁴⁷ Zápisy střediska Benešov, 3. května 1968. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov. nestr.

Co se týče benešovských oddílů, vedoucí oddílu starších junáků (původně oldskautů) byla zvolena Ludmila Tůmová, vedoucí 1. oddílu skautek Iva Hvězdová, vedoucím 1. chlapeckého oddílu Karel Platil. V říjnu byl stav oddílů posílen o 2. dívčí oddíl (vedoucí Hana Bouzková), 1. roj světlušek (vedoucí Jana Pavlíčková), 2. chlapecký oddíl (vedoucí Zdeněk Müller) a 1. smečka vlčat (vedoucí František Šturc).¹⁴⁸

První schůzka skautek ve věku 12-16 let se uskutečnila 20. května 1968. První akce (městská hra s hledáním pokladu) proběhla 22. června. V obou oddílech probíhaly každý týden pravidelné schůzky a občasné vycházky. Renata Procházková vzpomíná, že starší děvčata byla školená Lídou Tůmovou na roli budoucích rádkyň družin.¹⁴⁹ V létě se uskutečnily malé tábory. „*Koncem června a začátkem srpna 68 tábořilo asi 15 dívek a 10 hochů /každý oddíl jeden týden/ v půjčeném táboře od neveklovských pionýrů na Líšnici u Neveklova/u Nahorub/.*“¹⁵⁰

V novém školním roce probíhaly schůzky, výpravy a skauti také pomáhali se sběrem plodin a surovin. Proběhl též nábor nových členů, i když zpočátku nebyl z opatrnosti příliš prezentován. Původních 24 dívek a 26 chlapců bylo po náborové schůzce posíleno o dalších asi 50 děvčat a 60 chlapců spíše mladšího věku, čímž vzrostla potřeba vytvořit nové oddíly. Vzniká tedy 2. dívčí oddíl, 1. a 2. roj světlušek, 2. oddíl skautů a smečka vlčat.¹⁵¹

Na podzim se uskutečnil po 20 letech také první slib. Konkrétně to bylo symbolicky 27.10. 1968, tedy večer před výročím vzniku republiky.¹⁵² Na datum výročí republiky oddíly vysadily své lípy svobody a konečně 11.11.1968 byla skautům poskytnuta nová místnost jako klubovna, a to bývalá vinárna na rohu ulice Vlašimské a Školní s číslem popisným

---

¹⁴⁸ Výňatek ze schůze starších junáků, konané 9.X.68. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov. nestr.

¹⁴⁹ Ústní sdělení Renaty Procházkové, 14.11.2022.

¹⁵⁰ Stručná zpráva o činnosti střediska Junák Benešov od 19.IV.68 do 13.VI.69. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov. nestr.

¹⁵¹ Tamtéž.

¹⁵² Dopis Lídy Tůmové (Hellerové). v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.nestr.

70.¹⁵³ V prosinci byla pro členy oddílů a jejich rodiče zorganizována v aule gymnázia Mikulášská besídka.¹⁵⁴

Že byla už v této době snaha využít, tedy spíše zneužít, skautskou organizaci bylo vidět na případu ze 7. listopadu, kdy byli 2 skauti v krojích vysláni školou (pionýrskou vedoucí) na čestnou stráž k mauzoleu bez vědomí vedoucích. Toto chování bylo přijato dospělými členy jako nepřijatelné.¹⁵⁵ I přesto, že v této době museli benešovští činovníci dodržovat různé směrnice a účastnit se schůzí ONV, dokázali, že se umí v případě potřeby vymezit. To se nakonec ukázalo i v pozdějších dobách, kdy někteří stále více zpolitizovaný skauting z ideových důvodů opustili.

V roce 1969 roste členská základna. Ve středisku Benešov je 9 oddílů. 1.roj světlušek (vedoucí J. Pavlíčková, zást. L. Tůmová), 2. roj světlušek (vedoucí Milena Veselá, zást. Eva Chábová, Ludmila Woitschová), 1. oddíl skautek (vedoucí I. Hvězdová, převzala L. Tůmová), 2. oddíl skautek (vedoucí H. Bouzková, zást. Jana Voslářová), 1. smečka vlčat (vedoucí František Šturm), 1. oddíl chlapecký (vedoucí Zdeněk Herold, zást. Josef Hovorka), 2. oddíl chlapecký (vedoucí Viktor Müller, později Vlastimil Vorlíček¹⁵⁶), 1. oddíl starších Junáků (vedoucí L. Tůmová) a 1. oddíl Vrchotovy Janovice (vedoucí Jiří Čermák).¹⁵⁷ Starostkou střediska je Jarmila Gruntová, od 9.10.1969 pak František Klápa.¹⁵⁸ Celé složení střediskové rady je možné dohledat v zápisu ze schůze 9. října 1969.¹⁵⁹ Tento rok byl velmi silný členskou základnou. V benešovských oddílech je i bez skautů z Vrchotových Janovic přes 200 členů.

V roce 1969 benešovské skautské oddíly zorganizovaly dva větší letní tábory. Aby sehnali finance na táborové vybavení snažili se členové přispět do pokladny vlastní prací a také

---

¹⁵³ Dopis MNV Benešov organizaci Junák o pronájmu klubovny, 11.11.1968. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov

¹⁵⁴ Zápisy střediska Benešov, 25.11.1968. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹⁵⁵ Zápisy střediska Benešov. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

¹⁵⁶ Středisko JUNÁK Benešov u Prahy 101-01, stav členů, činovníků a oddílů k 15.VI. 1969-dle registrace. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.

¹⁵⁷ Registrační formuláře střediska Benešov, 1969. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov

¹⁵⁸ Junácká rada zvolená na schůzi dne 9. října 1968. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.

¹⁵⁹ Tamtéž.

zorganizovali společenský večer Střediska Junáka Benešov 12. dubna 1969 v divadle Na poště. Část peněz na táborový inventář byla také poskytnuta z darů od místních podniků. Tábory se uskutečnily v Nové Vsi u Leče. Po táboře je vybavení uskladněno v pronajatých prostorech stodoly čp. 151 v Ledči.¹⁶⁰

I přes změny uvnitř organizace pokračuje skautská činnost pro malé skauty a skautky i v následující školním roce obvyklým způsobem. Pokračují schůzky, výpravy a na závěr se uskuteční i tábory.

V registraci roku 1970 je v Benešově 8 oddílů. 1.chlapecký oddíl (ved. Z. Herold), 2.chlapecký oddíl (ved. Vlastimil Vorlíček), 1.smečka vlčat (ved. František Klápa), 1.dívčí oddíl (ved. E. Kleintová, zást. R. Žabová), 2.dívčí oddíl (ved. H. Bouzková), 1.roj světlušek (ved. J. Pavlíčková, zást. E. Velingerová), 2.roj světlušek (ved. M. Veselá, zast. Woitschová, J. Mertlová), 1. oddíl starších junáků (ved. L. Tůmová, zást. M. Skopec, M. Dvořáková)

Činovníci však vidí, že vše směřuje špatným směrem. 7.4. 1970 František Klápa rezignuje na funkci vedoucího střediska z důvodu nesouhlasu se směřováním junáckého hnutí. Žádá také o zrušení registrace a členství v Junáku.¹⁶¹ Na jaře se ukazuje, že mnoho dalších činovníků není ochotno za stávající situace pokračovat v činnosti.

V roce 1970 se uskutečnil poslední tábor u Leče. Vystřídali se tam skauti i skautky. Rádkyně byly poté ještě vyslány na rádcovský kurz do Mrvic u Vrchotových Janovic. Po letních táborech byl opětovný konec činnosti Junáka v Benešově. Z obav z perzekucí se činnost rozpustila.

V kronice města je uvedeno, že se 3 junácké oddíly 15. září 1970 přeregistrovaly do pionýrské organizace SSM ČSSR.¹⁶² Renata Procházková si ale nezpomíná, že by po roce 1970 některý z vedoucích pokračoval v činnosti pod hlavičkou Pionýra.¹⁶³

---

¹⁶⁰ Smlouva o dočasném užívání nebytových prostor. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.

¹⁶¹ Rezignace F. Klápy. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov

¹⁶² Hlášení o stavu majetku junáckého střediska v Benešově u Prahy, říjen 1970. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov

¹⁶³ Ústní svědectví Renaty Procházkové, 14.11.2022

5.1.9 Skautská činnost v Benešově po 3. zákazu

Po ukončení skautské činnosti ještě nějakou dobu fungoval časopis *Junák*. Za družinu Sov do něj psala příspěvky právě Renka Procházková. Po jeho zrušení ještě psaly Sovy do časopisu *Stezka*. Založili vlastně takový čtenářský klub. Až když se *Stezka* změnila na *Pionýrskou stezku*, skončily i čtenářské kluby. Družina rádkyní- Sovy se už scházela pouze jako kamarádky.¹⁶⁴

Nicméně ještě později, v roce 1980, se kolem Lebsů a Stibůrků (bývalých skautů) založila akční skupina registrovaná ve Svazu ochránců přírody, která, i když neoficiálně, žila skautingem. Renka vzpomíná: „Jmenovali jsme se „Rudý vůl“, ale neřikali jsme to moc nahlas.“ Skupina měla tak 7-8. členů. Činnost podobnou skautingu pod hlavičkou jiné organizací (mladí ochránci přírody) provozovali i Hana Stejskalová (Pallová), Jana Krivánková, Luboš Stibůrků a Tywoniakovi.¹⁶⁵

5.2 Vlašim

Město Vlašim se nachází asi 20 km jihovýchodně od Benešova a má zhruba 11 tisíc obyvatel. Vlašim je známá svým zámekem s rozlehlým parkem. Napojení města na železnici pomohlo v 20. století rozvoji průmyslu. Ve městě najdeme základní i střední školy, od roku 1969 i gymnázium.

5.2.1 Vlašimský skauting v letech 1914-1924

Vznik skautingu ve Vlašimi nebyl snadným, poněvadž někteří maloměšťáci vnímali skauty jako tuláky. Na druhou stranu měli vlašimští štěstí, protože činnost jejich zakladatele nebyla ukončena válkou, jako v nedalekém Benešově.

Zakladatelem skautingu ve Vlašimi je původní profesí učitel, později mlynář, František Kulík. Při pražském studiu v letech 1905-1909 se F. Kulík seznamuje s A. B. Svojsíkem a tím začíná jeho nadšení pro skauting. V roce 1913 mu umírá otec a tím končí jeho dráha učitele. Ujímá se mlýna. V tomto období začíná skautovat a již v březnu 1914 zakládá první

---

¹⁶⁴ Ústní svědectví Renaty Procházkové, 14.11.2022

¹⁶⁵ Ústní svědectví Renaty Procházkové, 14.11.2022

skautský oddíl ve Vlašimi.¹⁶⁶ Formálně se v té době jedná ještě o odbor Sokola.¹⁶⁷ Rozvoj skautingu ale v roce 1914 komplikuje skutečnost, že F. Kulík musí narukovat do války. Spolu s jeho odchodem skautská činnost ustává.¹⁶⁸

Ihned po návratu v roce 1918 pokračuje František Kulík, přezdívaný BrVů (bratr vůdce), ve skautské činnosti. K oficiální obnově skautské činnosti došlo ale až v roce 1920. V městské kronice je o tom veden velice podrobný zápis z 2. února 1921: „*Počátkem června 1920 bylo ve výborové schůzi Sokola o skautingu hovořeno a rozhodnuto odbor založiti. Přípravami pověřen byl František Kulík, mlynář ve Vlašimi. Dne 20. června 1920 přihlásilo se do skautského odboru 20 hochů. Scházeli se pravidelně jednou týdně k jednogodinné schůzi, ve které byly jim vyloženy zásady skautingu a objasněna byla skautská výchova dle zásad zakladatele Angličana Baden-Powella a generálního náčelníka českého skautingu profesora Svojsíka. Také provedena byla častá cvičení v přírodě. Dne 15. června 1920 vykonány byly nováčkovské zkoušky. Dne 28. července 1920 složilo 11 hochů předepsaný skautský slib. Dne 15. srpna 1920 vypraveno bylo 12 hochů se svolením rodičů na osmidenní tábor k Pelíškovu mostu u Kácova nad Sázavou. Koncem roku 1920 čítá sbor 15 hochů ve věku od 8 do 14 let a 3 bratry přes 20 let.*“¹⁶⁹ Dívčího skautingu se ujímá Žofie Kulíková, pražská skautka a manželka Kulíka.

Skauti se scházeli nejprve v kulatém zděném altánku na mlýnském dvoře F. Kulíka, v zimě a ve větším počtu i v mlýnské kanceláři. Vzpomíná na to Helena Fantlová: „*Na mlýně se konaly i první Mikulášské. V kanceláři seděli diváci, malí skautíci a jejich rodiče, vedlejší pokoj pak sloužil za jeviště a převlíkárnu. Program byl sestaven ze skautského života a zážitků z posledního tábora.*“¹⁷⁰ Později byla klubovna v patře deputátní budovy a Mikulášské se konaly na Knížecí.¹⁷¹

Ve Vlašimi probíhala čilá skautská činnost a velmi časté byly i vycházky do lesa Březina.¹⁷² O tábore v roce 1921 nemáme bohužel žádné zprávy, tábor v roce 1922, jak můžeme vyvodit

---

¹⁶⁶ Březinské listy. 1930, archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul., nestr

¹⁶⁷ *Státní okresní archiv Benešov*. Kronika města Vlašim, Vlašim-AM-III. Díl-1918-1935. s.91.

¹⁶⁸ KULÍK, J. Sepsané vzpomínky, archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul., nestr.

¹⁶⁹ *Státní okresní archiv Benešov*. Kronika města Vlašim, Vlašim-AM-III. Díl-1918-1935. s.91,92.

¹⁷⁰ FANTLOVÁ, Helena. Sepsané vzpomínky, archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul., nestr.

¹⁷¹ Tamtéž.

¹⁷² Tamtéž.

z táborové kroniky¹⁷³ z následujících let, proběhl nedaleko Vlašimi. Podle dochovaných zpráv o pracích na Březině (v budoucím Měsíčním údolí) i článku ve Skautu-Junáku¹⁷⁴ se dá ale usuzovat, že v tomto roce tábořili vlašimští na Březině, v Měsíčním údolí.

V roce 1923 chtěli zpočátku vlašimští skauti uspořádat tábor na vzdálenějším tábořišti (blízko Želivky), avšak z důvodu malého zájmu účastníků nakonec tábor skautek i skautů zůstal od 4. srpna na Březině. Část tábora prožili vlašimští současně s 21. pražským oddílem Očko z Prahy.¹⁷⁵ S tímto oddílem budovali nakonec dobré vztahy dlouhodobě.

21. června 1924 se ve Vlašimi uskutečnila skautská slavnost na propagaci skautingu včetně vzorového tábora a slibového ohně vlčat. Této slavnosti se zúčastnily i dva pražské oddíly. Akce úspěšně zvýšila zájem o skauting ve Vlašimi.¹⁷⁶ V tomto roce dostal také Kulík za svou skautskou práci první vyznamenání - Svastiku náčelnictva.¹⁷⁷

5.2.2 Vlašimský skauting v letech 1925-1940

V letech 1925-1930 jsou informace o dění oddílu spíše kusé. My však víme, že energie vlašimských skautů se v tomto období přesunula jinam - do „Měsíčního údolí“.

Nicméně družinová činnost probíhala stejně jako pravidelné tábory v MÚ.¹⁷⁸ V roce 1925 byl ve Vlašimi dle registrace jeden dívčí a jeden chlapecký oddíl.¹⁷⁹ V následujícím roce posilují řady vlašimských skautů manželé Dobruští. Původně skauti z Benešova.¹⁸⁰ Výstavba v Měsíčním údolí je završena slavnostním otevřením velkého srubu v roce 1928. Je to událost pro celé středisko.¹⁸¹

Podle Březinských listů mělo mít k 22.11.1929 středisko 3 oddíly (Junáků, Junaček a Táborníků) s celkem 70 členy.¹⁸² V roce 1930 se stává František Kulík skautským místo-

---

¹⁷³ Táborový deník 1923-30. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul., nestr.

¹⁷⁴ Do skautské země zaslíbené. *Skaut-Junák*, 1928, roč. XV., čís.3. s.33.

¹⁷⁵ Táborový deník 1923-30. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul., nestr.

¹⁷⁶ Jak nám pomůžete. *Vůdce*. 1924, roč. 5, čís. 3, s. 45.

¹⁷⁷ Tamtéž, s. 47.

¹⁷⁸ Do skautské země zaslíbené. *Skaut-Junák*, 1928, roč. XV., čís.3. s.34..

¹⁷⁹ Je váš oddíl registrován pro rok 1925?. *Junák*. 1925, roč.11, čís.9. s.128.

¹⁸⁰ *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947. *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*, Okresní archiv Benešov, nezatříděno, s. 10.

¹⁸¹ KULÍK, J. Sepsané vzpomínky, archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul., nestr.

¹⁸² Měsíční údolí, roč. 1 – léto, podzim, 1935. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul., str. 2

náčelníkem¹⁸³. Vlašimský skauting se vyvíjí slibně. MÚ je častým cílem návštěv českých i zahraničních a spolu s ním roste i věhlasnost vlašimských oddílů.

V roce 1931 se vlašimští skauti účastní Tábore slovenských skautů v Praze, slovenského jamboree. Na jamboree vyrobená zvonička a březový srub následně zdobí Měsíční údolí.¹⁸⁴

V létě 1933 probíhá dlouhý tábor od 1. července až do 27. srpna. A mimo táborů skautských se v Měsíčním údolí pořádá i první učitelský kurz tělesné výchovy a her. Je úspěšný, měl přispět k propagaci skautských metod a i přes nevelkou účast z něj vyšli další noví skautští vedoucí. Zajímavým zpestřením nejen pro skauty byla návštěva Vlašimi a Měsíční údolí skauty z Indie.¹⁸⁵ Co se týče organizace v čele oddílu zůstává i nadále František Kulík, který však má zdravotní problémy. Z toho důvodu také neprobíhá tradiční Mikulášská.¹⁸⁶

Obrázek č.8: Návštěva skautů z Indie v Měsíčním údolí¹⁸⁷

Rok 1934 je spojen v Měsíčním údolí a dalšími zahraničními návštěvami. Tentokrát se jednalo o čínského velvyslance a jeho ženu, holandské skauty a také mezinárodní sekretářku

¹⁸³ KULÍK, J. Sepsané vzpomínky. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.nestr.

¹⁸⁴ FANTLOVÁ, Helena. Sepsané vzpomínky. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.,nestr.

¹⁸⁵ Březinské listy. 1934. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.str. 5.

¹⁸⁶ Tamtéž. str.5.

¹⁸⁷ Fotografie, archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.

dívčího skautingu – Miss Warner.¹⁸⁸ Na jaře a v létě probíhal v Měsíčním údolí Státní kurz pro výchovu mládeže v přírodě a Učitelský kurz skautský.¹⁸⁹ V červnu se vlašimští účastníci župního sjezdu Junáků-skautů v Kutné Hoře. K výročí 20 let vůdcovství Br-Vů se uskutečnil slavnostní táborák. Při této příležitosti jmenoval F. Kulík vůdcem oddílu br. Toňu. Kulíkovy zdravotní problémy totiž přetrvávaly. Druhý slavnostní táborák se uskutečnil na počest paděšátin br. Pacovského. Tábor probíhal, stejně jako v předchozích letech, v Měsíčním údolí.¹⁹⁰ Na konci roku probíhá Mikulášská na Knížecí a také vzniká 9. klub O.S. Měsíčního údolí s vůdcem br. Synákem.¹⁹¹

K 1.1. 1935 byly ve Vlašimi celkem 4 oddíly. 1. oddíl skautů s 36 členy vedl Toňa Zeman se zástupcem K. Zemanem, 1. oddíl skautek s 32 členkami měl v čele Annu Zemanovou, 22. klub táborníků s 25 členy vedl Josef Neubauer a 9. klub Old-Skautů Měsíčního údolí s 21 členy měl v čele br. Synáka a zástupce V. Hammera.¹⁹²

Výjimečnou událostí roku 1935 byla účast osmi vlašimských skautů na slovanském jamboree v Polsku. A chlapecký oddíl prohluboval též vztahy vzájemnou návštěvou se oddílem Vatra.¹⁹³ Tohoto roku je vlašimským skautům uděleno čestné uznání za práci skautskou. Jako uznání za mezinárodní práci obdrželi vlašimští pohled od B.P.Powella i s autogramem.¹⁹⁴

Jak je vidět, vlašimský skauting a Měsíční údolí nebylo nikdy možné oddělit. Skautská činnost probíhala ve Vlašimi i v MU až do léta roku 1939. Poslední tábor a s ním i loučení s MÚ proběhlo v srpnu 1939. Po něm došlo k ukončení činnosti.¹⁹⁵ Poslední krásnou tečkou za prvorepublikovým skautingem bylo v roce 1940 udělení nejvyššího skautského vyznamenání řádu Stříbrného vlka Františku Kulíkovi.¹⁹⁶

---

¹⁸⁸ Březinské listy. 1934. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.str. 6.

¹⁸⁹ Jmenování od 10. ledna do 4. května 1934. *Vůdce*. 1934. roč. 14, čís. 6-8, s. 120.

¹⁹⁰ Březinské listy. 1934. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.str. 6.

¹⁹¹ Březinské listy. 1935. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.str.4.

¹⁹² Měsíční údolí. roč. I, 1935, jaro. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul., str. 6-7.

¹⁹³ Měsíční údolí. roč. I, 1935, léto, podzim. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul. str.9.

¹⁹⁴ BACH, Marek. *Historie organizace Junák ve Vlašimi v letech 1914-2004*. vůdcovská práce. u Anny Gruberové, Vlašim, s.12.

¹⁹⁵ Ústní sdělení Jarmily Zábranské, 15.11.2022

¹⁹⁶ Br. František Kulík poznal Abrahama. *Činovník*. 1940, roč. 21, čís. 8, s. 144.

5.2.3 Vznik a počátky skautské rezervace „Měsíční údolí“

Myšlenka na vznik první skautské rezervace se zrodila v hlavě Františka Kulíka již v roce 1918.¹⁹⁷ Avšak samotné údolí objevil již o dost dříve, v roce 1913 či 1914 při prvních skautských vycházkách.¹⁹⁸ Jeho snem bylo vytvořit prostor k táboření, pořádání junáckých kurzů i lesních škol¹⁹⁹. Na kdysi zarostlém místě Blanice – na tzv. Březině²⁰⁰, začal v roce 1920 pomalu budovat budoucí rezervaci.²⁰¹

Po vyřízení nájemní smlouvy (koupě nebyla možná) začali skauti údolí čistit. Nejprve vyrostl na místě stanový tábor a započaly táborové úpravy prostoru. Jako první pevnou stavbu skauti na Březině postavili malý srub pod skalou.²⁰² Na stavbu je vzpomínáno v Březinských listech: *„Dlouhotrvající deště udělaly z osady „akvárium“. V kuchyni bylo vaření znemožněno, nebyla zabezpečena proti stálému dešti. Vařit nebylo možno. Tábořící byli odkázáni pouze na zásoby. Ale nezalekli se. Postavili si nad ohništěm střechu, pak z lesních tyček sroubili stěny a třemi okénky a dveřmi vnitřek zabezpečili proti zimě, stěny upravili a vyzdobili a ohniště vyměnili za plotnu. Tak povstala naše milá chaloupka v Měsíčním údolí – první skautský srub.“*²⁰³

Samotný název „Měsíční údolí“ pramení údajně z výroky učitelky Vondrákové, která za jasného večera pravila: *„To je ale krásné Měsíční údolí“* a jelikož se skautům označení zalíbilo, už údolí zůstalo.²⁰⁴ Druhou tradovanou variantou vzniku názvu je odvození od knihy Jacka Londona. Jak to bylo opravdu se ale už můžeme jen domnívat.

Jelikož srub začal být skautům brzy malý, rozhodli se postavit srub velký. V městské kronice z 6. května 1928 čteme *„Městská rada svolila k žádosti sdružení skautů z Vlašimi, aby postaviti mohli v městském lese Březině druhý srub u řeky Blanice.“*²⁰⁵ A tak stavba začala.

---

¹⁹⁷Tamtéž..

¹⁹⁸ KULÍK, J. Sepsané vzpomínky, archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.nestr.

¹⁹⁹ Vzdělávací kurzy pro skautské vůdce a instruktory

²⁰⁰ Název je odvozen od městského lesa Březina

²⁰¹ Br. František Kulík poznal Abrahama. *Činovník*. 1940, roč. 21, čís. 8, s. 144.

²⁰² *Do skautské země zaslíbené*. In: Skaut-Junák, roč. XV., čís.3. 1928. s.33.

²⁰³ Březinské listy. roč. 1930. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr.

²⁰⁴ FANTLOVÁ, Helena. Sepsané vzpomínky. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.,nestr.

²⁰⁵ *Státní okresní archiv Benešov*. Kronika města Vlašim, Vlašim-AM-III. Díl-1918-1935.s.338.

Stavělo se rychle a otevření srubu 26. července 1928 bylo velkou slávou za účasti nejen br. Kulíka, ale také A. B. Svojsíka a Židlického.

Obrázek č.9: Sруб z roku 1928 v Měsíčním údolí ²⁰⁶

Pozemky v „Měsíčním údolí“ měl Junák v nájmu, který stále prodlužoval. K trvalejšímu nájmu pozemků v Měsíčním údolí vypomohl až v roce 1932 Státní pozemkový úřad v Praze. Městu Vlašim totiž přislíbil přidělit lesy u Čechova, ale prodej podmínil takto: *„Ale státní pozemkový úřad v Praze stížil přiděl těchto lesů podmínkou, že obec vlašimská ze svých vlastních pozemků odprodá místnímu sdružení svazu junáků skautů ve Vlašimi za cenu úměrnou asi 3ha půdy v katastrálním území obce vlašimské a ctibořské. Odprodej pozemků nemohl býti uskutečněn a proto po několika jednáních se zástupci místního sdružení skautského navrhuje městská rada, aby obec vlašimská pronajala louku čís.katastrální 942, ve výměře 1ha 47 a 57 m² v katastrálním území obce vlašimské a část lesní půdy ve výměře asi 1ha a to: čís. Kat. 361.,362., a 363. a jižní část čís. Kat. 365 v katastrálním území obce ctibořské místnímu sdružení svazu junáků skautů ve Vlašimi na dobu šedesáti roků po sobě jdoucích od 1. července 1932 do 30. července 1992 za roční nájemné 100 Kč a všechny daně,*

²⁰⁶ Fotografie, archiv střediska Vlašim v Poděbradobě ul.

*dávky a poplatky.*²⁰⁷ Tak získali skauti k velké radosti svojí pachtovní smlouvu na 60 let. Netušili však, že bude ještě třikrát přerušena.

Na již dlouhodobě pronajatých pozemcích s dvěma sruby, Hlavním Stanem (HS)²⁰⁸, zvoničkou, přístavem a stožárem byla v letech 1933-34 přistavena velká jídelna s kuchyní, spíží a rozděleným podkrovím, vhodným i ke spaní. Dále byla vystavěna vyhlídková věž, 11 chat, záchody, odvodňovací stoka a byla vyhloubena studna.²⁰⁹ Údolí bylo ohrazeno a byla vystavěna velká a dvě malé brány. Podél byly vysázeny aleje stromů.²¹⁰ V údolí tak vzniklo rozlehlé tábořiště, kde se potkávaly a setkávaly různé oddíly a kurzy. Během léta 1934 se v táboře vystříдалo 230 účastníků.²¹¹ Na projektování Měsíčního údolí, stavbě ale také na finanční pomoci s výstavbou se významně podílel stavitel Jindřich Neubauer.

Obrázek č.10: Celkový pohled na Měsíční údolí²¹²

Jarmila Zábranská vzpomíná, že v Měsíčním údolí bylo stále živo. Tábory bývaly alespoň 3-týdenní a tábořily zde dva oddíly zároveň, někdy i více. Kuchyně a jídelna se využívaly pro

²⁰⁷ Kronika města Vlašim, oblastní archiv Benešov. Vlašim-AM-III. Díl-1918-1935, s.493.

²⁰⁸ Znamý též jako Březový srub ze Slovanského jamboree.

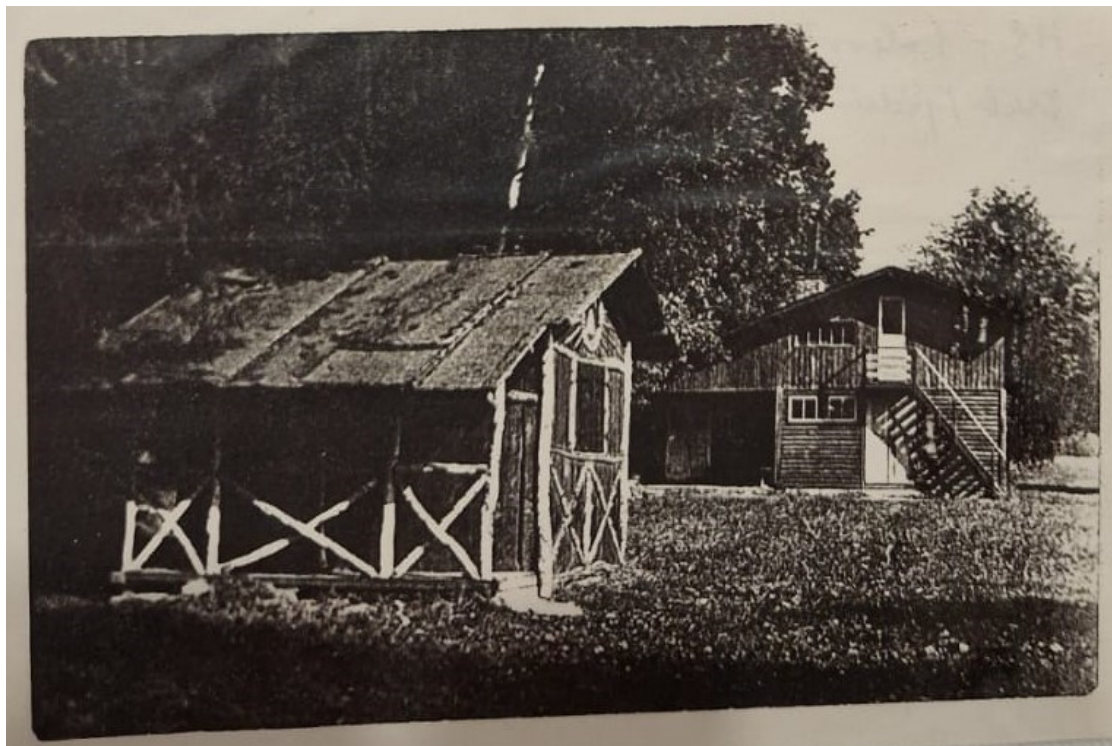
²⁰⁹ Dokumenty o stavbě, Ing. Jindřich Neubauer. 1933-34. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.

²¹⁰ Skautský tábor v „Měsíčním údolí“ u Vlašimě, stavby. 1936. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.

²¹¹ Březinské listy. 1934. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul. str.6.

²¹² Kronika Měsíčního údolí. od roku 1928-1940. archiv střediska Vlašim, toho času u Dana Svitáka, Vlašim.

všechny účastníky. Neustále se také udržoval oheň v tzv. „božišti“ mezi velkým srubem a HS. Vlašimští skauti tu někdy trávili téměř celé léto. Do roku 1939 probíhaly všechny tábory zde.²¹³

Obrázek č.11: Hlavní stan a kuchyň s jídelnou v Měsíčním údolí²¹⁴

5.2.4 Činnost vlašimských skautů za války

O činnosti s dětmi v době 2. světové války nemám žádné zprávy, ale skauti se tajně scházeli v Měsíčním údolí. Ve velkém srubu bydleli dva lidé, ale jelikož zde bylo více objektů, skautům se dařilo být nenápadnými. Na konci války se v budovách v MÚ dokonce ukryval uprchlík z nucených prací a skauti mu nosili jídlo.²¹⁵

5.2.5 Vlašimský skauting v letech 1945-1949

Poválečná obnova ve Vlašimi je rychlá a oddíl navazuje na svou slavnou minulost.

---

²¹³ Ústní sdělení Jarmily Zábranské, 15.11.2022

²¹⁴ Fotoalbum, soukromý archiv Jarmily Zábranské, Vlašim.

²¹⁵ Ústní sdělení Jarmily Zábranské, 15.11.2022

Ihned po osvobození se sešli skauti v Měsíčním údolí. František Kulík v červnu 1945 umírá. Vedení je předáno jeho synu - Jiřímu Kulíkovi a po jeho odstěhování br. Švimberskému.²¹⁶ V prosinci dochází k obnovení Spolku přátel Junáka.²¹⁷ V únoru 1946 se zástupci Junáka Vlašim účastní junáckého sněmu.²¹⁸

V roce 1946 byl vedoucím 1. oddílu junáků M. Sellinger, zástupcem byl B. Švimberský. Oddíl se pojmenoval na počest Fr. Kulíka 1. oddíl junáků Br-vů, Fr. Kulíka. Zpočátku se skauti scházeli v kanceláři mlýna u Kulíků, v lednu 1946 získali k užívání klubovnu ve věži zámku.²¹⁹ Občas se scházeli také v Husově domě či po soukromých bytech.²²⁰ Ze skautské činnosti probíhaly schůzky i výpravy – nejčastěji do Měsíčního údolí, o které se starali a zvelebovali ho. Nechyběl ale ani v té době obvyklý sběr surovin a prospěšné práce v rámci akce „Milion hodin republiky“.²²¹ Skauti se účastnili také průvodů a čestných stráží.²²²

V roce 1947 byl vedoucím 1. oddílu junáků František Kulík mladší, zástupcem Zdeněk Kubr.²²³ V téže roce bylo založeno Sdružení přátel Junáka ve Vlašimi.²²⁴ V létě se opět rozběhla plná činnost v Měsíčním údolí. Opět probíhaly tábory, lesní školy i kurzy pro učitele.²²⁵ Skauti, vlčata a skautky tábořili měsíc na Šumavě blízko Parkfliendemu.²²⁶

Mimořádný je rok 1947 také vznikem křesťanského oddílu. Druhý oddíl jako křesťanský vznikl na podzim roku 1947²²⁷, přestože někteří členové tohoto oddílu byli ve skautu aktivní již od května 1945. To, že oddíl byl oddílem křesťanským znamená, že nestavěl jen na skautských, ale i křesťanských hodnotách. Oddíl vedl formálně František Kaprálek. Avšak

---

²¹⁶ VRBOVÁ, Barbora: *Skauting - možná varianta využití volného času, Historický vývoj ve Vlašimi v letech 1914 – 2016*, s.15.

²¹⁷ *Státní oblastní archiv Benešov*. Sdružení junáků a skautů ve Vlašimi. K č. 1 (1-6). Oznámení o znovuzahájení činnosti Spolku přátel Junáka. 1945.

²¹⁸ Kronika I. Oddílu Vlašim. 1946-47. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr.

²¹⁹ Tamtéž

²²⁰ VRBOVÁ, Barbora: *Skauting - možná varianta využití volného času, Historický vývoj ve Vlašimi v letech 1914 – 2016*, s.16.

²²¹ Kronika I. Oddílu Vlašim. 1946-47. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr.

²²² VRBOVÁ, Barbora: *Skauting - možná varianta využití volného času, Historický vývoj ve Vlašimi v letech 1914 – 2016*, s.16.

²²³ Kronika I. Oddílu Vlašim. 1946-47. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr.

²²⁴ *Státní oblastní archiv Benešov*. Sdružení junáků a skautů ve Vlašimi. K č. 1 (1-6). Dopis Zemského národního výboru. 30.10.1947.

²²⁵ Kronika Měsíčního údolí od 5. července 1946. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr

²²⁶ Vzpomínka na skautský tábor. 1947. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr

²²⁷ Kronika 2. oddílu Junáků ve Vlašimi. 1947-48. archiv střediska Vlašim, toho času u Lukáše Vondráka, Vlašim.

duchovním vedoucím oddílu byl, dle vzpomínek Karla Němce, kaplan Antonín Odvárko.²²⁸ Oddíl měl v době vzniku 15 skautů a 14 včat. Seznam členů 2. oddílu najdeme na začátku kroniky.²²⁹ Členové se scházeli v klubovně Besídky u kostela sv. Jiljí, kterou starší členové spolu s rodiči vystavěli. V zimě i na faře.²³⁰ Oddíl měl pravidelnou družinovou činnost – schůzky, ale také výpravy a zorganizoval i úspěšné veřejné divadelní představení „Kašpárek mezi loupežníky“.²³¹ Mimo běžné skautské činnosti skládali členové oddílu i duchovní zkoušky „liliového kříže“. Činnost oddílu však vzala brzy za své. V červnu 1948 byl Antonín Odvárka přeložen na farnost do Nového Strašecí u Kladna. Po jeho odchodu většina chlapců odešla nebo přešla do jiného skautského oddílu ve Vlašimi. Ti, kteří zůstali (5 hochů) přišli po prázdninách o klubovnu v Besídce, kterou převzal školský odbor Vlašim. A i když se ještě rok nadále scházeli a podnikali výlety, činnost pomalu vyhasla.²³²

25.2.1948 byl zvolen starostou střediska Josef Neubauer a místostarostkou Žofie Kulíková.²³³ 20. června 1948 proběhla mimořádná událost za účasti skautských přátel vlašimských i vzdálenějších a to odhalení pamětní desky Františku Kulíkovi.²³⁴ Tato událost byla doplněna štafetovým během od pamětní desky v Měsíčním údolí k jeho hrobu ve Vlašimi.²³⁵ V létě se uskutečnil opět měsíční tábor – tentokrát v Bělé na Šumavě.²³⁶ V Měsíčním údolí probíhala skautská činnost dokud to bylo možné. Skauti drželi správu Měsíčního údolí i za cenu toho, že sem už jezdily i pionýrské oddíly. V roce 1950 v kronice

---

²²⁸ NĚMEC, Karel. Vzpomínky na pana kaplana P.Ant. Odvárku, archiv střediska Vlašim, toho času u Lukáše Vondráka, Vlašim, s.1.

²²⁹ Kronika 2. oddílu Junáků ve Vlašimi. 1947 – 1948. archiv střediska Vlašim, toho času u Lukáše Vondráka, Vlašim.

²³⁰ NĚMEC, Karel. Vzpomínky na pana kaplana P.Ant. Odvárku, archiv střediska Vlašim, toho času u Lukáše Vondráka, Vlašim, s.1.

²³¹ Kronika 2. oddílu Junáků ve Vlašimi. 1947 – 1948. archiv střediska Vlašim, toho času u Lukáše Vondráka, Vlašim.

²³² NĚMEC, Karel. Vzpomínky na pana kaplana P.Ant. Odvárku, archiv střediska Vlašim, toho času u Lukáše Vondráka, Vlašim, s.2-3-

²³³ VRBOVÁ, Barbora: *Skauting - možná varianta využití volného času. Historický vývoj ve Vlašimi v letech 1914 – 2016*, s.16.

²³⁴ Kronika Měsíčního údolí od 5. července 1946. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr

²³⁵ VRBOVÁ, Barbora: *Skauting - možná varianta využití volného času. Historický vývoj ve Vlašimi v letech 1914 – 2016*, s.16.

²³⁶ Vyúčtování příspěvku na zotavovací akci. 1948. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr

Měsíčního údolí stojí: „*A nastalo velké vynucené ODMLČENÍ a opatrná činnost v ilegalitě.*“²³⁷ Měsíční údolí bylo následně převedeno na organizaci Pionýr – Vlašim.²³⁸

5.2.6 Činnost vlašimských skautů v době 2. zákazu

V období druhého zákazu se skautští vedoucí s rodinami scházeli po domácnostech a pod hlavičkou turistického oddílu, který vedl Henrych z Benešova dokonce i tábořili. V roce 1960 u Bradla (u Chrudimky), kde měli velké tábory i spolu s oddílem z Ostravy. V roce 1962 tábořili na Želivce blízko Dolních Kralovic, v místě, které bylo později zatopeno přehradou. Zde však byl už jen malý tábor o zhruba 10-15 účastnících. Poslední tábor byl u Sázavy.²³⁹

5.2.7 Vlašimský skauting v letech 1968-70

Po obnovení skautské činnosti v roce 1968 došlo i k navrácení skautské rezervace v Měsíčním údolí vlašimským skautům. Situaci plně vystihuje zápis v kronice MÚ: „*Po devatenácti letech se vracíme do Měsíčního Údolí my, vlašimští skauti (tehda dívky a chlapci, dnes mámy a tátové). Skautská výchova, nezapomenutelné vzpomínky na táboření, skautské ideály, láska k přírodě, k vlasti a k bližnímu v našich srdcích zůstaly. Dnes po tolika létech přicházíme opět v tato místa. „Skaut je vždy veselý myslí“ zní jeden z bodů našeho zákona, ale věřte, že se těžko ovládáme abychom nepropadli sentimentalitě. Velký srub sice stojí, ale všude zatéká, omítky jsou značně poškozeny, rozbitá okna doslova žalují, vnitřní zařízení se rovná nule. Bývalá chata HS je v desolátním stavu, téměř na spadnutí. Po jídelně (kdysi naší chloubě) ani stopa, deset chat s věží zmizelo, jako by se zem po nich slehla. (OV-ČSM tyto chaty včetně jídelny před rokem rozprodal). Kopřivy a vysoká metlice, rozbité molo dovršují tento smutný obraz bývalé skautské rezervace, kterou obdivovali nejen naši, ale i zahraniční skauti. Dnes, 25. května 1968 přebíráme opět Měsíční údolí do užívání.*“²⁴⁰

U prvního táborového ohně 29.6.1968 se sešlo dohromady asi 120 členů bývalých i nových.²⁴¹ Vedoucím střediska se stal Miloslav Selinger (Milič), jeho zástupci Jarmila Zábranská a Miroslav Moudrý. V červnu byly registrovány tři oddíly – 1. oddíl junáků

²³⁷ Kronika Měsíčního údolí od 5. července 1946. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr.

²³⁸ Likvidace – převod majetku. 18.1. 1951. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr

²³⁹ Ústní sdělení Jarmily Zábranské, 15.11.2022

²⁴⁰ Kronika Měsíčního údolí od 5. července 1946. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr

²⁴¹ Tamtéž.

s vůdcem Zdeňkem Kubrem (zást. Karel Brýla), 1. oddíl skautek v čele s Ninou Koželuhovou (zást. Jaroslavou Dekarliovou) a smečka vlčat s Lumírem Průchou (zást. Karel Jenšík).²⁴² Skauti se pustili rychle do práce a na konci července už proběhlo v MÚ i krátké společné táboření účastníků rádcovského kurzu a vlčat pod vedením br. Moudrého. A konečně 14. září a následně i 26. října 1968 proběhl slibový oheň junáků a skautek.²⁴³ Na konci roku 1968 byl ve Vlašimi registrován už i roj světlušek a oddíl starších junáků.²⁴⁴

Skauti mají v tomto období klubovnu v domě u Janoušů, někdy také na Vorlině. Nakonec se daří získat pozemek na Palackém náměstí na stavbu klubovny vlastní, tu už ale skauti v tomto krátkém období nevyužijí.²⁴⁵

V květnu 1969 slibovali mimo skautek a junáků již i vlčata a světlušky. V tomto roce zůstalo vedení střediska stejné, jen jako zástupce vedoucího pro chlapecký kmen přibývá Bohumil Švimberský (přezdívkou Číprt). Světlušky vede Eliška Průchová (zást. Věra Bartošová), skautky N. Koželuhová (zást. J. Dekarliová, Jana Filipová), vlčata L. Průcha (zást. Jaroslav Ječmínek a K. Jenšík), junáky K. Brýla (zást. Stanislav Peksa) a klub starších junáků vedl Zdeněk Kubr.²⁴⁶ Probíhá čilá skautská činnost – schůzky, výpravy, Mikulášská besídka.²⁴⁷ V létě se uskutečnil také tábor „Slunečního jasu“ u rybníka Zmrhal blízko Soběslavi.²⁴⁸

V roce 1970 byl vedoucím 1. chlapeckého oddílu Miloslav Sellinger (zás. K. Brýla), 1. smečky vlčat Lumír Průcha (zás. J. Ječmínek), 1. oddíl skautek Dagmar Zemanová (zás. J. Dekarliová, J. Filipová), 1. roje světlušek Věra Bartošová (zástupce: J. Blýlová, M. Mašková) a oddíl starších junáků vedl Stanislavem Pechou.²⁴⁹ Stejně jako v předchozím roce probíhaly schůzky a vycházky do okolí, jezdilo se do Měsíčního údolí a nakonec proběhl i společný tábor skautů i skautek, tzv. tábor Loučení“ na Zmrhalu. Pro starší členy proběhla ještě po táboře Lesní škola u Vrchotových Janovic, kde si mladí doplnili skautskou kvalifikaci, čímž však činnost definitivně zhasla.²⁵⁰

---

²⁴² Registrace střediska Vlašim 1968. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr

²⁴³ Kronika Měsíčního údolí od 5. července 1946. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr.

²⁴⁴ Registrace střediska Vlašim 1968. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr

²⁴⁵ Ústní sdělení Anny Grubrové, 20.11.2022

²⁴⁶ Registrace střediska Vlašim 196.9. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr.

²⁴⁷ Kronika družiny včelek, 1969-1970. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr

²⁴⁸ Táborový deník Vlašim, 1969. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr

²⁴⁹ Registrace střediska Vlašim 1970. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul, nestr

²⁵⁰ Ústní sdělení Anny Grubrové, 20.11.2022

5.2.8 Skautská činnost ve Vlašimi po roce 1970

Po oficiálním ukončení činnosti se skautské rodiny scházely soukromě. Proběhlo rodinné táboření na Zmrhalu. Mimo skautské rodiny ale činnost neprobíhala. Kromě činnosti došlo i k perzekucím na bratra Rokose. Toho vyhodili kvůli skautingu z práce a nakonec byl nucen se odstěhovat za prací až do Habartova u Sokolova.

5.3 Votice

Město Votice leží zhruba 50 km jižně od Prahy, v oblasti tzv. České Sibíře. Žije v nich asi 4500 obyvatel a mezi roky 1949 – 1960 byly Votice okresním městem. Votice leží na železniční trati do Prahy a najdeme zde základní školu.

5.3.1 Votický skauting před rokem 1940

Počátek skautského oddílu ve Voticích je spojen s jménem Eman Pechana. Tento gymnazista, původně skaut 2. chlapeckého oddílu v Benešově, později zástupce vedoucího 3. oddílu vytvořil z votických gymnazistů na podzim roku 1937 skautskou družinu přímo ve Voticích. Družinu sám vedl a scházeli se v klubovně v Hasičském domě. Tábory ohně se uskutečňovaly v „Údolí děsu“. Po mnichovské dohodě v roce 1938 začal ale zájem o skauting uvadat.²⁵¹

5.3.2 Votický skauting v letech 1945-1949

K obnově skautské činnosti došlo ve Voticích na jaře roku 1945. *„Tehle společný pobyt předznamenal vývoj skautingu ve Voticích po květnovém osvobození. Brzy po doznění revolučních událostí se uskutečnila první schůzka. Více méně seznamovací. Nebo orientační. V klubovně u Ziků. K pevnějšímu organizačnímu uspořádání bylo tehdy ještě daleko, přesto už 18. května založili Standa Vejvara, Eman Pechan-Chan, Marie Pechanová-Bejbina, spolu s Honzou Zikou, Johnym Charvátém, Tondou Kopeckým, Honzou Kašparem a Vaškem Ujkou-Bradou ve Voticích STŘEDISKO JUNÁKA.“*²⁵² Vzpomíná Eman Pechan.

---

²⁵¹ PECHAN, Eman. Kronika mého skautování, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice, s. 1-2.

²⁵² Tamtéž.

Ve Voticích se rychle rozběhla aktivní skautská činnost. Schůzky, výpravy do okolí. K rozvoji skautingu jistě pomohla i přednáška E. Pechana a S. Vejvary pořádaná ve votické sokolovně.²⁵³ V létě 1945 byly ve Voticích už dva chlapecké (1. vedl František Budil, 2. Luděk Pazdýrka) a dva dívčí skautské oddíly (1. vedla Marie Pechanová-Bejbina, 2. Marie Holšánová). Od listopadu 1945 se scházela, pod vedením Jana Kašpara – Zora, vlčata.²⁵⁴

V roce 1946 vznikl roj světlušek pod vedením Elsy Hrochové a Evy Hájkové. Ze střediska ve Voticích se stal okrsek v jehož čele stanul Stanislav Vejvara, v čele střediska Votice byl Eman Pechan. Skauti se také zapojovali do slavnostních průvodů a čestných stáží u pomníků padlým, uskutečnil se veřejný slibový oheň a událostí byla i svatba Chana. Za zmínku stojí i zapojení do skautské štafety z Čech a Moravy prezidentovi republiky (tzv. „Pozdravení a poselství československých lesů“). V létě tábořila děvčata v Měsíčním údolí.²⁵⁵ Mimořádnou letní akcí bylo noční pochodové cvičení skautů a skautek.²⁵⁶

I rok 1947 byl ve Voticích aktivní. Probíhaly schůzky, výpravy, pracovní brigády, skauti se účastnili oslav a kulturních akcí. Z mimořádné skautské činnosti se ve Voticích uskutečnil 6. července 1947²⁵⁷ 1. junácký okrskový sjezd. Votičtí skauti se také zúčastnili skautských závodů na okrskovém sjezdu v Benešově. Došlo také k založení a registraci Svazu přátel Junáka.²⁵⁸ 19. července až 2. srpna proběhl tábor v Sedlečku.²⁵⁹ Na tábor vzpomínaly Eva Hájková s Elsou Hrochovou: „*Počasí bylo krásné, stejně krásné byly i zážitky. Tábořili jsme asi 300m od votického chlapeckého tábora. Kuchyni jsme měli společnou, takže bylo o jídlo dobře postaráno a měly jsme dost času na hry a seznamování se se skautskou praxí.*“²⁶⁰

---

²⁵³ Rukopis J. Kašpara k příležitosti slibového ohně. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice, nestr.

²⁵⁴ PECHAN, Eman. Kronika mého skautování, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice, s.2.

²⁵⁵ PECHAN, Eman. Kronika mého skautování, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice, s. 3-4.

²⁵⁶ Pozvánka na pochodové cvičení, Demel, Rataj, Zoro, Bobík, 1.8.1946. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

²⁵⁷ PECHAN, Eman. Kronika mého skautování, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice, s. 4.

²⁵⁸ Hlášení střediska Votice o činnosti v roce 1947, k 31.12.1947. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice, nestr.

²⁵⁹ Album 1. Votice, letní tábor Sedlečko. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

²⁶⁰ PECHAN, Eman. Kronika mého skautování, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice, s. 4.

Obrázek č.12: Tábor Sedlečko, 1947 ²⁶¹

V roce 1947 došlo také k organizačním změnám ve středisku a na okrese. Chan se stal zástupcem okrskového velitele, vedoucím chlapeckého oddílu se stal Vašek Ujka-Brada, smečku vlčat vedl M. Štefan, 1. dívčí oddíl Evža Fialová a roj světlušek zůstal pod Elsou Hrochovou a Evou Hájkovou.²⁶²

Z kraje roku 1948 se stal vedoucím střediska Votice Jan Kašpar – Zoro, zástupcem J. Hroch.²⁶³ Vedoucími prvního chlapeckého oddílu byl k 11.1.1948 Vašek Ujka-Brada (zástupce L. Marek) a), vlčata vedl nadále Miroslav Štefan (zástupce P. Rousek), vedoucí 1. dívčího oddílu byla Milada Pechanová (zástupce E. Fialová, E. Hájková) a vedoucími světlušek stále Eva Hájková (zástupce E. Hrochová).²⁶⁴ Během roku se vyměnily funkce ve vedení chlapeckého oddílu, vedoucím se stal Václav Suchan (zástupcem J. Čáp).

---

²⁶¹ Album 1. Votice, letní tábor Sedlečko. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.

²⁶² PECHAN, Eman. Kronika mého skautování, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice, s. 4-5.

²⁶³ Seznam členů I. Chlapeckého oddílu střediska Votice, 1948. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

²⁶⁴ HÁJKOVÁ, Eva. Organizace ve středisku, ze zápisu ze střediskové schůze 11.1.1948.

Skautská činnost pokračovala v běžném režimu až do tábora. Děvčata tábořila na Vltavě u ostrova „Na sejci“, na Staré řece ²⁶⁵ Tím činnost ve Voticích na 20 let končí. O skautské činnosti mezi roky 1948-1968 nemám žádné zprávy.

5.3.3 Votický skauting v letech 1968-1970

I když k přípravám docházelo již dříve, k obnovení skautingu ve Voticích došlo až v roce 1969. Stáli u něj Pavel Linhart (poválečný skaut z Prahy), Jára Horník (poválečný skaut ze Sedlčan), Jiří Franc (poválečný skaut z Prahy), Eva Hájková a Slávka Volkmerová. První schůzka proběhla dle vzpomínek E. Hájkové 28.2.1969 v sokolovně. Skautky začala vést E. Hájková, skauty P. Linhart, vlčata S. Volkmerová a světlušky Dáša Horníková.²⁶⁶ Skauti a skautky pracovali jako první. První schůzka vlčat proběhla 8.3.1969 u Volkmerů. První schůzka světlušek proběhla 11.10.1969, i když některé světlušky byly aktivní už dříve.²⁶⁷

V roce 1969 byl vůdcem střediska Votice Jiří Čermák. Dle registrace v červnu 1969 bylo ve votickém středisku činných 6 oddílů. 1. oddíl junáků vedl Jiří Mareš (zástupce: V. Arnošt, A. Vondrák)²⁶⁸, 1. smečku vlčat vedla Miloslava Volkmerová (zástupkyně: Z. Neubergová, V. Košarová a M. Volšanská)²⁶⁹, 1. oddíl skautek vedla Eva Hájková (zástupce M. Kramperová)²⁷⁰, 1. roj světlušek vedla Jaroslava Zrubcová²⁷¹, 1. oddíl junáků Vrchotovy Janovice vedl Jiří Čermák – Jir²⁷² a 1. oddíl starších junáků vedl Jaroslav Hroník (zástupce P.Linhart, E. Hájková)²⁷³. Skautky z Vrchotových Janovic byly začleněny mezi 1. oddíl skautek Votice.²⁷⁴ Jelikož je dochovaná kompletní registrace, dohledatelní jsou všichni

---

²⁶⁵ PECHAN, Eman. Kronika mého skautování, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice, s. 6.

²⁶⁶ HÁJKOVÁ, EVA. Sepsané vzpomínky. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice, nestr.

²⁶⁷ Kronika Vlčat, 1969-70. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.nestr.

²⁶⁸ Přihláška k registraci na rok 1969, I. oddíl Junáků Votice, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

²⁶⁹ Přihláška k registraci na rok 1969, I. smečka vlčat Votice, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

²⁷⁰ Přihláška k registraci na rok 1969, I. oddíl skautek Votice, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

²⁷¹ Přihláška k registraci na rok 1969, I. roj světlušek Votice, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

²⁷² Přihláška k registraci na rok 1969, I. oddíl Junáků Vrchotovy Janovice, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

²⁷³ Přihláška k registraci na rok 1969, I. OSJ Votice, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

²⁷⁴ Přihláška k registraci na rok 1969, I. oddíl skautek Votice, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

registrovaní členové střediska. U oddílů starších junáků se často jednalo i o skauty z let poválečných, byť někdy z jiných částí republiky²⁷⁵.

Členská základna byla bohatá, ale činovníků z předchozích let bylo pomálu. Situaci dorovnávali bývalí skauti, kteří do Votic přišli za prací. Obtíže způsobovala zpočátku také absence klubovny.

Období kdy votičtí skauti neměli klubovnu bylo krátké, ještě v roce 1969 totiž získali do zápůjčky klubovnu nedaleko sokolovny v prázdném dřevěném křídle domků u prostoru sokolského cvičiště.²⁷⁶ Budováním klubovny trávili skauti i prázdninový čas. Schůzky v průběhu stavby probíhaly v zadní části sokolovny. Probíhala aktivní družinová činnost včetně výprav.²⁷⁷ Součástí činnosti byla samozřejmě i příprava na nováčkovské zkoušky a slib. Nechyběl ani sběr přírodnin v rámci akce „Milion hodin republiky“. A konečně 27. září se uskutečnil slavnostní skautský slib některých vedoucích. Konec roku byl zakončen nadílkou pro osamocené staré lidi.²⁷⁸

I v roce 1970 skautská činnost pokračovala. Nadále probíhala činnost družin i výpravy. 24.dubna se uskutečnil společný svatojiřský oheň votických a janovických skautů a skautek spojený se slibem.²⁷⁹ V létě 1970 se podařilo zorganizovat pod vedením br. France tábor na Lužnici u Soběslavi. Do příprav tábora se zapojoval i br. Kašpar, ale jeho účast byla zmařena nemocí. Tábor byl společný pro děvčata i chlapce a byl na ostrově, kam se vše dopravovalo na loďce za pomoci ručkování po laně nataženém přes řeku.²⁸⁰ Konec úspěšného tábora vystihuje E. Hájková: „*Loučení s táborem bylo smutné, už jsme věděli, že je to opět poslední...tábor „Na pak“.*“²⁸¹

---

²⁷⁵ Přihlášky jednotlivých členů OSJ k registraci v roce 1969, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

²⁷⁶ Kronika skautů Vrchotovy Janovice, 1968-1970. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice

²⁷⁷ Dle ústního sdělení Evy Jircové, 13.11. Votice

²⁷⁸ Kronika Vlčat Votice, 1969-70. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice

²⁷⁹ Kronika skautů Vrchotovy Janovice, 1968-1970. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice

²⁸⁰ Dle ústního sdělení Evy Jircové, 13.11.2022

²⁸¹ HÁJKOVÁ, EVA. Sepsané vzpomínky. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

5.3.4 Skautská činnost ve Voticích po roce 1970

Po ukončení skautské činnosti přešla klubovna pod pionýrskou organizaci. Nemám zprávy o tom, že by někdo z vedoucích pokračoval v činnosti pod hlavičkou Pionýra. Ale byly jisté snahy vyvíjet skautskou činnost pod hlavičkou jiné organizace. A to ze strany Pavla Linharta – Čerta.

V dubnu 1973 se v bývalé skautské klubovně sešla skupina dospělých, kteří se domluvili na založení Tábornického oddílu mládeže. A to Jaroslav Pečený, Pavel Linhart, Ladislav Fiala, Milena Sršňová, Jiřina Honzíková a Jana Ledvinková. Na využívání klubovny se domluvili s Pionýrem.²⁸² Středisko bylo pojmenováno Úsvit, což je název, který nese i současné skautské středisko ve Voticích. Pomalu se rozběhly schůzky. S létem však přišel konec činnosti. Jak vzpomíná Milena Sršňová: „činnost Pavla Linharta jako zapáleného skauta byla pro některé občany Votic nepřijatelná“.²⁸³

5.4 Týnec nad Sázavou

Město Týnec nad Sázavou leží na řece Sázavě asi 10 km severozápadně od Benešova. Má zhruba 5700 obyvatel. Typickou dominantou Týnce je starověká rotunda. Město leží na železniční trati a ve 20. století bylo výrazně průmyslové. Část obce byla za okupace vystěhována pro účely zřízení cvičiště SS. V městě najdeme základní školu.

5.4.1 Týnecký skauting v letech 1945-1949

Jakéhosi předchůdce skautingu v Týnci nad Sázavou můžeme hledat již na počátku 2. světové války. Podle časopisu Mladý Hlasatel se v té době v Týnci nad Sázavou objevila skupinka hochů kolem Lumíra Richtera označující se jako „Strážci zlaté řeky“. Do této skupinky patřili kromě Lumíra ještě Miloslav a Vilém Urie a také Karel a Ladislav Balej.²⁸⁴

Počátek samotného skautského střediska v Týnci nad Sázavou spadá dle Lumíra Richtera a Dany Oktábcové do léta roku 1945.²⁸⁵ U zrodu skautského oddílu v Týnci nad Sázavou a také následného vzniku střediska TYSAN (přesmyčka názvu obce) stál Zdeněk Mališ, syn

---

²⁸² Kronika turistického oddílu, 1973-1989. osobní archiv Mileny Sršňové, Votice

²⁸³ Dle ústního sdělení Mileny Sršňové, 14.11.2022

²⁸⁴ Historie skautského střediska a oddílu „TYSAN“, Jan Jiráň, In: Povolný, D, et.al. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*, 2018. s.482.

²⁸⁵ Junák – svaz skautů a skautek ČR – středisko TYSAN, Lubomír Richter a Dana Oktábcová, in: POVOLNÝ, D. et al. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*, s.398

majitele týnecké pily a také benešovský skaut z dob předválečných.²⁸⁶ Ze vzpomínek Jaroslava Černého z roku 1937 na benešovský skauting víme, že Zdeněk Mališ byl na konci 30-tých let členem 2. chlapeckého oddílu pod vedením Stanislava Obdržálka.²⁸⁷ Mimo Mališe stáli u zrodu skautingu také skauti z dob 1.republiky: „...*pardubičtí Oldřich Havránek a Vašek Albrecht, ze Sedlčanska Jirka Hora – pracovníci JAWY Brodce a chotěbořský Pepek Maška, zubní laborant u týneckého dentisty p. Matějky. Vedení skautek se ujala místní děvčata – Eva Dlabová/Rusová a Liba Renertová, od jara 1946 oddíl vedla Maryša Dvořáková/Šlenkrťová. Družiny světlušek a skautek vedly Eva Šimonová/Žižalová, Jiřina Boříková/Litvanová a Maruška Havelková/Matějková. Družiny vlčat a skautů vedli – Vašek Merkl. Toník Matějka, Karel a Lád'a Balejovi, Jirka Zelenka, Ferda Marek a Lumír Richter.*“²⁸⁸

Oficiálně vznikl jako první v Týnci nad Sázavou chlapecký oddíl. Vznik tohoto oddílu datujeme 10. 8.1945 a v kronice je na tento den vzpomínáno takto: „*I. schůzka – se konala v pátek 10. VIII. 1945 v rekreačním táboře SČM. Sešli jsme se v 7hod. večer a tu nastává ten kýžený okamžik, kterým začne zde v Týnci žít skauting. Chápeme vážnost toho okamžiku a čekáme s napětím na slova našeho prozatímního vedoucího Karla Baleje. Promluvil! Bratři zahajují činnost naší první družiny a děkují všem, kteří se dostavili a tím se stali prvními skauty v Týnci.*“²⁸⁹ K dohledání je v kronice i úplný seznam účastníků této schůzky. Vedoucím chlapeckého oddílu se stal na konci srpna Čenda Mališ.²⁹⁰

Dívčí oddíl na sebe nenechal dlouho čekat, jako vznik tohoto oddílu je uváděno datum 19.8.1945.²⁹¹ Tento den se uskutečnila schůzka děvčat i hochů, která byla zahájena Čendou Mališem. Na schůzce se objevil také Jan Novák, který byl okresním pověřencem SČM. Jeho úlohou bylo seznámit účastníky se stanoviskem SČM a rozvíjet vzájemnou spolupráci SČM

---

²⁸⁶ Tamtéž.

²⁸⁷ Kopie rodinné kroniky Jaroslava Černého, s. 96. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov

²⁸⁸ Junák – svaz skautů a skautek ČR – středisko TYSAN, Lubomír Richter a Dana Oktábcová, in: POVOLNÝ, D. et al. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*, s. 398-399

²⁸⁹ Kronika skautů z Týnce nad Sázavou z let 1945-1946, archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nestr.

²⁹⁰ Tamtéž.

²⁹¹ Junák – svaz skautů a skautek ČR – středisko TYSAN, Lubomír Richter a Dana Oktábcová, in: POVOLNÝ, D. et al. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*, s. 398.

a Junáka.²⁹² Zpráva o propojení organizace SČM a Junáka nám vyjasňuje chybějící zmínky o Junáku v kronice města Týnec nad Sázavou, kde se Junák objevuje (až na výjimky) pod hlavičkou SČM.

Ještě v srpnu 1945 se týnečtí skauti pustili do prvního táboření. V jejich podání se však jednalo spíše o třídní výpravu, než tábor. Místem táboření byla tzv. „Sluneční zátoka/údolí.“²⁹³ Se školním rokem začala skautská činnost v podobě schůzek, výprav, přípravy na nováčkovské zkoušky a také prvního slibového ohně, 28.10. 1945. Starší členové se zúčastnili i rádcovského kurzu v Benešově. Skauti se podíleli i na veřejných akcích. Mezi nimi byly junácké besídky, kde skauti hráli představení pro veřejnost i žáky školy. Dále organizace rozsvěcení Vánočního stromu spojeného s charitativní sbírkou (v kronice města Týnec známé jako Vánoční strom republiky²⁹⁴). A v květnu 1946 i veřejný táborák.²⁹⁵ Podobné akce se pak opakovaly po dobu činnosti Junáka v Týnci, do roku 1949.

První klubovna byla v sekretariátu SČM. Pro skautské středisko však byla nedostatečná a někdy byla využívána i místnost v hotelu.²⁹⁶ Na získání samostatné klubovny vzpomíná družina Lišek z kraje roku 1946: *“Dnešní den je pro nás slavnostní a bude i v příštích létech. Je to den, kdy jsme dostali kiosek, který upravíme na junáckou klubovnu.”*²⁹⁷ O klubovně můžeme číst i v zápisu spolku SČM v kronice města Týnec za rok 1946: *„Boudu německých četníků od mostu přemístili k chárovské lávce, sloužila jako klubovna“*²⁹⁸ To, že se jednalo právě o skautskou klubovnu můžeme vyvodit dle informace z článku L. Richtera a D. Oktábcové, že klubovna se nacházela za betonovou lávkou na levém břehu Janovického potoka.²⁹⁹ Děvčata se scházela v klubovně v místnosti obecné knihovny.³⁰⁰

---

²⁹² *Státní okresní archiv Benešov*. Kronika města – Týnec nad Sázavou-AM-1923-1949, s.310.

²⁹³ Kronika skautů z Týnce nad Sázavou z let 1945-1946, archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nestr.

²⁹⁴ *Státní okresní archiv Benešov*. Kronika města – Týnec nad Sázavou-AM-1923-1949. s.307, 334, 386.

²⁹⁵ Kronika skautů z Týnce nad Sázavou z let 1945-1946, archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nestr

²⁹⁶ Tamtéž.

²⁹⁷ Kronika II. Družiny Lišáků, archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nestr

²⁹⁸ *Státní okresní archiv Benešov*. Kronika města – Týnec nad Sázavou-AM-1923-1949. s.336.

²⁹⁹ Junák – svaz skautů a skautek ČR – středisko TYSAN, Lubomír Richter a Dana Oktábcová, in: POVOLNÝ, D. et al. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*, s. 399.

³⁰⁰ Kronika týneckých skautů. 1946 – 1948, archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nestr.

Hned na počátku skautské činnosti v Týnci dochází k organizačním změnám. K 6.11.1945 vzniká 2. chlapecký oddíl v čele s Oldřichem Havránkem a vůdcem 3. vlčáckého oddílu se stává Pepek Maška.³⁰¹ V lednu 1946 se novým vůdcem 1. oddílu stává Jiří Hora – Rarach. Vedoucím střediska TYSAN je Zdeněk Mališ. „*Na podporu skautské činnosti bylo při středisku TYSAN v r. 1946 ustanoveno Sdružení přátel Junáka, jehož předsedou byl ředitel měšťanské školy v Týnci Josef Kraif*“³⁰²

První tábor týneckých skautů proběh 20.7. – 10.8. 1946 pod vedením Oldy Havránka u Hvězdonic na Sázavě.³⁰³ Vlčata pod vedením Čendy Mališe, a po nich i od 29. 7. do 17.8. skautky, tábořili v roce 1946 u Dojetřic, u Sázavy.³⁰⁴

Po táborech dochází k úbytku chlapeckých členů a také činovníků. Odchází Zdeněk Svoboda a Mirek Verfl. Nedobrovolně přerušují činnost také Zdeněk Mališ (vojenská služba), Olda Havránek (po operaci slepého střeva) a na chvíli i Jiří Hora (zranění). Vedoucím oddílů i střediska se stává Václav Albrecht. Krize vyústuje ve sloučení chlapeckých oddílů navržené bratry Richtrem a Markem. Vedoucím oddílu se stává Olda Havránek. Skautská činnost však normálně pokračuje, skauti se zapojují i do veřejných akcí, opět zajišťují Vánoční strom republiky a v lednu také junáckou besídku. Novinkou je 4denní zimní putovní tábor na lyžích do Hvězdonic, Dojetřic a do Vestce. Vedoucím akce je Ferda Marek. V květnu se středisko zúčastnilo také oblastního sjezdu v Benešově, kde bylo úspěšné v závodech hlídek (6., 8. a 12 místo z 24).³⁰⁵ V roce 1947 tábořili skauti od 17.7. do 8.8. u Bechyně na Lužnici.³⁰⁶ O táboření skautek nemám informaci.

Skautská činnost v dalším skautském roce probíhala v podobném duchu jako v letech předchozích. Týnecká družina se účastnila i okrskového Svojsíkova závodu v Čerčanech.

---

³⁰¹ Kronika skautů z Týnce nad Sázavou z let 1945-1946, v majetku oddílu Tysan, u J. Jiráně, nestr.

³⁰² Junák – svaz skautů a skautek ČR – středisko TYSAN, Lubomír Richter a Dana Oktábcová, in: POVOLNÝ, D. et al. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*, s. 399.

³⁰³ Táborový deník, 1. tábor střediska „Tysan“r.1946, archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nestr.

³⁰⁴ Táborové kronika 1946, archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nestr.

³⁰⁵ Kronika týneckých skautů. 1946–1948, archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

³⁰⁶ Táborová kronika, Otava 1948, archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

Skautský tábor v létě 1948 proběhl z důvodu nedostatku času jiných činovníků pod vedením rádce Rejžičky na Otavě³⁰⁷, u soutoku s Lomnicí³⁰⁸.

Po prázdninách problémy pokračují, protože následuje odchod vedoucích O. Havránka, V. Albrechta a J. Hory, kteří nastupují na dvouletou vojenskou službu. Na studia navíc odchází Ferda Marek a Lumír Richter. Vedoucím oddílu se stává Rejžička.³⁰⁹ O činnosti oddílu v tomto roce nemáme mnoho zpráv, jen z táborové kroniky na Sázavě víme, že tábor byl opět na přelomu července a srpna blízko Ledče a jeho vedoucím byl br. Rejžička.³¹⁰ Skautská činnost tedy do tábora pokračuje.

V kronice města z roku 1969 pod spolkem SČM stojí krátká zmínka: „*O činnosti veřejné nelze podati kladných zpráv.*“³¹¹ Nicméně ještě tento rok bylo stavění Vánočního stromu republiky dle kroniky v režii Junáků.³¹²

5.4.2 Skautská činnost v Týnci pod hlavičkou Pionýra

I přes zákaz činnosti byli někteří skauti v rámci společenských možností aktivní i před rokem 1968. Mezi nimi byl i již dříve známý Lumír Richter – Ripin. V letech 1966 – 1968 vedl v Týnci nad Sázavou 1. oddíl Pionýra: „Racek“.³¹³ Z článku J. Jiráně víme, že tak učinil z důvodu dosažení 10 let (věku, kdy se vstupovalo do pionýrské organizace) u svého nejstaršího syna.³¹⁴

5.4.3 Týnecký skauting v letech 1968-1970

A právě Ripin byl iniciátorem obnovení skautského hnutí v Týnci nad Sázavou a také prvním vůdcem oddílu. O první schůzce 11.9. 1968 píše nadšeně kronika 1. oddílu: „*ANO – po 20 letech zahajujeme opět činnost 1. oddílu Junáka. Ustavující schůzku 1. oddílu junáckého*

---

³⁰⁷ Kronika týneckých skautů. 1946–1948, archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

³⁰⁸ Táborová kronika, Otava 1948, archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

³⁰⁹ Kronika týneckých skautů. 1946–1948, archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

³¹⁰ V paměť táboření na Sázavě, LP.1949. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

³¹¹ *Státní okresní archiv Benešov*. Kronika města – Týnec nad Sázavou-AM-1923-1949, s.395.

³¹² Tamtéž, s.386.

³¹³ Kronika 1. oddílu Junáka Týnec n./Sáz., 1968-1969. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

³¹⁴ JIRÁŇ, JAN. *Historie skautského střediska a oddílu „TYSAN“*, In: Povolný, D, et.al. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*, 2018. s.484.

kmene jsme měli na hřišti školní družiny v sídlišti, v prostoru „borovicového samorostu“. Kolem čtvrté hodiny se nás tu sešlo čtrnáct chlapců – adeptů junáctví.“ Většinu tvořili členové 1. oddílu Pionýra „Racek“, který přešel kompletně do Junáka.³¹⁵

Velmi rychle byla zahájena skautská činnost včetně schůzek a výprav. V odkazu na předchozí skautská léta bylo zamýšleno obnovit družiny Lišáků a Ostřížů a nově vytvořit družiny Racků a Bobrů. Množství členů ale bylo příliš malé, a tak se činnost družin zúžila na Racky a Ostříže. První výprava byla uskutečněna stejně jako v létě 1945, do „Slunečního údolí“ u Krusičan. Místem schůzek byl ze začátku les nad školou, ale již ke konci října byl nahrazen klubovnou (dřívější prodejnou) v prostoru Metazu. První veřejnou akcí, na které se skauti podíleli, byla výsadba „Lípy republiky“ v den výročí 28. října. Jako novou akci uskutečnili chlapci Vánoční nadílku a také se čile podíleli na sběru kaštanů, žaludů a papíru.³¹⁶ V létě 1969 se týnečtí skauti vydali na tábor do již známých Hvězdonic.³¹⁷

Dívčí oddíl byl obnoven 1.11.1968 v čele s Marií Dvořákovou/Šlenkertovou. Na první schůzku skautek je vzpomínáno v dívčí kronice: *„Přišla jsem na národní výbor a nesměle zaklepala na dveře, na kterých bylo napsáno „zasedací síň“. Seznámila jsem se s děvčaty a sestrou Šlenkrtovou. Pak se schůzka rozproudila a začaly jsme si povídat o skautingu, jak vznikl a kdo ho založil. S vypravováním se začalo stmívat. Jen nerady se všechny děvčata loučily. Nakonec schůzky si sestra napsala, kdo byl přítomen: Alena Šlenkrtová, Ilonka Lerchová, Marie Nováková, sestry Věra a Jarka Švestkova, Dana a Iva Stodůlkovy, Eva Kastelyová, Ivana Platilová a Ivana Přibyllová.“³¹⁸ Činnost dívčího oddílu se rozběhla rychle, začaly schůzky, vánoční besídka a i výpravy. 1. skautský slib skládaly skautky i skauti na Vyšehradě u hrobu A.B. Svojsíka. Samostatný tábor týneckých skautek nebyl možný, ale skautky využili nabídky benešovského oddílu a vyrazili s nimi do Leče.³¹⁹*

---

³¹⁵ Kronika 1. oddílu Junáka Týnec n./Sáz., 1968-1969. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

³¹⁶ Tamtéž.

³¹⁷ RICHTER, L, OKTÁBCOVÁ D. *Junák – svaz skautů a skautek ČR – středisko TYSAN*, in: POVOLNÝ, D. et al. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*, s.399

³¹⁸ Kronika 1. dívčí oddíl v Týnci n. Sázavou, 1968-1970. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

³¹⁹ Tamtéž

Obrázek č.13: Slib u hrobu A.B. Svojsíka na Vyšehradě ³²⁰

Jako poslední oddíl v Týnci byl v tomto období založen 18.5.1969 klub oldskautů.³²¹ Dle instrukcí ORJ v Benešově bylo v Týnci nad Sázavou založeno i skautské středisko.³²² Dívčí i chlapecký oddíl v tomto období organizoval společné akce i se skauty z blízkých Krhanic, kteří se k týneckému oddílu přidali v říjnu 1969.³²³ Konaly se společné sliby i střediskové vánoční besídky.³²⁴

Podrobnou zprávu o členské základně podávají Dana Oktábcová a Lumír Richter: *Při roční registraci v únoru 1970 mělo středisko 120 členů. Velký chlapecký oddíl se dělil na oddíl skautů s 30 členy, vedený vedoucím střediska br. Lumírem Richtermem a br. Jaroslavem Lorencem a na smečku vlčat v 28 členy pod vedením br. Jirky Bernarda a br. Jirky Konvičky. Dívčí oddíl měl 43 členek, vedený ses. Maryšou Šlenkrtovou a ses. Květou Makovcovou, která má na „svědomí“ přírůstek 33 skautek a skautů z nedalekého Chrástu (u Krhanic).*

³²⁰ Kronika 1. dívčí oddíl v Týnci n. Sázavou, 1968-1970. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

³²¹ RICHTER, L, OKTÁBCOVÁ D. *Junák – svaz skautů a skautek ČR – středisko TYSAN*, in: POVOLNÝ, D. et al. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*, s. 399

³²² Kronika 1. oddílu Junáka Týnec n./Sáz., 1968-1969. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

³²³ Kronika skautů z Krhanic, 1969-1970. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

³²⁴ Kronika 1. dívčí oddíl v Týnci n. Sázavou, 1968-1970. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

Klub oldskautů s 20 členy vedli rodní bratři Karel a Lád'a Balejovi.“³²⁵ V roce 1970 stihli týnečtí skauti ještě letní tábor pod Hůrským rybníkem u Maršovic, ale následnému druhému nucenému ukončení činnosti se nevyhnuli.³²⁶

Na konec skautování v roce 1970 je vzpomínáno v kronice 1. dívčího oddílu: „*Blížily se prázdniny, a naše skautská činnost se chýlila ke konci. Několikrát byly uspořádány brigády na akci „Milion hodin republice“.* Prvního září vstoupil náš oddíl do pionýrské organizace.“³²⁷

5.4.4 Skautská činnost po roce 1970

K 15.9.1970 byla činnost skautského střediska TYSAN ukončena, což znamenalo i konec družiny Lišáků. Členové se však rozhodli, že budou pokračovat jako klub. Tedy podobně jako dříve.³²⁸ Jak to dopadlo se už bohužel můžeme jenom domnívat. Tady totiž kroniky končí.

Do Pionýra pak vstoupili někteří členové včetně Lumíra Richtera. Ten vedl 3. oddíl pionýrů.³²⁹ Jelikož však není v dalším roce v městské kronice u pionýrské organizace uvedeno jméno L. Richtera, domnívám se, že jeho činnost v Pionýru byla po opětovném zákazu skautingu krátká.

5.5 Neveklov

Město Neveklov má asi 2700 obyvatel a leží zhruba 15 km západně od Benešova. Je součástí oblasti, které se týkalo nucené vystěhování za účely vytvoření vojenského cvičiště SS. Najdeme zde základní i střední školu. Současná střední škola je zde teprve od roku 1998 , ale již v letech 1946-1955 zde byla střední zemědělská škola.

---

³²⁵ RICHTER, L, OKTÁBCOVÁ D. *Junák – svaz skautů a skautek ČR – středisko TYSAN*, in: POVOLNÝ, D. et al. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*, s. 399-400.

³²⁶ Tamtéž. s. 399.

³²⁷ Kronika 1. dívčí oddíl v Týnci n. Sázavou, 1968-1970. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

³²⁸ Kronika skautů v Krhanicích, 1969-1970. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.

³²⁹ *Státní okresní archiv Benešov*. Kronika města Týnec nad Sázavou – Týnec nad Sázavou III – MNV – 1964-1973. s.419

5.5.1 Neveklovský skauting v letech 1945-1949

První zmínky o skautingu v Neveklově najdeme ze září roku 1946.³³⁰ V té době byl, podle dochovaných průkazek, neveklovským vedoucím Miloš Valla, učitel v Neveklově. Fungoval zde 1. oddíl junáků.³³¹ Neveklovští skauti spadali pod Benešov.

V roce 1947 se neveklovský oddíl účastnil I. Oblastního sjezdu Junáků v Benešově. Podle dokumentů tábořili neveklovští skauti v roce 1947 společně na řece Malši u Kaplice. Více se o činnosti se dozvídáme až v roce 1948. Družiny se schází na schůzkách, jednu družinu mají i vlčata. Celkem je v oddíle minimálně 15 členů. Do činnosti patří schůzky, výpravy i vícedenní výpravy. Chlapci se zapojují také do sběru starého papíru, aby mohli opravit klubovnu. V roce 1948 se účastní skautských závodů v Čerčanech. Letní tábor pro malý zájem ruší. Náhradou je jim alespoň spontánní spolupráce se skauty z Prahy-Slivence, kteří táboří nedaleko Neveklova. V září pořádají vlastní Junácké závody. V létě 1949 se uskutečňuje třítydenní tábor blízko Hulic u Želivky.³³²

V září 1949 se mění vedení oddílu – objevuje se zde jméno M. Majera. Činnost pokračuje nadále. V únoru 1950 končí zápisy v kronice.³³³ Jaký byl konec oddílu se můžeme jen domnívat.

5.5.2 Neveklovský skauting v letech 1968-1970

O činnosti v době zákazu nemáme zprávy, ale s celkovou obnovou skautingu začíná obnova skautování i v Neveklově. První schůzka proběhla na podzim roku 1968. Probíhají schůzky, výpravy a v létě 1969 také týdenní tábor. Vedoucím se stává Pavel Mašek. V září 1969 má oddíl 12 členů. V oddíle je nadšení, ale rostou také obavy z budoucnosti oddílu. Probíhají výpravy a besídka. Po ní zápisy v kronice končí, ale dle registrace bylo ještě v roce 1970 sedm neveklovských skautů registrováno pod 1. chlapeckým oddílem v Benešově³³⁴ a třináct

---

³³⁰ Junácká stezka Václav Neděle. 1946, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov

³³¹ NEDĚLE, Václav I. Oddíl „Junáků“ Neveklov, zápisník, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

³³² Kronika 1. oddílu Neveklov. 1948, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.

³³³ Tamtéž.

³³⁴ Registrace 1. chlapecký oddíl Benešov, 1970. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov

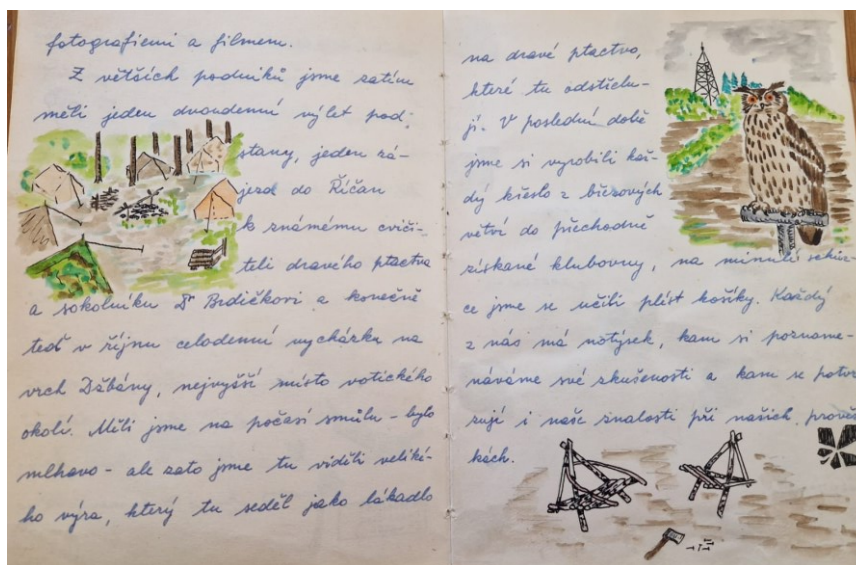
dívek pod 1. dívčím oddílem Benešův³³⁵ Jejich vedoucí - Karel Šebek byl registrován ve Spolku starších Junáků v Benešově.³³⁶ Tím zprávy o činnosti oddílu končí.

5.6 Vrchotovy Janovice

Vrchotovy Janovice jsou v současné době městy s asi 1000 obyvateli položený zhruba 20 km jihozápadně od Benešova, mezi městy Votice a Sedlčany. Tento městy je známý svým zámek se zámeckým parkem. Za doby okupace byla oblast vystěhována z důvodu zřízení vojenského cvičiště a také koncentračního tábora. Vrchotovy Janovice mají vlakové spojení a působí zde základní škola.

5.6.1 Přírodovědno-ochranářský kroužek v Janovicích před rokem 1968

Skautská činnost ve Vrchotových Janovicích je spjata s jménem Jiřího Čermáka – Jira. Ten vedl v poválečných letech skautský oddíl v Říčanech³³⁷. Díky této práci byl po přestěhování do Vrchotových Janovic dobře připraven na činnost s dětmi. Byť se na první pohled jednalo o odlišné organizace, ze stylu zápisu kronik i skrytých symbolů lze vyčíst propojenost.

Obrázek č.14: Ukázka z kroniky biologického kroužku, z let 1962-1967³³⁸

³³⁵ Registrace 1. dívčí oddíl Benešov, 1970. v *pozůstalosti* M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.

³³⁶ Registrace OSJ Benešov, 1970. v *pozůstalosti* M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov

³³⁷ Přihláška k registraci Jiřího Čermáka. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.

³³⁸ kronika biologického kroužku, 1962-1967. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.nestr.

V roce 1962 založil Jir biologický kroužek ze žáků místní školy. Mimo schůzek s přírodovědnou tematikou (výstava listů a plodů, výroba ptačích budek, kroužkování ptactva...) pořádali i vycházky, návštěvy kina a výlety, některé i vícedenní spojené s tábořením. V pozdějších zápisech se v programu objevuje stále častěji i tábornictví, první pomoc, stopování, uzlování a další indiánské dovednosti. Plnili také odborky³³⁹ a na jaře 1967 získávají členové kroužku kroužkový kroj – šedo zelenou košili.³⁴⁰

Obrázek č.15: Táboření biologického kroužku v roce 1963³⁴¹

Po předchozích peripetiích se ztrátou klubovny získává v září 1966 biologický kroužek k užití klubovnu v domě pro zedníky, kterou již dříve měli ve správě. Ne však na dlouho. Brzy se opět stěhují, tentokrát do opuštěného domu u zámku. Po třetí změně klubovny se Jirovi daří domluvit možnost stavby vlastního srubu. Na jaře 1967 se členové kroužku pustili do těžby dřeva na novou klubovnu a také do stavby samotné. Je až neuvěřitelné, že se členům stavba srubu daří.³⁴²

---

³³⁹ Zkoušky v různých oborech, za jejichž splnění je obdržena nášivka, ve skautu běžné

³⁴⁰ kronika biologického kroužku, 1962-1967. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.nestr.

³⁴¹ Tamtéž

³⁴² kronika biologického kroužku, 1962-1967. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.nestr.

Obrázek č.16: Stavba klubovny ve Vrchotových Janovicích ³⁴³

O jejich práci píše noviny Jiskra: „Uondání stěhováním spořádali plány do budoucna. Tehdy vznikl nápad: Postavme si srub! Vedoucí kroužku měl dost zkušeností, co by ne. Nejprve přemýšleli nad plánkem, pak postavili model. S tím modelem se vydali na národní výbor, že by pro svou stavbu potřebovali pozemek. V krátké době již mýtili agáty v zarostlém koutu obecní zahrady. Neměli ani materiál, ani peníze, ale zato pořádnou chuť do práce. Sjednali si brigádu u lesní správy – za dříví. Jenže to bylo jen slabé dříví, z výřezu, na výplně stěn. Na vlastní konstrukci se musí koupit něco silnějšího. Zase šli na výdělek, u JZD. A pak jim také něco přidali myslivci. Na základy a podezdívku dostaly hromady starého kamene. Aby ji přestěhovali na své staveniště, vymysleli si mechanizaci, něco jako malou lanovku. A práce běžela jako po drátkách. Za prázdniny odpracovali členové kroužku s vedoucím, který umí za práci vzít, něco kolem tisíce hodin. To už bylo znát, jaký to bude srub. Dlouhý 7 metrů, široký 5 metrů, dvě místnosti, veranda – panečku, to bude klubovna!“³⁴⁴ A podařilo se! Sláva srubu se šířila tak, že po dokončení ho přijela natočit i československá televize.³⁴⁵

³⁴³ II. Kronika biologického kroužku, 1967-1968. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.nestr.

³⁴⁴ Článek z časopisu Jiskra, 15.11.1967, kronika biologického kroužku, 1962-1967. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.nestr.

³⁴⁵ kronika biologického kroužku, 1962-1967. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.nestr.

5.6.2 Skauting ve Vrchotových Janovicích v letech 1968 – 1970

A je tu rok 1968. Tohoto léta se členové biologického kroužku rozhodli vstoupit do Junáka. Na tento moment je vzpomínáno v kronice kroužku: „*Někdy v této době se to stalo. Byli jsme právě na louce u Sedlečského rybníka prozkoumat jeho rákosiny na loďce rybářů, když hoši přišli s nápadem, že bychom také mohli jít do Junáka. Bylo třeba se rozhodnout. Položili jsme do trávy čepici a přes ni bundu. Všichni se měli rozběhnout po louce a vzít do jedné ruky kytičku, do druhé trávu. Pak každý strčil obě ruce pod bundu. Kdo byl pro Junáka hodil do čepice kytičku, kdo byl proti, trávu. Když se všichni vystřídali a bundu jsme odstranili, byly v čepici samé kytičky.*“ Již na konci června vyrazili janovičtí na výpravu společně se skauty ze Sedlčan a navštívili i benešovské skauty na Libohošti.³⁴⁶

Skautský oddíl Vrchotovy Janovice vznikl pod skautským střediskem Benešov. Registrován byl jako 1. chlapecký oddíl Vrchotovy Janovice.³⁴⁷ Vedoucím byl Jiří Čermák – Jir. Jelikož se však jednalo o oddíl smíšený, což nebyla situace v té době pro registraci možná, registrace celkem devíti světlušek byla včleněna na začátku roku 1969 do 2. roje světlušek Benešov.³⁴⁸

Nově skauti pokračovali ve schůzkách i výpravách. Zapojovali se aktivně také do pracovních brigád – sběru plodin. 28. října zasadili již okrojovaní janovičtí skauti lípu svobody u kulturního domu.³⁴⁹ Rozjela se činnost více samostatných družin, členská základna rostla. Na mikulášské oddílové schůzce se sešlo 27 členů. 30. prosince proběhla povánoční schůzka spojená s prvním slibem v „rokli úmluvy“. V únoru se skauti podíleli (stejně jako v předchozím roce biologický kroužek) na programu dětského karnevalu divadelním představením „Cirkus Humberto“. Opomíjena nebyla ani sportovní činnost a společná akce se skauty z Říčan. V létě 1969 tábořili janovičtí skauti 27.6. – 12.7. na Vranovské přehradě u Lančova společně se skauty z Třebíče. Chlapci tábořili se skauty, dívčí družina nedaleko se skautkami. Na táboře byla za janovické hochy družina skautů-Ostříži a 5 vlčat (2 z Votic).

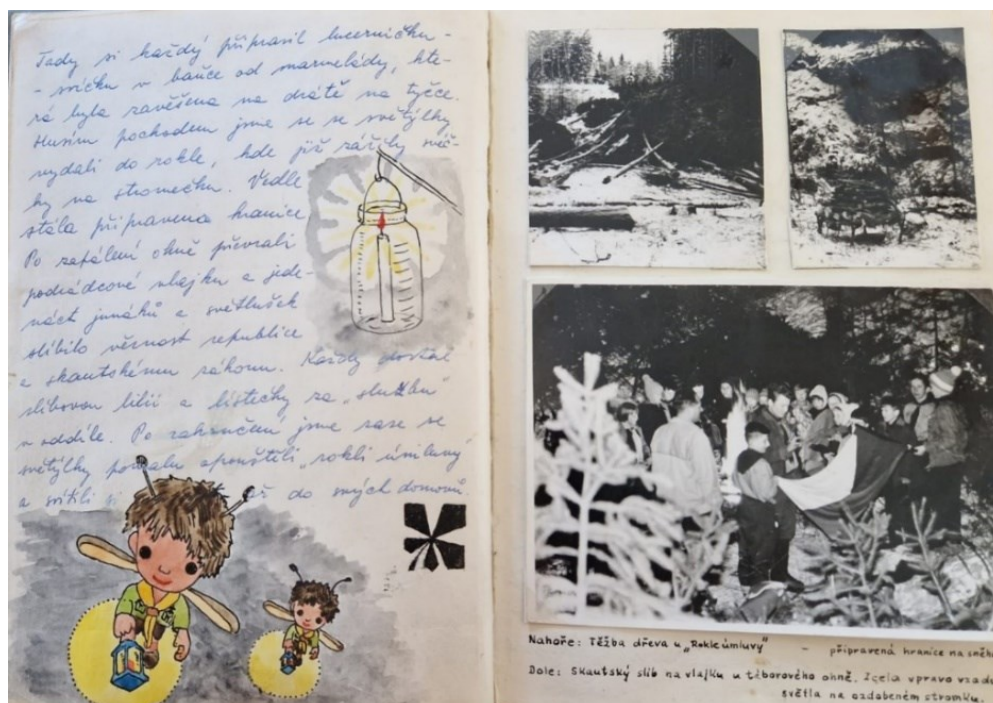
³⁴⁶II. Kronika biologického kroužku, 1967-1968. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.nestr.

³⁴⁷Korespondence k registraci M. Veselá a J. Čermák r 1968. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.

³⁴⁸ Registrace II. Roje světlušek Benešov, 1968. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.

³⁴⁹ II. Kronika biologického kroužku, 1967-1968. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.nestr.

Všichni obstáli v konkurenci skautů z Třebíče. Mimo táboření u Lančova trávili janovičtí čas i se skauty z Říčan, kteří tábořili na jejich tábořišti u Miláčova.³⁵⁰

Obrázek č.17: Ukázka z kroniky skautů Vrchotovy Janovice, z let 1968-1970, slib 30.12.1968³⁵¹

V červnu 1969 byli janovičtí registrováni již pod bližším střediskem – Votice, jehož byl Jirka předsedou. Celkem bylo v roce 1969 v Janovicích registrováno 17 skautů v 1. oddíle junáků Vrchotovy Janovice.³⁵² A pod dívčím 1. oddílem skautek Votice bylo registrováno 10 skautek.³⁵³ V oddíle pokračovala činnost družinovými schůzkami a pracovními brigádami. Uskutečnila se také výprava do Říčan spojená s účastí na otevření skautské klubovny říčanských skautů. Celkově ale kvůli povolání Jirka na vojenské cvičení činnost oddílu

³⁵⁰ Kronika skautů Vrchotovy Janovice, 1968-1970. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.nestr.

³⁵¹ Tamtéž.

³⁵² Přihláška k registraci na rok 1969, I. oddíl Junáků Vrchotovy Janovice. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

³⁵³ Přihláška k registraci na rok 1969, I. oddíl skautek Votice, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice

polevila. K dokončení věže klubovny nedošlo, ale v okolí klubovny přibyly 2 rozhledny (paluby) na stromech. Rok byl zakončen oddílovou „Mikulášskou“.³⁵⁴

V roce 1970 se obnovily oddílové schůzky a výpravy. Janovičtí neopomněli ani účast na karnevalu a účastnili se i slibového ohně votických skautů.³⁵⁵ V květnu přijali pozvání sedlčanských a kosovských skautů k účasti na závodech hlídek skautů a skautek na Červeném Hrádku. Závodilo se v tábornických, dovednostních, botanických, obratnostních disciplínách i první pomoci. Na čekání na výsledky vzpomíná kronika: *„Ke konci se dalo říct, že obsadíme jedno z prvních míst. Zatím stoupl počet přihlášených hlídek na 23. Tedy značná „konkurence“. K večeru po závodech bylo různá očekávání. Přišlo to pak při večerním nástupu k vlajce. Na první místo se probojovala hlídka z Vrchotových Janovic a mimo diplomu dostal každý krásnou junáckou dýku.“* Závody tedy skončily velkým úspěchem.

V létě tábořili skauti i skautky opět společně s třebíčskými, jen tentokrát u vsi Pavlínov mezi Jihlavou a Velkým Meziříčím na Moravě. Účast byla o něco nižší než loni, 10 chlapců, 7 děvčat. Po táboře (22.-23. srpna) byla pro nejúspěšnější táborníky zorganizována výprava do Ratibořic, Hronova a Adšpašských skal. Skauti vyjeli v kroji s lehkou obavou, aby nebyl kroj někým vysvětlován po 20. srpnu jako provokace. Avšak kroje jim naopak otvíraly dveře. V Hronově i Adšpašských skalách byl výlet vylepšen díky místním skautům. Byla to poslední akce janovických skautů před dalším zákazem činnosti. Závěr kroniky vypovídá o atmosféře posledního léta: *„Zatahovaly se sice černé mraky, ale v našem kraji vrcholilo skautské léto. Bylo tu jedenáct táborů, z toho tři Lesní školy.“*³⁵⁶ Skauti tedy žili skautským životem naplno, dokud to šlo. Avšak zářijový zákaz činnost rázně přerušil.

---

³⁵⁴ Kronika skautů Vrchotovy Janovice, 1968-1970. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice, nestr.

³⁵⁵ Kronika skautů Vrchotovy Janovice, 1968-1970. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice, nestr.

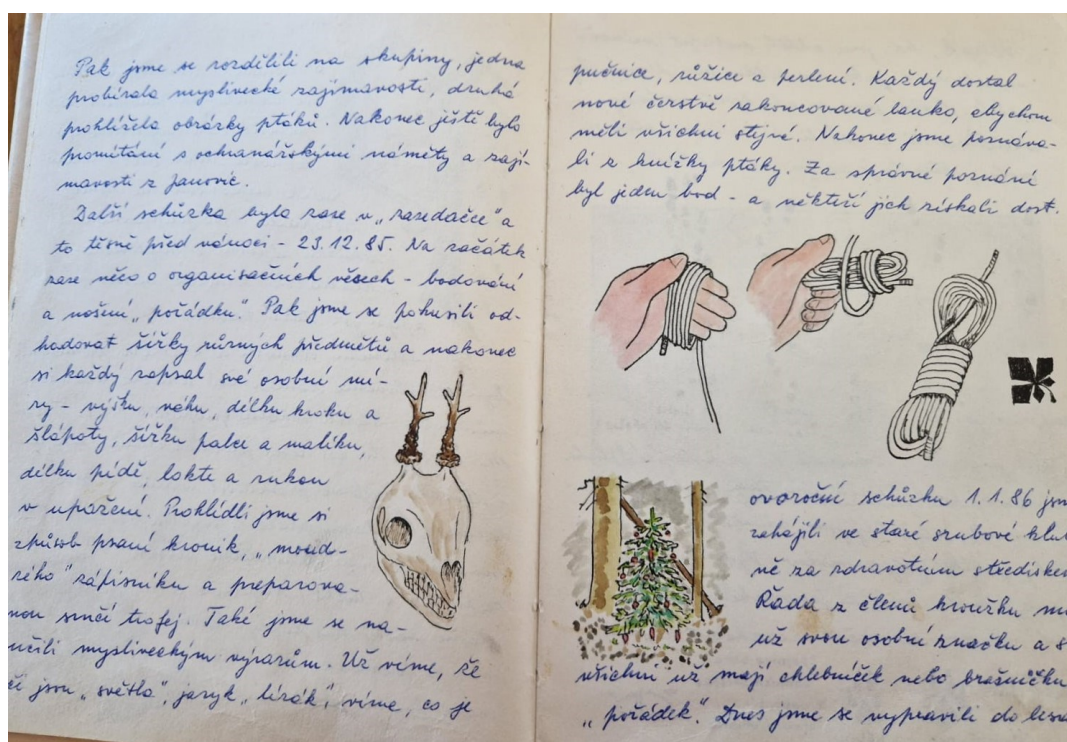
³⁵⁶ Kronika skautů Vrchotovy Janovice, 1970. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice, nestr.

5.6.3 Jirova práce s mládeží po roce 1985

Jak již známe bratra Jira, jeho činnost neustala navždy. Byť nebylo možné již skautovat pod organizací Junáka, v roce 1985 začal fungovat pod hlavičkou myslivecko-ochranářského kroužku.

V jeho kronice čteme: „Po dohodě s ředitelstvem školy ve Vrchotových Janovicích domluvil člen myslivecké společnosti Milan Brož³⁵⁷, nadporučík bezpečnosti na konec listopadu 1985 přípravnou schůzku zájemců o myslivecký kroužek, navazující na zdejší již straší tradice.“³⁵⁸

Na skautský odkaz a provázanost všech spolků poukazuje Jir v kronice také opakujícím se symbolem, který najdeme v minulosti na stránkách skautské kroniky, ale také kroniky Biologického kroužku. A stejně jako II. kronika biologického kroužku přechází plynule v kroniku skautskou, tak je to s III. kronikou myslivecko-ochranářského kroužku.

Obrázek č.18: Ukázka z Kroniky Myslivecko-ochranářského kroužku, 1985-86 ³⁵⁹

³⁵⁷ S Jírem spolupracoval již v době biologického kroužku.

³⁵⁸ Kronika myslivecko-ochranářského kroužku, 1985-1987, archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice, nestr.

³⁵⁹ Tamtéž.

Myslivecko-ochranářský kroužek se také od ledna 1986 scházel v srubové klubovně (bývalé skautské). Tato činnost v některých aspektech opět výrazně připomínala skautskou činnost. Mimo výroby ptačích budek, přírodovědné činnosti, myslivosti a kroužkování ptactva zde často čteme o tábornických dovednostech, uzlování, šifrování.... Součástí byly opět mimo schůzek i vycházky a na konci roku také táboření. V září 1990 členové kroužku plynule přešli pod činnost Junáka³⁶⁰.

Mimo činnosti v Janovicích se v letech 1988 a 1989 účastnil Jir jako táborový zdravotník táborů TOM z Votic. Ti tábořili na Smržovce v Jizerských horách a na Hrádku ve Vlašimi.³⁶¹ Dle vzpomínek vedoucí Mileny Sršňové se na programu tábora podílel Jir také jako vedoucí a do programu přinášel nové zajímavé nápady.³⁶²

5.7 Dolní Kralovice

Původní Dolní Kralovice jsou dnes již zaniklou obcí v údolí řeky Želivky, asi 45 km od Benešova. Tato obec patřila do okresu Benešov až po roce 1960. V obci byla železnice, škola a neobvykle také synagoga. V roce 1965 byla započata stavba přehrady na Želivce a tím zpečetěn osud této obce. Většina budov byla zbourána v letech 1973-74.

Z dostupných dokumentů víme, že středisko v Dolních Kralovicích fungovalo po roce 1968. Vzhledem k tomu, že je na místě starých Dolních Kralovic v současnosti přehrada, je obtížné dopátrat se bližších materiálů. Víme tedy pouze pár jmen.

V roce 1968 byl starostou střediska Dolních Kralovic MUDr. Karel Novák, zástupcem pro chlapce byl Miloslav Melkus, zástupcem pro dívky s. Nováková a hospodářkou Ludmila Pinová.³⁶³

5.8 Další skautské oblasti Benešovska

Kromě výše zmíněných oblastí existují i další místa na okrese Benešov, kde s vysokou pravděpodobností v minulosti probíhala skautská činnost. V roce 1945 to byla Bystřice, Čerčany, Poříčí, Nespeky, Hvězdonice, Ostředek, Samechov a Soběšín. Tato místa jsou

---

³⁶⁰ Kronika myslivecko-ochranářského kroužku, 1989-1991, archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice, nestr.

³⁶¹ Kronika turistického oddílu Votice, 1973-1989, osobní archiv Mileny Sršňové, Votice

³⁶² Ústní svědectví Mileny Sršňové, 14.11.2022

³⁶³ Zápisy střediska Benešov, 19.10.1968. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov

uvedena v adresáři okrsku v oběžníku z roku 1948.³⁶⁴ Další oblastí, o které se zmiňuje Eman Pechan je Drachkov, Ratměřice a Sedlec.³⁶⁵ Poslední oblastí, z nichž máme dochované i kroniky je oblast Krhanice.

---

³⁶⁴ Střeh, oběžník střediska Junáků a skautek Benešov, č.2. s.1.. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov

³⁶⁵ PECHAN, Eman. Kronika mého skautování, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice, s.

Diskuze

Chopit se historie skautského hnutí na Benešovsku do roku 1989 bylo úkolem těžším, než se zpočátku zdál. Na Benešovsku se v průběhu více než stoleté historie skautského hnutí proměňovalo množství skautských středisek a oddílů. V některých městech či obcích byl pouze jediný oddíl, v některých bylo současně oddílů několik.

Při výzkumu jsem z počátku vycházela z informací o současných skautských střediscích okresu Benešov. Tedy zaměřovala jsem se na současná skautská střediska: Benešov, Kamenice, Vlašim a Votice a jejich oddíly.

V průběhu studia materiálů jsem zjistila, že středisko Kamenice má svou historii až v roce 1991³⁶⁶. Naopak historicky původnějším bylo v této oblasti středisko Týnec nad Sázavou. Ze současných oddílů skautského okresu Benešov jsem jako příliš mladý vyřadila oddíl v Pyšelicích. V současnosti nejmladší sázavský oddíl fungoval již v minulosti, ale jelikož do roku 1989 nespadal pod skautský okres Benešov a jeho činnost není v minulosti s okresem propojena, do práce jsem ji nezařadila.

Studiem dokumentů a pramenů jsem zjistila také, že skautské středisko fungovalo v minulosti v Dolních Kralovicích u Želivky. O středisku v Dolních Kralovicích se mi podařilo zjistit pouze kusé informace. Obec Dolní Kralovice totiž byla zatopena a obyvatelé se přestěhovali do jiných lokalit. V kronikách Dolních Kralovic jsem zmínky o skautingu nenašla, zmínka nebyla ani v práci Zuzany Ulrichové³⁶⁷. Nepodařilo se mi tedy postihnout historii tohoto střediska, ale věřím, že třeba i díky mé práci se informace mohou v budoucnu objevit.

Jak se během studia materiálů ukázalo, skautská činnost nějakým způsobem probíhala na mnoha místech okresu Benešov. Jelikož jsem ale práci zaměřila na oddíly v současnosti aktivní, nebylo možné postihnout všechny tyto oblasti. Často navíc můj zdroj uvádí pouze strohou informaci bez jakýchkoli bližších údajů. Pátrání v těchto oblastech by proto bylo

---

³⁶⁶ Historie střediska Kamenice. In: <https://stredisko-kamenice.skauting.cz/o-stredisku/historie/> [online] [cit. 2022-9-28].

³⁶⁷ ULRICOVÁ, Zuzana. Z historie zatopeného města Dolní Karlovice a jeho každodennosti. 2014.

velmi náročnou badatelskou prací, která přesahuje možnosti této diplomové práce. Z těchto zaniklých oddílů se mi podařilo sehnat materiály pouze od skautů z Krhanic, od nichž se zachovaly kroniky u týneckých skautů. Tyto materiály však vzhledem k zaměření práce nechám připravené na případné pokračování.

K nastínění tématu kořenů skautingu ve světě a historie skautingu u nás jsem vycházela z děl zakladatelů skautingu a odborné české literatury. Nesplnila jsem v tomto případě zadání na množství cizojazyčné literatury, což je však dáno zaměřením mé práce.

Historické informace jsem hledala v archivech středisek i archivech jednotlivých členů. Procházela jsem kroniky obcí, i když velmi často neúspěšně. V některých kronikách nebyla o skautingu žádná zmínka, někde bylo třeba hledat pod hlavičkou Československého svazu mládeže. Zároveň jsem procházela skautské časopisy a dostupné informace v archivu. Informace ve státním okresním archivu byly vzhledem k obdobím zákazu skautingu opravdu velmi kusé. Informace skautského archivu byly také strohé. Nejlepším zdrojem byly materiály oddílů a středisek. Ani ty však nejsou kompletní, což je jistě ovlivněno přerušением činnosti, možnými perzekucemi a také neznámým místem uložení. Navíc často chybí kroniky a bylo proto třeba prostudovat velké množství drobných pramenů. Kompletní řada kronik se zachovala pouze u oddílu ve Vrchotových Janovicích a to včetně kronik z dob zákazu skautingu. Pouze jediná skautská kronika se mi dostala do rukou z období do roku 1989 u oddílů z Votic a Neveklova. Častým zdrojem informací byly i sepsané vzpomínky členů a registrace. Další prameny byly velmi individuální. Při zpracovávání období zákazu činnosti bylo materiálů velmi málo a bylo třeba se často spolehnout na svědectví pamětníků.

V některých fázích výzkumu také docházelo k protichůdným informacím. Například v případě počátků skautování Františka Kulíka. Jedním z prvních zdrojů informací byly publikované články Pavla Kočího, druhým zdrojem pak práce středoškolské odborné činnosti Barbory Vrbové. Vzhledem k výraznému časovému odstupu nebylo v tomto případě možné informaci přímo ověřit. Přímé dokumenty byly ztraceny při vystěhování mlýna za účelem přestavby na bytové domy. V archivu střediska Vlašim jsem však našla materiál, který zpracovával syn Františka Kulíka – Jiří Kulík. Ani on se nemohl opřít o písemné materiály, které byly před ztracením uloženy v mlýně, avšak měl kontakty na přátele rodičů, přímé účastníky událostí. Z toho důvodu jsem se rozhodla držet se jeho zpracovaných vzpomínek.

Velmi nejasné a nepřehledné informace se týkaly také skautování v Benešově po roce 1925. Objevily se zde informace o ukončení skautské činnosti v Benešově, ale zároveň jiné zdroje na činnost odkazovaly. Potvrzení či vyvrácení informací na základě výpovědí pamětníků nebylo možné. Díky teoretické přípravě ale bylo možné si nejasnosti vysvětlit celorepublikovou rozpolceností skautské organizaci, ke které jsem se také nakonec uchýlila.

Jelikož se množství zdrojů lišilo nejen oddíl od oddílu, družina od družiny ale také mezi jednotlivými roky, je popis událostí odpovídající mě dostupným zdrojům informací. Nejméně kronik se dochovalo z nejstaršího předválečného období. Z pozdějších období je kronik více, i když kompletní nejsou. Z let 1969 a 1970 se dochovaly registrační seznamy, v některých oddílech dokonce i činovnícké přihlášky k registraci.

Pokud to bylo možné, snažila jsem se doplňovat nasbírané prameny o rozhovory s pamětníky. Za největší úspěch považuji setkání s Jarmilou Zábranskou, skautkou z Vlašimi, která zažila i předválečné skautování v době zakladatele vlašimského skautingu Františka Kulíka. Ta mi mnoho informací potvrdila, některé i doplnila. Nové informace se týkaly hlavně skautingu v době zákazu činnosti. Rozhovor se mi podařilo vést také s poválečnými benešovskými skautkami – Janou Pavlíčkovou a Hanou Bouzkovou. I zde došlo k drobnému doplnění informací. Vzpomínkami na období 1968-1970 a případnou následnou činnost mi doplnily přehled Renata Procházková, Eva Jircová, Anna Gruberová a Milena Sršňová.

Věřím, že vytvořením této práce zpřístupňuji kousek historie našeho okresu a zároveň doufám, že tvořím větší celek z dílků skautské skládky. Práce na ní ale jistě ještě není hotová a zbývá mnoho prostoru dalším badatelům. Hotové materiály nabídnu jednotlivým oddílům a střediskům a pokud to bude v mých silách, ráda bych zorganizovala i malé setkání nad mou prací. Věřím, že třeba i díky setkáním nad mou prací se mohou další dílky skládky doplnit snadněji.

Závěry

Hlavním cílem práce bylo zmapovat historii skautingu na Benešovsku do roku 1989 se zaměřením na místa, kde skauti působí dodnes. Postupovala jsem po dílčích cílech:

1. Zpracovala jsem materiály týkající se historie skautingu. Zaměřila jsem se na osobnosti světového skautingu R.B. Powella a E.T. Setona. Z českého prostředí jsem věnovala pozornost A.B. Svojsíkovi a následně milníkům v historii českého skautingu, které ovlivňovaly skauting v regionech.
2. Vytvořením přehledu základní organizační struktury skautské organizace jsem dotvořila teoretický rámec. Tuto část jsem zpracovávala na základě vlastní znalosti organizace a dlouholetých zkušeností. Rozsah jsem uzpůsobila tématu práce.
3. Pustila jsem se do studia pramenů, materiálů a publikací, které jsem poté zpracovávala. Bádáním jsem došla k závěrům, že skautské hnutí na Benešovsku má hluboké kořeny, které sahají mezi roky 1912-1914. Nejstarší historii má skauting v Benešově, jen o málo kratší je historie skautů ve Vlašimi. Obě tato skautská střediska tedy řadíme k jedním z nejstarších mimopražských v Čechách. Kromě oddílů v Benešově a Vlašimi jsem zaznamenala skautskou činnost před druhou světovou válkou ještě ve Voticích. V ostatních obcích se jednalo až o činnost poválečnou. Obecně můžeme říci, že poválečná činnost v Junáka byla v regionu nejaktivnější, což odpovídá i celkové situaci skautské organizace v tomto období. Mezi obce se skautskou činností po roce 1945 a zároveň i aktivní v současnosti patří mimo Benešova a Vlašimi i Týnec nad Sázavou, Vrchotovy Janovice a Neveklov. Mimo tyto stále aktivní oddíly byla poválečná činnost ještě v Bystřici, Čerčanech, Dolních Kralovicích, Hvězdonicích, Nespekách, Krhanicích, Ostředku, Poříčí, Samechově a Soběšíně. Velmi pravděpodobně pak také v Drachkově, Ratměřicích a Sedlci. V případě těchto lokalit nechávám prostor pro další badatelskou činnost.
4. Po studiu pramenů a literatury jsem kontaktovala pamětníky, aby mi historický obrázek dotvořili. Celkem jsem provedla 7 rozhovorů. V množství získaných a ověřených informací hrál roli časový odstup, zdravotní stav a možnosti setkání. Některé informace se mi podařilo doplnit, jiné však ne.

5. Při tvorbě přehledu skautingu v jednotlivých obcích jsem se snažila časové úseky smysluplně uspořádat. K největšímu rozčlenění došlo v prvním období skautingu. Liší se zároveň u Benešova i Votic, což odráží situaci v dané lokalitě. Benešovský skauting odráží několikaleté období krize. Vlašimský skauting zase propojenost s „Měsíčním údolím“, kterému jsem věnovala samostatnou kapitolu.
6. Zpracováním literatury a pramenů vznikl přehled, který mapuje historii skautingu na Benešovsku a nezaměřuje se pouze na jeden oddíl či středisko. Doplnuje tak, jak jsem se v okresním archivu přesvědčila, chybějící část historie spolků Benešovska. A jelikož skautské oddíly a střediska byly aktivní i na veřejnosti, doplnila se tím i jedna z kapitol regionální historie.

Postupně jsem tedy splnila dílčí cíle práce a jejich prostřednictvím jsem naplnila i cíl hlavní - zmapovala jsem skauting na Benešovsku do roku 1989 se zaměřením na místa, kde skauti působí dodnes.

Seznam použitých informačních zdrojů

Literatura:

- 1) Benešovští skauti. *Junák*. 1916. roč II, číslo 7, vydáno 15.7.1916. s. 112.
- 2) Br. František Kulík poznal Abrahama. *Činovník*. 1940, roč. 21, čís. 8, s. 144.
- 3) *Cestou k pramenům*. Praha: Junácká edice, 1994.
- 4) Do skautské země zaslíbené. *Skaut-Junák*, 1928, roč. XV., čís.3. s.33-34.
- 5) HAVRÁNEK, J a kol. *Úvod do studia dějepisu*. Praha: SPN, 1957.
- 6) *Historie českého skautingu slovem a obrazem*. 1. vyd. Mladá Boleslav: Šebek a Pospíšil, 1990. ISBN 80-85210-01-0.
- 7) *Historie českého skautingu slovem a obrazem*. 1. vyd. Mladá Boleslav: Šebek a Pospíšil, 1990. ISBN 80-85210-01-0.
- 8) HOLEČKOVÁ, Marie. O skautském středisku v Benešově. *Benešovský kalendář*. 2005(6), 7-9.
- 9) HROCH, M. a kol. *Úvod do studia dějepisu*. Praha: SPN, 1985.
- 10) Jak nám pomůžete. *Vůdce*. 1924, roč. 5, čís. 3, s. 45.
- 11) Je váš oddíl registrován pro rok 1925?. *Junák*. 1925, roč.11, čís.9. s.128.
- 12) Jmenování od 10. ledna do 4. května 1934. *Vůdce*. 1934. roč. 14, čís. 6-8, s. 120.
- 13) KOČÍ, P. 80 let skautského hnutí na Vlašimsku. In: *Muzejní listy z Podblanicka*. Roč. 5, č. 1 (1993), s. 1-2. Benešov : Muzeum okr.Benešov.
- 14) Organisační. *Vůdce*. 1926, roč. 7, čís. 8, s.126.
Periodika
- 15) PLAJNER, R. *Úsvit českého junáctví*. Praha: Junácká edice, 1992. ISBN 80-85209-25-X.
- 16) POVOLNÝ, D. et al. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*. Týnec nad Sázavou: Město Týnec nad Sázavou, 2006. ISBN 80-239-7791-1
- 17) POVOLNÝ, D. et al. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*. Týnec nad Sázavou: Město Týnec nad Sázavou, 2018. ISBN: 978-80270-4157-2.
- 18) POWELL, R.B. *Scouting for Boys*, London: Scout association, 1983.
- 19) Pozdrav zasílají z prázdninových táborů. *Junák*. 1925, roč. 12, čís. 1, 1925, s. 16.

- 20) Radiotelegrafické zprávy skauta-junáka. *Junák*. 1924, roč. 11, čís. 3, s. 38.
- 21) Seznam zpravodajů. *Vůdce*. 1921, roč.2, čís. 5. s 74.
- 22) SVOJSÍK, A.B. *Český skaut*. Praha: TDC, 2022.
- 23) SVOJSÍK, A.B. *Základy Junáctví*. Praha: Merkur, 1991. 80-7032-001-X.
- 24) ŠANTORA, Roman, ed. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. 1.vyd. Praha: Junák – TDC: Mladá fronta, 2012. ISBN 978-80-86825-72-4.
- 25) U naší národní armády. *Skaut Junák*. IX. ročník, číslo 2, s.38.
- 26) Ze skautského světa. *Skaut-Junák*. 1930. roč. 16, č.5, s.83.

Almanachy:

- 27) *90 let skautingu v Benešově: 1912-2002*. Benešov: Junák, 2002.
- 28) *Prvý sjezd junáků a skautek oblasti Benešovské*. Praha: Sdružení přátel junáka v Benešově, 1947.

Studentské práce:

- 29) BACH, Marek. *Historie organizace Junák ve Vlašimi v letech 1914-2004*. vůdcovská práce. soukromý archiv Anny Grubrové, Vlašim
- 30) PAVLÍČKOVÁ, JANA. *K historii skautování v Benešově*. vůdcovská práce. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 31) ULRICHOVÁ, Zuzana. *Z historie zatopeného města Dolní Karlovice a jeho každodennosti*. Brno: 2014 [cit. 2022-11-10]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Mgr. Jiří Mihola, Ph.D. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/d58xj/Bakalarska_prace_Zuzana_Urichova.pdf
- 32) VRBOVÁ, Barbora: *Skauting - možná varianta využití volného času, Historický vývoj ve Vlašimi v letech 1914 – 2016*. středoškolská odborná činnost. soukromý archiv Lukáše Vondráka, Vlašim

Prameny:

a) tištěné:

- 33) Březinské listy, 1930, roč. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 34) Březinské listy. 1934. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 35) Březinské listy. 1935. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 36) Měsíční údolí. 1935, roč. I - jaro. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 37) Měsíční údolí. 1935, roč. I - léto, podzim. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 38) Oběžník Ústřední rady Junáka zaslaný s dopisem z 7. srpna 1969. pozůstalost J. Gruntové, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 39) Střeh, oběžník střediska Junáků a skautek Benešov, č. 2. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 40) Výroční zpráva c. k. vyššího jub. gymnasia císaře a krále Františka Josefa I. v Benešově za šk. rok 1912-1913, PS 163/1912-13.
- 41) Výroční zpráva c. k. vyššího jub. gymnasia císaře a krále Františka Josefa I. v Benešově za šk. rok 1913-1914, PS 163/1913-14.
- 42) Zpráva o strukturálních změnách společenských organizací v ČSM, Svazarmu, ČSTV a RCH. Č.j. 382-Pr./1969. v pozůstalosti M. veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly

b) ostatní:

- 43) II. Kronika biologického kroužku, 1967-1968. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.nestr.
- 44) Album 1. Votice, letní tábor Sedlečko. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 45) BOUŠKA, Antonín. Lilie se psí hlavou – k historii skautingu v Benešově. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 46) Dokumenty o stavbě, Ing. Jindřich Neubauer. 1933-34. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 47) Dopis J. Pavlíčkové R. Plajnerovi. 9.10.1972. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.

- 48) Dopis Lídy Tůmové (Hellerové). v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 49) Dopis MNV Benešov organizaci Junák o pronájmu klubovny. 11.11.1968, v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov
- 50) Dopis S. Haase M. Veselého. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 51) Dopis Z. Slavíka M. Veselého. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 52) FANTLOVÁ, Helena. Sepsané vzpomínky, archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 53) Fotoalbum, soukromý archiv Jarmily Zábranské, Vlašim.
- 54) Fotografie v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr
- 55) Fotografie, archiv střediska Vlašim, v Poděbradově ul, Vlašim.
- 56) HAAS, Stanislav. Paměť nebývá vždy nejlepším svědectvím. Dopis S. Haase M. Veselého, v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 57) HÁJKOVÁ, Eva. Organizace ve středisku, ze zápisu ze střediskové schůze 11.1.1948. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 58) HÁJKOVÁ, EVA. Sepsané vzpomínky. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 59) Hlášení o stavu majetku junáckého střediska v Benešově u Prahy. říjen 1970, v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov
- 60) Hlášení střediska Votice o činnosti v roce 1947, k 31.12.1947. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 61) Junácká rada zvolená na schůzi dne 9. října 1968. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 62) Junácká stezka Václav Neděle, 1946, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov
- 63) KLÁPA, František. Sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.

- 64) KOHLÍČEK, J. Vzpomínka na Benešovský skauting. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 65) Kopie rodinné kroniky Jaroslava Černého. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 66) Korespondence k registraci M. Veselá a J. Čermák r 1968. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 67) Kronika 1. dívčí oddíl v Týnci n. Sázavou, 1968-1970. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.
- 68) Kronika 1. oddílu Junáka Týnec n./Sáz.. 1968-1969. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou.
- 69) Kronika 1. oddílu Neveklov. 1948, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 70) Kronika 2. oddílu Junáků Vlašim. 1947-48. archiv střediska Vlašim, toho času u Lukáše Vondráka, Vlašim.
- 71) Kronika 2. oddílu. 1945-1947. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 72) Kronika biologického kroužku, 1962-1967. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.
- 73) Kronika družiny Blatouchu. 1946, v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 74) Kronika družiny včelek. 1969-1970. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 75) Kronika I. Oddílu Vlašim. 1946-47. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 76) Kronika II. Družiny Lišáků, archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou.
- 77) Kronika Měsíčního údolí od 5. července 1946. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 78) Kronika Měsíčního údolí. od roku 1928-1940. archiv střediska Vlašim, toho času u Dana Svitáka, Vlašim.
- 79) Kronika myslivecko-ochranářského kroužku. 1985-1987, archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.

- 80) Kronika myslivecko-ochranářského kroužku. 1989-1991, archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.
- 81) Kronika skautů Vrchotovy Janovice, 1968-1970. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.
- 82) Kronika skautů Vrchotovy Janovice. 1970. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice.
- 83) Kronika skautů z Krhanic, 1969-1970. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou.
- 84) Kronika skautů z Týnce nad Sázavou z let 1945-1946. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou.
- 85) Kronika turistického oddílu Votice. 1973-1989, osobní archiv Mileny Sršňové, Votice
- 86) Kronika týneckých skautů, 1946 – 1948. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou.
- 87) Kronika Vlčat, 1969-70. archiv střediska Votice, toho času u Lucie Marešové, Vrchotovy Janovice
- 88) KULÍK, J. Sepsané vzpomínky, archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 89) Likvidace – převod majetku. 18.1. 1951. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 90) NEDĚLE, Václav I. Oddíl „Junáků“ Neveklov, zápisník, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov, nestr.
- 91) NĚMEC, Karel. Vzpomínky na pana kaplana P.Ant. Odvárku, archiv střediska Vlašim, toho času u Lukáše Vondráka, Vlašim, s.1.
- 92) NIGRÍN, KAREL. K počátkům organizovaného skautingu v Benešově – do roku 1918. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 93) PECHAN, E. Kronika mého skautování. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 94) Plakát k události: Přednáška prof. Ant. B. Svojsíka z Prahy „o junácích – českých skautech“. 1913. skautský archiv R. Šantory.
- 95) Potvrzení o převodu finančních prostředků SJS Benešov na SJS Vlašim. 1932, v klubovně v Poděbradově ulici, Vlašim.

- 96) Pozvánka na pochodové cvičení. Demel, Rataj, Zoro, Bobík, 1.8.1946. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 97) Přihláška k registraci Jiřího Čermáka. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 98) Přihláška k registraci na rok 1969, I. oddíl Junáků Votice. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 99) Přihláška k registraci na rok 1969, I. oddíl Junáků Vrchotovy Janovice. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 100) Přihláška k registraci na rok 1969, I. oddíl skautek Votice, archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 101) Přihláška k registraci na rok 1969, I. OSJ Votice. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 102) Přihláška k registraci na rok 1969, I. roj světlušek Votice. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 103) Přihláška k registraci na rok 1969, I. smečka vlčat Votice. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 104) Přihlášky jednotlivých členů OSJ k registraci v roce 1969. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 105) Registrace I. dívčí oddíl Benešov, 1970. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 106) Registrace I. chlapecký oddíl Benešov, 1970. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov
- 107) Registrace II. Roje světlušek Benešov, 1968. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 108) Registrace OSJ Benešov, 1970. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov
- 109) Registrace střediska Vlašim 1968. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 110) Registrace střediska Vlašim 1969. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 111) Registrace střediska Vlašim 1970. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 112) Registrační formuláře střediska Benešov. 1969. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov

- 113) Rezignace F. Klápy. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 114) Rukopis J. Kašpara k příležitosti slibového ohně. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 115) Seznam členů I. Chlapeckého oddílu střediska Votice, 1948. archiv střediska Votice, toho času u Marie Šustrové, Votice.
- 116) Seznam účastnic tábora v roce 1938, v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 117) *Skautský archiv*. fotografie Rudolf Blán.
- 118) *Skautský archiv*. Plakát k události: Přednáška prof. Ant. B. Svojsíka z Prahy „o junácích – českých skautech“. 1913.
- 119) Skautský tábor v „Měsíčním údolí“ u Vlašimě, stavby. 1936. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 120) Smlouva o dočasném užívání nebytových prostor. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 121) SRDÍNKO, Jaroslav. Několik příspěvků ke skautskému hnutí v Benešově. prosinec 1972. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 122) Starověk benešovského skautingu. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 123) *Státní oblastní archiv Benešov*. Sdružení junáků a skautů ve Vlašimi. K č. 1 (1-6). Oznámení o znovuzahájení činnosti Spolku přátel Junáka. 1945.
- 124) *Státní oblastní archiv Benešov*. Sdružení junáků a skautů ve Vlašimi. K č. 1 (1-6). Dopis Zemského národního výboru. 30.10.1947.
- 125) *Státní okresní archiv Benešov*. Kronika města – Týnec nad Sázavou-AM-1923-1949.
- 126) *Státní okresní archiv Benešov*. Kronika města Týnec nad Sázavou – Týnec nad Sázavou III – MNV – 1964-1973.
- 127) *Státní okresní archiv Benešov*. Kronika města Vlašim, Vlašim-AM-III. Díl-1918-1935.
- 128) Stručná zpráva o činnosti střediska Junák Benešov od 19.IV.68 do 13.VI.69. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.

- 129) Středisko JUNÁK Benešov u Prahy 101-01, stav členů, činovníků a oddílů k 15.VI. 1969-dle registrace. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 130) Táborová kronika 1946. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou.
- 131) Táborová kronika. Otava 1948. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou, nesr.
- 132) Táborový deník 1923-30. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 133) Táborový deník v Hodonicích. 1948, osobní archiv Mileny Macháčkové, Benešov.
- 134) Táborový deník Vlašim. 1969. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 135) Táborový deník, 1. tábor střediska „Tysan“ r.1946. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou.
- 136) Táborový deník. 1947. soukromý archiv Renaty Procházkové, Benešov.
- 137) TYWONIAKOVÁ, Jana. Co si pamatuji, sepsané vzpomínky. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 138) Účastnice tábora ve Strašetíně na Šumavě. 1939. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 139) Ústní sdělení Anny Grubrové (roč. 1953), 20.11.2022
- 140) Ústní sdělení Evy Jircové (roč.1956), 13.11. 2022
- 141) Ústní sdělení Hany Bouzkové (roč. 1935), 19.11.2022
- 142) Ústní sdělení Jany Pavlíčkové (roč. 1933), 18.11.2022
- 143) Ústní sdělení Jarmily Zábranské (roč 1926), 15.11.2022
- 144) Ústní sdělení Mileny Sršňové, 14.11.2022
- 145) Ústní sdělení Renaty Procházkové (roč.1954), 14.11. 2022
- 146) V paměť táboření na Sázavě. LP.1949. archiv oddílu Tysan, toho času u Jana Jiráně, Týnec nad Sázavou.
- 147) Výňatek ze schůze starších junáků, konané 9.X.68. v pozůstalosti M. Veselé, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 148) Vyúčtování příspěvku na zotavovací akci. 1948. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.

- 149) Vzpomínka na skautský tábor. 1947. archiv střediska Vlašim v Poděbradově ul.
- 150) Vzpomínky Jana Křivánka. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 151) Zápis - okresní junácká rada zvolená 1.2. 1969. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov
- 152) Zápis - okresní rada Junáka, Benešov u Prahy, zvolena dne 1.11.1969. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov
- 153) Záписы střediska Benešov. 1968-1970. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.
- 154) Zvací dopis k první poradě 1968. v pozůstalosti M. Veselého, archiv 10. oddílu Neveklov, toho času u Aleše Fíly, Neveklov.

Internetové zdroje:

- 155) A.B.Svojsík, dostupné z: <https://www.gewiki.cz/Soubor:ABSvojsik.jpg>. [online] [cit. 2022-10-07].
- 156) Historie a současnost města Neveklov, dostupné z: <https://www.neveklov.cz/mesto/historie-a-soucasnost/>. [online] [cit. 2022-11-19].
- 157) Historie „starých“ Dolních Kralovic, dostupné z: <https://www.dolni-kralovice.cz/obec-1/historie/> [online] [cit. 2022-11-03].
- 158) Historie střediska Kamenice, dostupné z: <https://stredisko-kamenice.skauting.cz/o-stredisku/historie/> [online] [cit. 2022-9-28].
- 159) Ernest Thompson Seton, dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Ernest_Thompson_Seton#/media/Soubor:Ernest_Thompson_Seton.jpg. [online] [cit. 2022-11-18].
- 160) Nigrin Karel, dostupné z: <https://kicbenesov.cz/memory/nigrin-karel/> [online] [cit. 2022-11-10].
- 161) Počet oddílů registrovaných ve svazu RČS k 1. květnu 1922. archiv skautského institutu, dostupné online: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1wrB45QY1Bv_n8I3X7MvB3lqHhpVfX1wQnbW1DFxOLBE/edit#gid=1492326304 [online] [cit. 2022-10-15].

- 162) Robert Baden Powell, dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Robert_Baden-Powell#/media/Soubor:Baden-Powell_USZ62-96893_\(retouched_and_cropped\).png](https://cs.wikipedia.org/wiki/Robert_Baden-Powell#/media/Soubor:Baden-Powell_USZ62-96893_(retouched_and_cropped).png) [online] [cit. 2022-10-7].
- 163) O Vrchotových Janovicích, dostupné z: <https://www.vrchotovyjanovice.eu/o-vrchotovych-janovicich> [online] [cit. 2022-11-19].
- 164) Vlašim, dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Vla%C5%A1im>. [online] [cit. 2022-11-19].

Seznam použitých zkratk

br. – bratr (skautské oslovení)

ČSM – Československý svaz mládeže

HS – hlavní stan

MÚ – Měsíční údolí

ONV – Okresní národní výbor

ORJ – Okresní rada junáka

s. – sestra (skautské oslovení)

SČM - Československý svaz mládeže

SJS – Svaz Junáků – Skautů

SPJ – Sdružení přátel Junáka

Seznam obrázků

Obrázek č.1: Robert Baden Powell

Obrázek č.2: Ernest Thompson Seton

Obrázek č.3: Antonín Benjamin Svojsík

Obrázek č.4: Rudolf Blán

Obrázek č.5: Trubačský sbor

Obrázek č.6: Nákres umístění klubovny z Kroniky družiny Blatouchu, 1946

Obrázek č.7: Skautská základna Antýgl

Obrázek č.8: Návštěva skautů z Indie v Měsíčním údolí

Obrázek č.9: Srub z roku 1928 v Měsíčním údolí

Obrázek č.10: Celkový pohled na Měsíční údolí

Obrázek č.11: Hlavní stan a kuchyň s jídelnou v Měsíčním údolí

Obrázek č.12: Tábor Sedlečko, 1947

Obrázek č.13: Slib u hrobu A.B. Svojsíka na Vyšehradě

Obrázek č.14: Ukázka z kroniky biologického kroužku, z let 1962-1967

Obrázek č.15: Táboření biologického kroužku v roce 1963

Obrázek č.16: Stavba klubovny ve Vrchotových Janovicích

Obrázek č.17: Ukázka z kroniky skautů Vrchotovy Janovice, z let 1968-1970, slib 30.12.1968

Obrázek č.18: Ukázka z Kroniky Myslivecko-ochranářského kroužku, 1985-86